

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

TITKOK TITKA.

AZ AZ:

AZ ÓRÓKTÓL FOGVA MAGA-
tol ő színté való, és meg oszladozhatatlan egyfégű
JEHOVAI természetben lévő, és élő, állatyal, hata-
lomval, és méltósággal egyenlő ELOHIM személyek-
nek, háromni többségek felől való meny-
nyei titkos tudomány.

MELLY

AZ OV, ÉS UJ TESTAMENTUMOKI
kéclégetlen igazságu. Isten ihlette szent-irásokból, az
ülvöltségre eléglegesen ki nyilatkoztatik, el-ronthatatlanul meg-
erősítették, és a Régiék helyébe' minapében támadott új Tévelygők-
nek, s' nevezet szerént BNYELDI GYÖRGYnek, testi okoskodástól, a-
gyas csavargástól és színes magyarázatától, s' fortélyos ellen-
vetéltől vastagou meg-oltalmaztatik,

*Es, imé, azon egy igaz JEHOVAI Istennek, az ATY Anak,
ELŐnek, és SZÉNT-LELEKnek, dicsőségére, a' Magyar Ke-
refelyénységnek az igaz Isteni ísméretben való gyarapodására, s' az
ellen-karomkodókak pedig szavok bé' dugartatására, minden
elvaszni akárokkal Istenes kez yességhől és nyafis-
gosszerecekből kizöblöztetik.*

GELEJI KATONA ISTVANTÓL,

Az Erdély országai igaz Keretztyéu Ekkleziáknak Püf-
pökjökkiöl, és a' Gyula-Fejir-varinak elö' renau'
Tanítójától.

Ki-nyomtatott GYULA-FEJIR-VARATT,
AZ IGENEK MEG-TESTESÜLÉSÉN R. M. DC. XLV. éfzrendéjében.

Tartalom

Tanulmány

Farkas József: Szentlélek.....	239
--------------------------------	-----

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Meddig foltozzuk még? Máté 9,16–17.....	240
Mezei Csaba: Jézus és az igazi istentisztelet. János 4,19–26	243

Áldozócsütörtöki prédikációk

Darányi Lajos: Áldozócsütörtök homiletikuma.....	246
Sándor Endre: „A Krisztus mennybe felméne...” Szoltárok 110,1; Apostolok Cselekedetei 1,1–14.....	246

Pünkösöd nagyhetére

Bustya Dezső: A Lélek győzelme emberi lelkek felett.	
1. Megkötözött lélek. Apostolok Cselekedetei 16,16	249
2. Megszabadított lélek. Apostolok Cselekedetei 16,17–18	250
3. Vádaskodó lelkek. Apostolok Cselekedetei 16,19–24.....	252
4. Örvendező lelkek. Apostolok Cselekedetei 16,25	254
5. Megmentett lélek. Apostolok Cselekedetei 16,26–31	256
6. Szolgáló lelkek. Apostolok Cselekedetei 16,32–40.....	257

Pünkösdi prédikációk

Darányi Lajos: A pünkösöd homiletikuma.....	260
Berde László: A Lélek világossága. Máté 5,14–16	261
Börzsönyi József: Prófétálj a Léleknek. Ezékiel 37,9–10	262
Gyenge János: Szentlélek munkája Pafusban és köztünk. Apostolok Cselekedetei 13,4–12	265
Joó Sándor: Megtelének Szentlélekkel. Apostolok Cselekedetei 2,4	268
Kiss Károly: Pünkösdi prédikáció. János 14,15–17	271
Visky János: Pünkösdi Lélek-áradás. Apostolok Cselekedetei 2,1–4,12.....	273
Tompa Mihály: Pünköshti ima	276

Szentháromság vasárnapra

Lizik Zoltán: Az Isten-kérdést nem lehet az emberekre bízni. Máté 21,42.....	278
--	-----

Lectio continua

Szász Attila:	
Epafróditus. Filippi 2,24–30	281
Kár és nyereség. Filippi 3,1–11	284
Célegyenest Krisztus felé. Filippi 3,12–16.....	288
A mi országunk. Filippi 3,17–21.....	292

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor: Jövel, Szentlélek Isten (248. dicséret)	296
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági biblióra

Lakatos Péter: Különb vagy-e? 1Péter 3,8–9.....	298
---	-----

Nőszövetségi biblióra

Makkai Sándorné: Az anya kérése. Máté 20,20–28	300
--	-----

Temetési prédikáció

Balogh Béla: Az igazak vigasztalása. Ézsaiás 57,1–2a.....	301
---	-----

Anyák napjára. Versek az emigrációból.....	303
--	-----

Tanulmány

Farkas József

Szentlélek

Szabad-e szójátékkal megoldani egy súlyos teológiai problémát? Lássuk a problémát, utána a szójátékot, s majd azután mérleljük, hogy hol van az igazság.

A Szentlélek munkálkodásáról szólunk. Két igének a feszültségében érzékeltetjük a problémát. „Akiiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm 8,14). Élesen fogalmazva ez azt jelenti., hogy nem én, hanem a *Szentlélek*. Nem én gondolkodom, nem én mérlegek, nem én tűzöm ki a célt. Mindezt készen kapom a *vezetésben*. Az én dolgom az *engedelmesség*, a végrehajtás. Minél engedelmesebb vagyok, annál pontosabban kapom a vezetést, és minél világosabb a vezetés, annál könnyebb az engedelmesség.

Ámde ez is meg van írva: „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úrnak Lelke, ott a *szabadság*” (2Kor 3,17). Élesen fogalmazva ez azt jelenti, hogy nem *Szentlélek*, hanem én. A „szabadság” ilyesmit jelent: én gondolkodom, én mérlegek, szabadon döntök. A Lélek segít abban, hogy világosságban járjak, segít abban, hogy legyen erőm az engedelmességre, de semmit nem kényszerít reám. A világosságot és az erőt is felkínálja csupán, de nem erőlteti reám. Nem dönti el helyettem például azt, hogy pihenhetek-e vagy magamat megtagadva vállaljam a következő szolgálatot. Tűrjek-e szótlantul, vagy nyissam ki a számat és mondjam meg az igazságot a másik embernek...

A hívők körében gyakrabban emlegetik a „vezetést”, mint a „szabadságot”. Azt tekintik jó és még jobb keresztyénnek, aki pontos és még pontosabb vezetést kap (hol nyissam ki a Bibliát, hány forintot adjak a szegényeknek, főzök-takarítsak, vagy írjak meg egy régóta halogatott levelet...). Hellyel-közzel egyenesen gyanúba fogják a szabadságot: „Van felhatalmazásod az igéből erre a (szokatlan!) döntésre?” „A Lélek vezet, vagy a saját akarated?” Mellesleg: előfordul, hogy a „Szentlélek vezetését” emlegetik ott is, ahol szinte-szinte kiabál az, hogy e cégér alatt a saját emberi akarat működik.

Először át kell élnünk azt, hogy külön-külön mindkét Ige milyen fontos igazságot szólaltat meg. Ha az életünkön-bőrünkön tapasztaljuk meg a két Ige feszültségét, akkor tudunk örvendeni a „szójáték” feloldozó harmóniájának: „*A Szentlélek vezet el a teljes szabadságra!*” Ebben a fogalmazásban mindkét Ige igazsága szóhoz jut és szépen egybeszerkesztődik. A hitben való elindulás idején szükségünk van arra, hogy Szentlélek lépésről lépésre vezessen – gyakran a tapasztaltabb hívők segítségét is igénybe véve! De a hitben való növekedés tendenciája nem az, hogy még jobban-jobban felaprózva vezessen, hanem éppen ellenkezőleg: az „ölbenthordás” után „saját lábunkra” akar állítani, hogy egyre bátrabb szabadságban (és felelősségben!) éljük meg az Isten gyermekeinek királyi méltóságát. Jézus szava is bátorít, ösztökél ezen az úton: „Miért nem ítélek meg *magatoktól* is, hogy mi az igazságos?” (Lk 12,57)

Egy tanulatlan, de karizmatikus bölcs hívőtől megkérdezték: „Nem tanultál teológiát, hogy lehet az, hogy olyan jól érted az Isten igazságát?” Így válaszolt: „A postagalambnak szüksége van térképészeti szaktudásra ahhoz, hogy akármilyen messziről biztosan hazataláljon?” Ha e hasonlatot behelyezzük a teljesebb igazság hálózatába, ebben találjuk meg a fölvetett probléma megoldását: szükségünk van „térképészeti” (teológiai) tudásra is, de ennél mérhetetlenül több az, ha Szentlélek a „postagalambok” titokzatos tájékozódóképességével is megajándékoz minket. Szentlélek valóra váltja a régi ígéretet: új szövetség népe vagyunk. „Törvényemet szívükbe adom, és elméjükbe írom azokat” (Zsid 9,16). Bensőnkéből, saját döntéseinken át vezérel minket Szentlélek.

(Részlet a szerző *Szántsatok magatoknak új szántást* c. könyvéből. Velence 1997.)

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla
Kolozsvár

Meddig foltozzunk még?

Alapige: Máté 9,16–17
Bibliailvasás: Jelenések 20,7–21,5

Régi életről és új életről beszél itt Jézus. Közben ismert képeket használ fel.

Miért kinlódtok a régi ruha foltozásával? Miért akarjátok régi, kiszáradt tömlőbe tölteni az új bort? Az üdvözítő tanítása tisztán cseng: nem lehet a régit kibékíteni az újjal, nem lehet az újat összekapcsolni a régivel. Ha a posztó új, a ruhának is újnak kell lennie. Ha a bor új, akkor a tömlőnek is újnak kell lennie.

Magyarázzuk meg először, hogy mi a posztó. Olyan gyapjúból készült ruhaanyag, amelyben nincs szövés. A gyapjúsálakat addig idomítják, tömítik, amíg megfelelő vastagságú kelme lesz belőle. Ránézésre olyan, mintha egy darabból lenne, mint a kicserzett bőr. Azonban mégsem, mert millió és millió finom gyapjúsázból áll össze ruhának való anyaggá. Tartós és meleg öltözéket lehet szabni belőle. Az új posztóból való foltozás jóval erősebbnek bizonyul a régi ruhaneműnél. Emiatt okoz ebben nagy szakadást. Okos ember nem is vág foltnakvalót új anyagból, mert tudja e törvényt.

Az új bor és a tömlő hasonlata még inkább érthetővé teszi a Mester tanítását hallgatósága előtt. Régente, amikor nem volt fejlett ipar, tartályokból, kannákból nem volt olyan választék, mint manapság. Így felhasználásra került a kisebb háziállatok lenyúzott és kidolgozott bőre is. A nyakánál és a végtagoknál bevarrták a kiérlelt bőrt, egy nyílást hagytak rajta, és máris kész volt a tárolóedény. Szükség esetén feltöltötték: utazás vagy egyszerűen szállítás miatt. Benne jó hidegen állt el a víz, a bor. Tudvalevő, hogy az új bor még sokáig „dolgozik”, tisztul. Még hónapok múltán is gázokat termel. Az új tömlő rugalmasabb falú: kibírja a bor erjedését, feszítését. Ha azonban régi tömlőbe töltenék, az új bor képes lenne szétvetni a tömlőt.

Mindezt nem kellett Jézusnak tanítania, hiszen mindenki tudta tapasztalatból. Bizonyosak lehetünk abban, hogy Jézust nem a ruhafoldozás kérdése, még csak nem is a bor eltartásának kérdése foglalkoztatta. Jézus életbevágó kérdést feszeget hallgatói előtt. Jó, ha ebben is tapasztalatra teszünk szert.

Az új posztó az új szív. Az új bor az új élet. – *Becsüljétek az újat – tanítja Jézus. – Ne cseréljétek ki régire azt, ami új! – még csak ne is keverjétek a régivel az újat! Sőt ne is kapcsoljátok az újat a régivel.*

Mert a réginek el kell vesznie. Megmaradni csak az új fog. Az újnak és az ónak, az újnak és a réginek ellentéte valahonnan nagyon ismerős nekünk. Honnan? A Káténkból. A harmadik rész, amelyik a háládatosságról tanít, így kezdődik: *Krisztus, miután minket az ő vérével megváltott, egyszersmind meg is újít minket az ő Szentlelkével* (86. k.). A Heidelbergi Káté arra is megtanít bennünket, hogy ez a megújítás olyan, mint egy születés: új életre való születés. Jézusra figyelve ugyanezt a tanítást halljuk: – *Szükség néktek újonnan születetnek* (Jn 3,7).

Ha tehát Krisztussal találkoztunk, ez az esemény választás elé állít: el kell döntenem, hogy a régi mellett maradok, vagy pedig az újat akarom. Mindegy, hogy mikor jön létre ez a találkozás. De a döntés életbevágó! Ezt a döntést nevezi a Szentírás és a Káté „megtérésnek”. Úgy is mondhatjuk, hogy odafordulás Jézushoz. Eddig nem rá tekintetem. Eddig benne nem hittem. Eddig tőle nem vártam semmit. De most ez megváltozott,

azaz én változtam meg. Új ember lettem. Én, aki régi életemben nem akartam tudni róla, most feléje fordulok, hozzá térek. Most ő lesz a fontos. Ezentúl őt kérdezem.

Ha nekem fontos, amit Mesterem tanít, akkor kérdezni kezdem őt: – Hogyan születetek újjá? Más szavakkal: – Hogyan újul meg az én ócska holmim, az én életem? Hogyan lesz nekem új életem, új szívem? Akit igazán érdekel, annak Jézus megmondja. Fel kell adnod ömberedet. Másképp nem megy. Foltozgatással nem jutunk előbbre a megújulásban, a megszentelődésben.

Kövessük nyomon a foltozás eredményét a gyakorlati életben. Megpróbálhatom: elültetem a rokonszenv magvát Jézus iránt, de hamarosan kiderül, hogy ez nem megoldás. Ilyenek sokan vannak ott, ahol nem kell áldozatot hozni. Kedves ez a Jézus, megszoktuk a tanítását. Hiányozna, ha nem lenne. De amikor valamilyen áldozatot kell hozni érte, vagy tenni kell valamit az egyházáért, akkor már semmi sem marad a rokonszenvből.

Úgy is gondolkodhatom, hogy újszerű az, amit Jézus mond. Foltozok vele valamit az én rongyos életemen. Majd vita támad és vihar keletkezik. Eleinte szelíden hallgatok, mert így láttam Jézustól. Hozzá akarok hasonlítani, hát nem vágok vissza. De utána nem tudom megemészteni azt, amit rám mondtak. Bánom, hogy hallgattam, bánom, hogy nem vágtam vissza. S bosszút forralok. Bizony a lelkem súlyosan megsérült. Nagy sebet szakított rajta az új posztóból való folt.

Még imádkozva is foltozgathatok. Azzal áltatom magamat, hogy én helyesen imádkozom. Hiszen nem emberi gondolatokat sorolok, vagy a magam kívánságait, hanem az Úr imádságát mondom. Közben kiderül, hogy szívemben haragot hordozok. Engesztelhetetlen vagyok. Miközben azt kérem, „bocsásd meg a mi vétkeinket”, én nem vagyok hajlandó megbocsátani. Az imádság az új ember szívéből fakad, de az ömber nem képes bocsánatot gyakorolni!

De megronthatja a régi az újat más módon is. Gondoljunk azokra a fiatalokra, akiket a szülői gondoskodás nem akar szabadon engedni a házasság után sem. Amikor továbbra is anyuka akar a fia után járni, amikor még mindig apuka akar a családfővé lett fiának dirigálni. Csupa szeretetből! Hány és hány családi hajlék levegője megromlott emiatt: a régi ragaszkodás, a régi szeretet nem akarta átadni helyét az újnak.

Ugyanilyen gyakori jelenség mostanában az, hogy a fiatalok nem képesek váltani. Megszokták a fészek melegét, a szülői gondoskodást, hozzászoktak a készhez. S amikor el kellene indulni, önállóan művelni a szülőktől örökölt földet, vagy gyakorolni a mesterséget, vagy hasznosítani a képesítést, akkor összemennek. Kiderül, hogy inkább kedves nekik a régi rongy, semhogy az új kihívás szerint rendezzék életüket. Kifogás persze van: az élet durva, a főnökök szívtelenek, a pénz kevés, a legjobb barátok itthagytak. Új és fiatal élet nem a réginek foltozására termett, hanem forgolódásra, mint a ruha, forrásra, mint az új bor.

Jézussal rokonszenvező, az ő tanítását elismerő testvérek: Több legyen szívetek érzése rokonszenvnél és elismerésnél! Legyen életetek igazán megújult élet a Krisztusban. Legyen a ti életetek Alfája és Ómegája Jézus tanítása. És ti, akik imádkoztok, ne csak félszájjal, ne csak régi haragos és neheztelő szívvel tegyétek, hanem őszinte bűnbánattal – Isten bocsánatában bízva és másoknak is szívből megbocsátva.

Amit az egyéni életéről elmondtunk, érvényes a közösségek életére is. Figyeljük meg Jézus korát. Akkor, amikor Jézus tanítani kezdett, a zsidóság egy régi, nagyon régi ruhával büszkélkedett. – *Az atyák vallása, az atyák útja* – mondogatták erre a „viseletre”. Kopott volt immár, sok mindent hímeztek rá, ami nem illett oda, mégis nagyra tartották, dicsekedve mutogatták. Többen megütköztek azon, hogy Jézus nem akarja ezt a viseletet. Terhesnek mondotta, és másokat sem kényszerített arra, hogy magukra vegyék. Szemükre vetette az írástudóknak, hogy némelyekre rászabják, de ők nem ségítenek a hordozásában. Emiatt Jézust sokan bántották. A mai példázatot éppen véde-

kezés gyanánt mondta el. – *Lám, én új anyagot hoztam, új posztót. Én nem akarom ezzel foltozni a vallásosság kopott köntösét.*

Milyen világos beszéd ez! Jézus egészen újat hoz: a szeretetnek, az irgalomnak, az áldozathozatalnak vallását. Olyan ez, mint az új bor, amely erjed és erjedéséből feszítő erő támad. Figyeltük már, mi történik a forrásban levő musttal? Pezseg, habzik, felhajtja a szőlőbogyó héját, a gerezd elhalt részeit, hidegen örvénylik. Úgy viselkedik, mintha forrásban levő víz lenne. Majd egyszer csak kiforrt, akkor lecsendesedik és hetekig ülepedik. De még ekkor is „dolgozik”. Csak nagy sokára állapodik meg, tisztul igazi borrá. Ilyen pezsgést, forrást szerzett Jézus érkezése, Jézus tanítása. Ez szétfeszítette a régi vallásoskodás tömlőjét. A régi tömlő a mozdulatlanságnak, az elavultságnak a jelképe. Ott, ahol nem történik semmi, ahol nem forr semmi, ahol nem hat Jézus tanítása, ott az egyház régi tömlővé változott. Ahol viszont pezseg az evangélium új bora, ott szükségessé válik az új edény: gyermekmunka, ifjúsági munka, fiatal házások körüli gondoskodás, öregekkel való figyelmes törődés ez az edény. Ezek csak tartályok. Nem kell összetéveszteni a tartalommal. De az bizonyos, hogy ahol pezsegni kezd a gyülekezeti élet, ott a tömlőknek is meg kell újulniuk.

Ahol nem újul meg az egész viselet, ahol nem újul meg a bor és a tömlő, ott töménytelen csalódás, mérhetetlen szenvedés támad. Lehet Jézus nélkül forrni. Békemozgalom, humanitárius buzgólkodás, nemzetmentés. Váczi Mihály leírja, hogy milyen ábrázata van ennek. *1945. május 8-án véget ért a második / világháború. / Új időszámítást vezettek be. / Meghirdették a világbéke korszakát. // És azonnal nekiláttak. // Fogságba terelték a különböző közkatonák millióit, / százezreket őriztek a világ annyiféle megfigyelő táborában.* (V.M.: *Azóta*) Előbb-utóbb kiderül, hogy ez a fajta újítás „mennyire kedves” az „új ég és új föld” szerzőjének.

Vagy itt van a mi nemrég megújult társadalmunk: milyen bántó, hogy csak az elnevezések változtak meg. Új nevet kaptak a régi szervezetek, de nem változtak a szívek. Így sem a módszerben, sem a hozzáállásban, sem a felelősségtudatban, sem az áldozatkészségben nem történt változás. Sokan jutottak az egyház közelébe, sokan jutottak a Jézus közelébe: összetévesztették az utca szabadságát a Jézus szabadításával. Erre nem is következtetett új élet. Csak durvaság, csak leszámolás, csak követelőzés.

Ilyen elavult tömlő a „van más dolgom is”; a „nem érek rá”; a „nekem nem kell”; az „engem nem érdekel”; a „csinálják mások”; a „hagyjanak engem békén” szólások. Vagy: a „halogatás” és a „pótcselekvés”.

Megérik a gyülekezeti életen, a templomi éneklésen, a kórusmunkán, az ifjúság hozzáállásán, a fiatal életek távolmaradásán: mennyire forr a bor, mennyire új a tömlő.

A bibliából felolvasott igeszakasz (Jel 20) arról beszélt, hogy a „trónon ülőnek” pillantásától megszűnt a régi föld, a régi ég. Hát a mi énünk ne semmisülne meg az ő ítélőtében? De igen, csak kérnünk kell: – Uram, a sok foltozást meguntam immár. Adj nekem teljesen új életet. Ezáltal készíts engem már most a te eljövendő új világra.

Majd a közös éneklésben mondjuk el őelőtte kérésünket: – *Új életért zendül imánk.* Ámen.

Jézus és az igazi istentisztelet

Alapige: János 4,19–26
Bibliaviasítás: János 4,1–18

Az evangéliumok Jézus Krisztus földi életéről számolnak be. Elmondják azt, hogy Isten emberré lett, hozzánk hasonlóvá, kivéve a bűnt, aki alávetette magát a földi élet törvényeinek: csecsemőként megszületett, teste eledel által nevedett, volt gyermekkorra, ifjúsága. Voltak barátai, munkatársai, rokonai, testvérei, jóakarói és irigyei. Egyszer Isten emberré lett, felvette az idő múlásával mérhető mulandóságot. Miért volt erre szükség? Elsősorban azért, hogy a bűn pusztító erejét elszenvedje, általa meghaljon és azt legyőzze. És azért is, hogy élete istentiszteletével számunkra követendő példát állítson. Ugyanis az emberi élet Jézus számára is azt jelentette, hogy a hétköznapi és ünnepek, munka és pihenés, másokkal való közösség és a magány perceiben láthatóvá kellett lennie az ő Istenhez fűződő viszonyának. Erről a kapcsolatról így nyilatkozik: „*Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, aki elküldött engem, és az ő dolgát elvégezzem*” (Jn 4,34). Emberként Jézusnak is Isten-tisztelőnek kellett lennie. Ezért az ő életéről szóló minden ránk hagyományozott szentírásbeli történet az ő istentiszteletének egyes állomása, és a mindenkorai istentiszteletnek és istentisztelőknak követendő példája. Melyek ennek az istentiszteletnek a jellemző vonásai?

1. Jézus életének istentisztelete az emberek megszólításában nyilvánult meg. Ez a meglátásnak és a könyörtületre való indulásnak a következménye. A közömbösségnek szemerkényi szikrája sem volt benne, és személyválogatást sem ismert. Az ő istentisztelete: szolgálat az elveszetteknek, szolgálat az elveszettekért. (Hogyan tudnánk szeretni a láthatatlan Istent, ha nem szeretjük azokat, akiket látunk; hogyan tisztelhetők a láthatatlan Istent, ha nem tiszteljük azokat, akiket látunk?) Jézus nem kerüli ki Samáriát! Meg is kapja a samaritánusok válaszát: a zsidónak gyűlölet jár, egyik faluból el is kergetik. De még akkor sem kerüli ki őket. Látszik, hogy ő más mércével mér. A samaritánus asszony megszólítása ezért is váratlan, figyelemfelkeltően rendkívüli. Az asszony azért megy déltájban a kúthoz, hogy elkerülje az emberekkel való találkozást – a vízfordás akkori szokásgyakorlata szerint a dél arra alkalmatlan, szokatlan időpont volt. De Jézus ott van és megszólítja, férfi a nőt, zsidó férfi a samáriai asszonyt. Az emberek mindig kiéptették a válaszfalaikat, és azokat jól körülbástyázták érveikkel, úgyannyira, hogy ezáltal ki-ki a maga jól megalapozott magányába zárkózott. Az ilyen magány: bűn, letört és megszáradt faág, élettelen tetem. Jézus megszólítja az emberek elől rejtőzködőt és követte teszi: „*Othagyá azért az asszony a vedrét, és elméne a városba, és monda az embereknek: Jertek, lássatok egy embert, aki megmonda nékem mindent, amit cselekedtem. Nem ez-e a Krisztus?*” (Jn 4,28–29) Az, akit Jézus megszólítás által bevon az ő istentiszteletébe, többé nem bujkál, még csak nem is szégyenkezik, hanem kiáll a tömeg elé, és bizonyoságot tesz és nem törődik azzal, ami számára korábban fontos volt: Mit szólnak hozzá az emberek?

Jézus fáradt, pihenni akar a kútnál, leül. És akkor érkezik az asszony, egy nő. Különös, váratlan találkozás. Egy férfi és egy nő a tikkasztó hőségben a Jákób hús vizet ontó forrásánál. Jézus kérésével indul a beszélgetés: „adj innom” A fáradt Jézus szomjas is, és nincs mivel mérítenie, szüksége van az asszony segítségére. Nem restelli ezt tudomására hozni.

A jézusi istentisztelet alapvető jellemzője: a másik fontos, mert Isten bölcs végzéséből szükségem van rá. Páli megfogalmazásban: egy test vagyunk, s valamennyien az egy

testnek tagjai, ezért senki sem haszontalan, megvetendő. Jézus igénybe veszi az emberi gondoskodást, elvárja a vele való törődést.

A samáriai asszonyt meglepi a kérés, a szokás nagy úr! Honnan tudta, hogy Jézus zsidó és nem samáriai? Öltözetéről vagy talán beszédéről? Bármiről is, de tudja. És azt is, hogy ez rendkívül szokatlan dolog, ami vele történik, olyannyira, hogy nem is hagyhatja megjegyzés nélkül. Szokatlan magatartásával felkeltette érdeklődését ez az ember.

Jézus istentisztelete mindig embert megszólító beszéd, mégpedig olyan környezetben, élethelyzetben; amely teljesen szokatlan, és olyan módon, amely eltér a világban megszokott előírásoktól. Ebben a megszólításban nincs előítélet, nincs szemrehányás, nincs megvetés, nincs fölényeskedés, hamis alázatoskodás, hanem csupán egyenes, őszinte beszéd: „adj innom”.

2. Mi mindent kell megtudnia ennek a samáriai asszonynak ettől az idegen zsidótól! Kiderül, hogy amit tőle kérnek, az még csak parányi része sem annak, amit ő kaphatna ettől az embertől, ha kérne. Pedig ha inni akar, akkor mindenképpen rá van utalva, ha csak nem valami csavargóféle, aki erőszakkal elveszi meritőedényét. De nem az. Sőt olyan dolgokról is tudomása van, amelyek vele kapcsolatosak és őt eléggé rossz fényben tüntetik fel. Hát igen, elrontotta a házasságát, több férfival is élt már együtt, és a mostani sem igazi férje. Ez igaz, de minek vájkál ez az idegen az ő életében, és egyébként is, bármilyen az élete, ő megadja Istennek a tiszteletet.

Kínosan érintenek bennünket a személyünkkel kapcsolatos leleplezések, pedig ha Jézus megszólít, akkor a legelrejtettebb dologra is fény derül. Nem lehet többé rejtőzködni. Ilyenkor a beismerés a legjobb felelet. Ehhez viszont alázatos kapitulálás kell. A legtöbbször a lelkiismeret vádoló szavára, az Ige dorgálására még nem adjuk meg magunkat. Ilyenkor keressük a kibúvókat. Melyek azok? Nekünk van istentiszteletünk, korábban is volt. Mi akar ez az új dolog lenni? Élő víz, örök szomjoltás, soha többé nem kell jönni? Nekem is adod, nekem, akiről annyi mindent tudsz? Milyen jó is lenne soha többé meg nem szomjúhozni, megszabadulni a vízholdás fáradságos munkájától. A szomjúság testi szükségleteink egyike, rajta kívül még nagyon sok kívánság és vágy okoz bennünk tikkasztó, kellemetlen szomjúságot. Jó lenne ezektől egyszer s mindenkorra megszabadulni. Add ezt a vizet, hogy ami most nincs, az ezután mindig legyen, különösebb fáradozás, beszerzési nehézség nélkül. Gyakorlatiasan gondolkodunk, nyomban üzletet látunk a jézusi szavakban. Csakhogy nem megy az olyan egyszerűen és gyorsan, ahogyan azt szeretnők: Jézus kérdez, és rádöbben, hogy semmi esélyünk arra, hogy valamit is elrejtünk előle. Ugyanis jó volna a soha el nem fogyó élő víz, de úgy, hogy minden egyéb a régi maradjon. Jó lenne a családi békesség, de úgy, hogy megtartsuk korábbi szokásainkat is: eljárunk a templomba, de otthon ki-ki élje a maga életét, maradjon a káromkodás, a kocsmalátogatás, a tévőzés. Igényeljük az élő vizet, csakhogy szívünk minden kamrája pattanásig tele van vágyak, kívánságok, szenvedélyek regebzühödött le- vével.

3. Jézus magatartása provokatív, nem hagy nyugton, felkavarja a bűn állóvizeit. Ugyanakkor ezzel a magatartásával állásfoglalásra kényszerít. A samáriai asszonynak védekeznie vagy a jól bevált védekező stratégia szerint: támadnia kell. A 19. vers erről tanúskodik: a nő teológiai sikra akarja terelni a kérdést, támadást indítva a zsidó próféta ellen. A két népcsoport között örökös vita tárgyát képezte a felvetett kérdés. A nő próbálkozása kimeríti az elterelő hadművelet fogalmát: jó, látom, hogy próféta vagy, akkor hát ne személyem jelentéktelen kérdéseiről, gondjairól, bűneiről beszélj nekem, hanem e fontos kérdést válaszold meg. Senki sem szeret hosszabb ideig a személyes kudarcainál és bűneinél időzni, különösen akkor nem, ha a beszédpartner a mindent tudó Isten. El e

témától, közömbösebb, kevésbé személyes területre és ehhez nagyon jó a semleges teologizálás. Ugyanis senki, aki templomba jár vagy bárhol részt vesz istentiszteleten, nem állítja, hogy nem imádkozik. De igen, és ahogyan azt teszi, az a legjobb, a leghelyesebb. Ma nekünk is kérdésünk lehet: hol kell imádkozni? Tapasztaljuk, hogy a templomainkban senki sem káromkodik; ha imádkozunk, a jelenlévők összefogják a kezüket, együtt mondjuk a Miatyánkot, Hiszekegyet. Tehát úgy tűnik, hogy a templom az imádkozás helye. És valóban az! De a Jézus istentisztelete nem elégszik meg ennyivel. A nőnek adott válaszában kijelenti, hogy az imádság a megismerésnek a következménye; az Isten megismeréséből fakad és... állandó jelleget ölt, kinő az idői és helyi korlátok közül, Isten imádásává lesz. Az igaz istentisztelet mostantól kezdve többé már nem az igazi hely kérdésén múlik, hanem azon, hogy az üdvösség Ura megjelenik nekünk és bennünket igazi imádókká tesz. Nem a hely tesz bennünket Isten imádóivá, hanem a bennünk munkálkodó Szentlélek, aki mindenütt jelenvaló s ezért életünk minden időben és térben meghatározható pontját folyamatos istentiszteletté avatja. Az Isten is ilyeneket keres! Hát vannak ilyenek? És kik azok az igazi imádók? Az igazi imádók nem az általuk lakott terület, vagy a kultusz gyakorlására kiválasztott hely, vagy az azon elsajátított és betanult liturgia által nyerik el ezt a minősítést, hanem a bennük munkálkodó mennyei – lélek és igazság – elemek jelenléte által. Az igaz istentisztelet tehát Istennek a bennünk megvalósuló munkálkodása; nem pusztán emberi produkció, hanem az Istennek való engedelmesség gyümölcse. Ami természeténél fogva nem maradhat idői és térbeli korlátok között. Hiszen ez az engedelmesség, akárcsak az életünket meghatározó, lényegét alkotó lélek és igazság, nem maradhat életünk alkalmoszerű, esetleges eleme. Mert ez azt jelentené, mintha bizonyos időhöz és helyhez rögzítenők a lélegzetvétel aktusát, amelyről azon túl teljesen lemondhatunk. Mintha úgy lenne az, hogy csak a templomban kell lélegezni, lásd imádkozni; s annak falain kívül nyugodtan visszatárhathatjuk azt. Az ilyen magatartásnak tudjuk, mi lenne a következménye: halál. „*De eljő az óra, és az most nagyon...*” A Jézussal való találkozástól kezdve megszűnik a vita és nem kérdéses, hogy hol és hogyan. Miért? Azért, mert ő maga keresett meg minket és tett a maga imádóivá. Az igazi istentiszteletnek maga Isten az alanya, ő az, aki bennünk és általunk megdicsőíti az ő nevét. És ez nem emberi rendeléseken, kitűzött időpontokon és kijelölt helyeken alapszik, hanem az ő lehajló, senkit meg nem vető, el nem kerülő szeretetén nyugszik. Ezért van az, hogy Isten ilyeneket keres az ő imádóivá, és ilyeneket is talál: a világ nemtelenjeit, számkivetetteit; a senkiket, erőtelenekeket stb. hívja el, találja meg, akik mind az ő imádói lehetnek ezen a világon. Mindezt Isten, aki lélek, a maga Lelke által végzi el, úgy, hogy ígéri és adja a Szentlelket.

A pünkösdi a Szentlélek kitöltésére emlékező ünnep. Időhöz kötött alkalom, és a hagyományunk szintjén a sátoros ünnepeink legnépszerűlenebbike. Miért? Erre kinek-kinek van valamilyen magyarázata, a híveinknek is. Jézus előtt nincs szükség a magyarázkodásra, Ő éppen azokkal akar szóba állni, akik ma a templomban vannak. Kérjük Isten Szentlelkét, hogy áradjon ki reánk és láttassa meg velünk azt az Úr Jézus Krisztust, aki bennünket is, kivétel nélkül mindannyiunkat, az igaz Isten imádóivá akar és tud tenni. A samáriai asszony iránt tanúsított szeretete győzzön meg bennünket is arról, hogy ő a velünk kapcsolatos ismereteit nem lehetetlenné tételünkre, hanem életünk rendbetételére használja fel. Ebben a törekvésében semmi fáradságot sem sajnál, ha rólunk van szó, éretlünk vállalva az emberek megvetését és végső soron még a halált, a kereszten való szenvedést is. A Lélek irányítsa ezen az ünnepen figyelmünket az Isten Fiára, aki egész földi életét annak szentelte, hogy megszabadítson minket az atyáinktól örökölt hiábavaló életünkől és új élettel ajándékozzon meg, amelyet azután teljesen és örökre szívből szenteljünk oda Istennek, szüntelen imádva őt! Ámen.

Áldozócsütörtöki prédikációk

Darányi Lajos

Áldozócsütörtök homiletikuma

1. Áldozócsütörtökön legelőbb a mennyel kell tisztában lenni.

Hinnünk kell és erőteljesen kell hangoztatnunk, hogy a menny valahol megvan mint hely. Ezen a földön pedig Krisztus által itt van a menny mint állapot.

a) A mennyország valahol megvan mint hely. Onnan jött Jézus, oda ment vissza. Ott van Isten, és az angyalok ott teljesítik az ő akaratát. Mert nagy határozatlanságban vagyunk mi a menny felől. Addig-addig törölgetjük, amit Isten kijelentett. Nyíltan, őszintén feleljünk erre a kérdésre: van-e mennyország? Valahol, emberi gondolattal azt mondjuk, hogy fent van egy hely, amíg emberek vagyunk, kénytelenek vagyunk helynek mondani, mert ha nem hely, akkor semmi, ahol Isten öröktől fogva van, ahol a teremtett angyalok már a világ teremtése előtt előtte leborultak és neki szolgáltak. Itt sok lakóhely van, innen jött Krisztus, és ide ment vissza. Ide készített utat. Ez az ország, ez az Istennek országa közelített el a földre Jézus Krisztusban.

b) Ezen a földön úgy van az Isten országa, mint állapot. Nem mondhatjuk, hogy itt vagy amott van. Itt a földön a szívekben van. De nem ennyi az Isten országa. Csak az elközelített, ide érkezett Isten országa ennyi. Itt a szív körüli mennyország-hit körül van sok tisztatlanság. Igen sokan nagyon szeretik Lukács 17,21-et. Pedig ott is csak az eljött Isten országa helyéről van szó.

Mennyországbeli hit nélkül áldozócsütörtököt ünnepelni nem lehet.

2. Különösen ki kell hangsúlyozni azt is, hogy nem arról van szó csupán, hogy Jézus felment a mennybe, hanem arról, hogy Jézus visszament a mennybe. Onnan jött és oda ment. Nem jutalomképpen ment fel, hanem hazament. Elvégeztetett érettünk minden a földön, de a mennyben még van munkája. Elöttünk, érettünk ment. Őt itt a földön a megígért Lélek fogja helyettesíteni.

3. Rá kell mutatnunk itt is, mint már adventkor említettük, Krisztus megígért visszajövetelére. Áldozócsütörtöktől kezdve tart az advent. Jövel, Uram Jézus!

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

„A Krisztus mennybe felméne...”

Alapige: Zsoltárok 110,1; Apostolok Cselekedetei 1,1–14
Bibliaviasítás: Zsidók 1,1–2,3a

Szeretett testvéreim!

Ez a csütörtök csak a keresztyének ünnepe. Sokan nem is tudják már, miért is szól a harang ilyenkor. De vannak családi ünnepek, amit csak a családtagok ünnepelnek. Ugyanúgy vannak egyházi ünnepek, amit csak a szó legszorosabb értelmében vett gyülekezeti tagok ünnepelnek! Ez az ünnep is ilyen! Csak azok ünnepe, akik az Úr Jézus Krisztus közelében élnek!

Áldozócsütörtök Jézus Krisztus mennybemenetelének az ünnepe! Mindnyájatok házában ott van a fecskéfészkek! Figyeljétek meg. A szépen fejlődő fiókákat kiállítják az öregek a fészkek szélére, s meglövik, ki a nagyvilágba. Mikor eléggé megerősödnek, akkor az idősebb fecsképar hirtelen elköltözik és másutt épít magának fészket.

Jézus is ezt mondotta: Jobb néktek, hogy én elmenjek. Ezután kezdődik az egyház s ezen belül a keresztyén személyiség igazi élete. Ekkor kezdődik a keresztyén személyiség erő kifejtése, öntevékenysége, mikor mindenki önmagának áll vagy esik! Ez az elvárás is nevel. Ha mindig ott van előttünk Jézus, könnyű cselekednünk, kételyeinkben megkérdőjelezhetjük, irányítását kérhetjük.

De így maguk indulnak el; lelkileg összekötöttségben vannak Jézus Krisztussal, s ez a láthatatlan kötelék látható eredményeket hoz létre. El kell válni, hogy a hátramaradottak emlékezzenek. Így elbeszélgetik egymásnak mindazt, ami Jézussal kapcsolatos volt, egymást meghallgatják, egymást kiegészítik. Feltűnik előttük ez a drága személyiség káprázatos gazdagságban.

Ennek az elvárásnak köszönhetjük az elmélkedést és az emlékezést, és ennek viszont az evangéliumokat, az Újtestamentumot. Ez már magában csodálatos ajándéka az áldozócsütörtöknek!

Ezen a mai napon, ezen az ünnepen az a nagy és figyelemre méltó esemény, hogy Jézus visszament az Atyához, aki küldte. Mennybe ment. Földi alak nélkülivé lett. Ismét.

Jézus Krisztus mennybemenetelével abba az egészen más világba ment át, ahol Isten van. A mennyei, szellemi valóságok birodalmába, más szóval Isten országába, hogy ott foglalja el helyét az Atya jobbán. Valakinek a jobb keze felől lenni méltóságot jelent. Jézus Krisztus ezúttal foglalta el a neki kijáró méltóságot, ekkor vette át hatalmát az egész világ felett.

Ezt a zsolnárt, amelyből egyik alapigénk való, először Dávid számára írták s mondták el, amikor egész Izrael felett kezdett uralkodni: Dávid már király volt azelőtt is, királya egy kicsiny közösségnek, majd a fél országnak, de amikor ez a zsolnárt elhangzik, már az egész nép királya lett.

Jézus Krisztus egész világ feletti hatalma a mennybemenetellel, ezzel az alkalommal lesz nyilvánvalóvá! Hiszen itt a földön járva ő is hordozta a tér és idő láncait: egyszerre csak egy helyen tudott lenni, még a feltámadott teste által is. Áldozócsütörtök óta azonban Krisztus nem itt vagy amott található meg, hanem mindenütt.

Mind az ó-, mind az újszövetségi igeszakasz azt tárja elénk, hogy az eltávozás nem állandó, nem végleges időre szóló, hanem csak ideiglenes. Jézus csak addig ül az Atya jobbán, míg az ő ellenségeit lábai alá veti zsámolyul, s azért ment el, hogy helyet készítsen számunkra ott, ahol sok lakóhely van. S a visszajövetele, az ítélet már nem családi ügy, már nem csak egy kicsiny csoport ügye, hanem minden ember közös ügye. Nem csak egy kicsiny csoportra tartozik, hanem mindenkinek szól.

Az első keresztyének nagy sóvárgással várták őt, és remélték, hogy még életükben visszajön. Mi ma inkább az ellenkező végletbe esünk: úgy berendezkedtünk ebben a világban, mintha csak ez a világ lenne a valóság és nem lenne más élet, mint ez a földi, és nem lenne Krisztus, aki elé mindnyájunknak oda kell állnunk, hogy számot adjunk mindarról, amit e testben cselekedtünk, jót vagy gonoszt.

Hány keresztyén ember van, aki az áldozócsütörtöki prédikációkból csak azt hallja meg, hogy Jézus „elment”, de azt nem, hogy „vissza is jön”. Ezért úgy viselkedik, mint hűtlen szolga, ahogy Jézus mondja egyik példázatában: eszik, iszik, részegeskedik, s másokat bántalmaz, ahelyett hogy felkészülne és ébren várná az Urat. A Jézus Krisztusban igazán hívő lélek számol azzal, hogy Ura visszajön. Ezért komolyan veszi a kérdést: Amikor az Embernek Fia visszajön, talál-e hitet a földön? Talál-e hitet az én szívemben és a körülöttem élők szívében, akikért felelős vagyok? Erre adj feleletet Istennek életeddel!

Ne feledd: Jézus a hazatérő fiú. Mily szép, megragadó a tékozló fiú fogadtatása, hát még ezé a dicsőséges fiúé.

Jézus az utolsó földi pillanatban itt e földön az imádkozó utódokat, ott a dicsőséges fogadtatást látja. – Hát te? Hagysz-e itt utolsó pillanatodban imádkozó utódokat? Vár-e rád odaát dicsőség?

Maradjatok együtt – szól Jézus –, s tudja, hogy akiknek szól, azok megfogadják szavát. Hát ti le tudjátok-e ily nyugodtsággal hunyni szemeteket?! Megfogadják-e szavotokat, rendelkezéseteket, áldásokat?!

Jézus áldása imádkozó, éneklő és Istent áldó híveket támaszt. Ti tudtok-e így áldani? Amit ti adtok gyermekeiteknek, mit fakaszt az azok lelkében: kevélységet, gőgöt, fennhéjázást, munkátlanságot, tunyaságot, szidalmat?

Először az Atya szállott alá világot teremteni, embert formálni, nemzetséget választani, népét vezetni. Azután a Fiú jött el, hogy megmutassa az élet útját, a megváltást, a belső megtisztulást és a békét! Azután kitöltetett a Szentlélek, hogy vezesse a világ folytatását, a nemes lélek igyekezetét. Így hőmpölyög és zuhan alá a világ kezdete óta az isteni lényeg hatalmas vízesése a földi életbe, így szövődnek bele az Istenség életének száalai a mi emberi világunkba.

Krisztus elment hajlékot készíteni.

„Csak aki együtt emelkedett vele a nélkülözésben megelégedéssel, a boldogság Betániájában szerénységgel, a kétségbeesés Gecsemánéjában megnyugvással s a halálos szenvedés Golgotáján áldáskívánással egész mennybemenetele megdicsőüléséig, az olajfák hegyéig: az jut el az ő hajlékába!” (Csikesz Sándor eddig publikálatlan kéziratából, kiscsányoszrói naplójából, 1920. május 13. Áldozócsütörtök.)

Egy újság nemrég beszámolt egy déltengeri bennszülött kalandjáról, akit kenujában egy erős áramlat elsodort a szigettől, ahol élt. 32 napig hanyódot a nyílt tengeren, amíg egy japán halászhajó személyzete meg nem mentette.

Később elmesélte a csodálkozó riportereknek, hogy ezt az időt a szó legszorosabb értelmében a 121. zsolttárral élte túl: „Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta.” Ennek a zsolttárnak az állandó elimádkozása és elmondása mentette őt meg a megőrüléstől, aminek a hajótöröttek gyakran áldozatául esnek. Minden alkalommal, amikor imádkozott, nagy nyugalom szállt rá. Amikor azt gondolta, hogy itt a vég, Isten pontosan azt adta neki, amire szüksége volt. Repülőhalak estek a kenujába. Horoggal más halakat is tudott fogni. Egyszer egy teknősbéka ütődött a kenujához. Pusztá kézzel be tudta húzni a csónakba. A teknőjét arra használta, hogy esővizet fogjon fel vele.

Az utolsó nap, amikor már olyan gyöngé volt, hogy még ülni sem tudott, látott egy teherhajót egészen közel haladni. Mivel túl gyöngé volt ahhoz, hogy valami jelt adjon, imádkozott: „Uram, mutasd meg csónakomat a kapitánynak!” A hajó azonban nem vette észre őt. Halálra készen Isten kezébe ajánlotta feleségét és gyermekeit. Akkor hirtelen felbukkant az a japán halászhajó, amelyik az utolsó pillanatban megmentette az életét.

Ez az eset mutatja, hogy milyen nagy ereje van Isten Igéjének, amelyből ez az egyszerű szigetlakó nagy szükségében vigasztalást és erőt merített a túléléshez. Ma is mindenki, aki bízik Istenben és az ígéreteiben, csodákat élhet át, míg vár az ő visszajövetelére. Ámen.

Pünkösöd nagyhetére

Bustya Dezső
Kolozsvár

A Lélek győzelme emberi lelkek felett

Bűnbánati heti sorozat pünkösöd tünneperére
ApCsel 16,16–40 alapján

1. Megkötözött lélek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,16

Ezen a bűnbánati héten Isten Szentlelkének megszabadító, gyógyító, örvendeztető munkájáról szeretnék elöttek bizonyosságot tenni. Urunk a filippibeli jövendőmondó leánykának, valamint az ottani börtönőr megtérésének jól ismert történetét adta elém. Így aztán a nagyheti sorozatnak ezt a címet adtam: „*A Lélek győzelme emberi lelkek felett.*” Isten kegyelméből ezeken az estéken találkozni fogunk az idegen lélek által megkötözött, de Isten Leleke által megszabadított emberrel, vádaskodó, hazug lelkekkel, a fogságban is Istent dicsőítő, éneket éneklő, örvendező lelkekkel, aztán egy boldog, hitre jutott lélekkel és az Istennek szolgáló apostoli lelkekkel. Életükön át, tapasztalataikon át keressük majd Istennek hozzánk szóló üzenetét.

1. Mai Igénk egyetlen bibliai versből áll. Pál apostol éppen áthozza az evangéliumot Ázsiából Európába. Filippi városában néhány napot töltenek. A városban kevés zsidó lehetett; bizonyára nem is volt zsinagógájuk, az imádkozás a folyóvíz mellett ment végbe. Ide jött ki Pál, egy-két munkatársával. Igehirdetése nyomán egy Lidia nevű bíboráros asszonynak Isten megnyitja a szívét a hitre; az asszony pedig megnyitja otthonát az apostol és munkatársai előtt. Íme, az első európai keresztyén; az első európai evangéliumi támaszpont. Emberileg nézve nem nagy eredmény, Isten felől nézve: öröm. Kicsiny kezdet, nagy ígérettel. Mustármag, amely fává lesz, kicsiny kovász, mely lassan-lassan az egész tésztát megkeleszti. Innen indult el a hódító, minden népet megtérítő útjára az európai keresztyénség!

De ahol Isten Leleke működik, ott hamarosan munkához kezd az „antilélek” is. Ezt mi is mindegyre tapasztaljuk. Ahol Isten országának egyetlen cövekjét lejtjük, azonnal megjelenik a Sátán, hogy azt kihúzza és a maga birodalmának cölöpeit verje le közöttünk.

Az ösellenség itt egy szolgálóleányban jelentkezik. Amint Pál és társai a „könyörgésre”: az istentiszteletra mennek, összetalálkoznak egy rabszolganővel, „*kiben jövendőmondásnak lelke vala*”. A gonosz valamilyen formában még akkor is elébe áll Isten gyermekének, mikor az éppen imaórára megy, hogy Istentől áldást kérjen. Gyakran tapasztalhattátok ti is, milyen csökönyösen állja utunkat a gonosz, amikor Isten felé akarunk közeledni!

Nos, ki is volt ez a leány? Valami ritka képességgel rendelkezett, aminek ő nem volt ura; sőt: kivételes képessége hatalmában tartotta őt magát. Jósolt. Az embereknek megmondta a jövendőjüket. És elég sokan voltak akkor is, akik ezt igénybe vették. Drága pénzt fizettek azért, hogy megtudják: mit tartogat számukra a holnap, a jövendő. Úgy van az, hogy akinek nem elég az Ige, az mindig a sötét lelkekhez folyamodik. Világosság megnyerése helyett az ilyen ember annál inkább a sötétség foglyává lesz! – Olvas-tam valahol, hogy korunkban csupán Párizs városában mintegy 30 000 hivatásos jós, jövendőmondó működik. Rettenetes! Bár tudná mindenki, aki jósokhoz folyamodik,

hogy a jövendölés és jóslás a mélység szellemeitől jön. Ezért tiltotta el Isten a varázslást és a jóslást. Az Ószövetség idején nagy bűnnek számított ez, és szigorúan büntették a varázslókat és jövendőmondókat.

Mit tett ez a jövendőmondó leány? A szegényeknek gazdagságot, a gazdagnak további sikereket s mindenkinek általában szép jövendőt jósolt. A beteg jószágra „ráolvasott”. Az ilyenfajta emberek „mindenhez” értenek. S a kíváncsi, tudakozó ember hajlandó ezért szép összeget fizetni...

A szomorú a dologban az, hogy szegény öntudatlan rabszolgalány maga sem tudta, milyen rettenetes megkötözöttségben szenved. „Jövendőmondásnak lelke” volt benne. Tehát idegen lélek. Nem Isten Szentlelke. És akiben idegen lélek van, nem Szentlélek, az egyáltalán nem irigylésre méltó ember. – Vajon a mi sokféle megkötözöttségünknek nem ebben van-e oka? Micsoda lélek lakik tibennetek? Mert a Krisztus Lelkén kívül még sokféle *idegen* lélek is létezik! Vajon mi nem élünk-e idegen lélek megkötözöttségében?

2. Hogy idegen lélek sajátította ki ezt a szegény rabszolgalányt, az abból is kitűnik, hogy nem független, nem ura önmagának. Gazdái vannak. Talán pénzen vették, s a lányka jóslási képessége jó befektetéssé vált: sokszorosán megtértült az ára. Mindenesetre, akiben idegen lélek van, az nem lehet sohasem szabad, amíg *ettől az idegen lélektől* meg nem szabadul. Annak a templomnak a szószékén, amelyben konfirmáltam és ifjúságom idején istentiszteltekre jártam, olvastam gyakran ezt az Igét: „*Akiben pedig nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé*” (Róm 8,9). Félelmetesen igaz ez!

Hadd kérdezzem meg tőled: ki a te urad? Kinek a lelke szól általad, kinek a lelke munkál, cselekszik benned? Szabad embernek vallod magad, de nem vagy-e rab, nem tart-e megkötöttségben valami félelmetes hatalom, egy sötét, idegen léleknek hatalma? Szabadulást csak az hozhat, aki azért jött a világba, hogy az ördögnek munkáját lerontsa: Isten Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus!

3. Az idegen lélek által fogva tartott egykori görög rabszolgalány „*az ő urainak nagy hasznot hajtja jövendőmondásával*”. A szolgálólány keresete, mint busás nyereség, a rabszolgatartóké volt. Pénzsóvárságuk, kapzsiságuk folytán ők is a Sátán eszközeivé, médiumaivá lettek. Ugyanolyan megkötözött lelkek voltak ők is!

Sok keresztyénnel találkozhatunk, akik az okkultizmus csapdájába estek. Olvassák a Bibliát, imádkoznak is, de eljárnak a kártyavetőkhöz, jósokhoz, és olvassák a spiritizmusról szóló könyveket, vagy éppen gyakorolják is e veszedelmes dolgokat, amik Isten előtt utálatosak. Kinek van mindezekből haszna? Egyedül a Sátánnak. Ő volt az egykori kis rabszolgalány tulajdonképpeni gazdája is. Mindenki a maga urának szolgál és hajt hasznot. – Vajon az én életem meg a te életed kinek a malmára hajtja a vizet? Kinek szolgálunk? Krisztus dicsősége növekszik-e általunk, vagy a Sátán örül a mi szavaink és tetteink folytán? Kinek a lelke van benned és bennem?

Ezen az estén egyet máris megtehetünk. Tegyük is meg. Azért imádkozunk, hogy Isten maga mutassa meg, ki a mi valóságos gazdánk. És kérjük Isten Szentlelkét, űzze ki belőlünk az idegen lelket. Legyünk így egyedül Krisztusnak szolgáló, boldog lelkek. Ámen.

2. Megszabadított lélek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,17–18

Bűnbánati hetünk estéin Isten Lelkének győzelméről hallunk az emberi lelkek felett. Tegnap este hallottunk az egykori filippibeli rabszolgalányról, akiben idegen lélek, jövendőmondásnak lelke volt, s aki ezzel a tehetségével gazdáinak nagy hasznot hajtott. Mások meggazdagodtak általa – ő pedig végtelenül megszegényedett. Elvesztette azt,

amivel a föld legszegényebb embere is bír: *elvesztette a személyiségét*. Isten Szentlelke pedig, aki megszabadít, éppen az elveszített személyiséget adja vissza az embernek. Erről szól a ma esti alapige üzenete.

1. A filippibeli rabszolgálynak megkötözött lélek, hallottuk tegnap este. Tulajdon képessége tartja őt hatalmában. A megkötözött nem önmagáé, hanem valaki másé. De nem is Krisztusé. Ez a nagy baj! Ez a más: az ördög. Mit tesz az ördög a tulajdonával? Megfosztja személyiségétől. Olyan állapotba hoz, amelyben nem azt teszem, amit akarok, hanem azt, amit nem akarok. Isten gyermekéből, az ő képére és hasonlatosságára teremtett emberből akarat nélküli *eszköz* leszek. Ez a jövőmondó lány is ilyen szerencsétlen, szánalomra méltó eszköz. Gép. Amit mond, az ezt az eszköz mivoltát bizonyítja.

Szentlélek egyik munkája az, hogy amikor újjáteremti az embert, visszaadja annak elvesztett személyiségét, emberi méltóságát.

Nem kerültünk-e mi is emberi személyiségünk tekintetében veszedelmes helyzetbe? lehetnek nekünk is rendkívüli képességeink, akár a jövőmondó rabszolgálynak. De önmagában a képesség veszedelmes is lehet. A zsenialitás olyan arányban minősül megszállottságnak, ahogy függetlenül a szeretettől. A felelősség nélküli igazság éppoly közveszélyes, mint a hazugság. Az emberiségnek el nem kötelezett művészet éppúgy büvészetté változik, mint az Istennek el nem kötelezett vallás üzletté. Ettől a személyiségvesztett automatikától szabadít meg minket Isten Szentlelke. Felszabadít a szeretetre, és oda segít, hogy másokat is szabadá téhessen általunk a megkötözöttség alá.

2. Hogyan ment végbe a jövőmondó rabszolgálynak megszabadítása? A lány igazi gazdája, a Sátán, észreveszi, hogy egy másik hatalom lépett be Pálon és munkatársain keresztül az ő felségterületére. Hamar kész a haditerve. Tudjuk, hogy a sötétség fejedelme kész a világosság angyalává is átváltozni; sőt: előszeretettel lép fel ebben a szerepben. Itt éppen ezt a leányt használja fel arra, hogy bizonyosságot tegyen a nép előtt az apostolok küldetéséről. A megszállott, megkötözött leány követi Pált és társait, s közben ezt kiáltozza: „*Ezek az emberek a magasságos Istennek szolgálói, kik nektek az idvességnek útját hirdetik.*”

A jövőmondó leány tulajdonképpen igazat mondott. De a Sátán ezt megtévesztésül használta fel, hogy ezalatt tovább folytassa romboló tevékenységét. A gonosz lelkek, mint tudjuk, Jézust földön jártakor Isten Fiának jelentették ki. Azt tanúsították, amit a farizeusok és írástudók sohasem akartak elismerni. De Krisztus az ilyen bizonyágtételt mindig visszautasította és a tisztátalan lelkeket kiüzte a megszállottakból.

Száz hithirdető közül 99 nem ismerte volna fel a Sátánnak ezt a gonosz mesterkedését, és eltúrte volna az első pillantásra teljesen korrekt reklámot. A lány gazdája pedig jelen esetben eltekintettek volna a számla benyújtásától. Pál hithirdetői tekintélye ugyanis tovább növelte volna a lány értékét, s végül is az ő nyereségük megnőtt volna. A látszatkorrektség rafinériájában összeszövetkező vallás, üzlet és propaganda lehetőségében egyetlen kárvallott maradt volna csupán: a leány.

Pál apostol több napig eltúrte az ingyenreklám ilyentén megnyilatkozását anélkül, hogy állást foglalt volna. Bizonyára óvatossá tette az Öszövétség szigorú tilalma minden jövőmondást illetően, bár jelen esetben úgy látszott, mintha a Püthon-sárkány leánya az újszövétségi bárány ügyét szolgálta volna. Lehetetlen azonban, hogy Pál ne vette volna észre, hogy a leány propagandaszövegében személytelen marad, mint a gép. Ezek az emberek, kiáltozza utcahosszat, az üdvösség útját hirdetik nektek! Ő maga azonban nem járt ezen az úton. A teljes érvényességének hirdetett igazság mindaddig viszonylagos marad, amíg a hirdető saját személyiségét függetleníti attól. A személyes kapcsolatokban, így a barátságban vagy a szerelemben, jelen esetben a Magasságos tagadásában vagy szeretetében, az igazság nem más, mint a személyiségek találkozása. De a kis rab-

szolgálya személyiségét teljesen bilincben tartotta énjétől független, automatikus zsenialitása. Olyan valaminek propagandázott, amiben ő maga nem tudott részesülni!

Az Újtestamentum sokszor figyelmeztet: próbáljátok meg a lelkeket! Senki sem mondhatja Krisztust Úrnak, csupán Szentlélek által. Mégis vannak vagy élhetnek igehirdetők, bizonyágtevők, akik a legszentebb igazságokat személytelenül hirdetik. Mások előtt akarják az üdvösség ajtaját kinyitni, de ők nem kívánnak belépni abba! Jaj lesz egykor ezeknek, ha Szentlélek nem könyörül rajtuk és meg nem térnek!

3. Amikor Pál apostol felismeri a tragikus összefüggést: a lány úgy hirdeti az „igazságot”, hogy az „igazságok” őt magát emberségében, személyiségében zúzzák össze, nem tűrheti tovább a kéretlen propagandát. Hátrafordul és így szól a megkötözött, gonosz léleknek: „*Parancsolom néked a Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle.*” Pál a Jézus Krisztus nevében szól, s ez azt jelenti, hogy a feltámadott, élő Jézus személyisége jelen van, amikor ő szól. Sőt rajta keresztül maga Jézus Krisztus az, aki cselekszik. A lélek csatája megy végbe, melynek kimenetelét az dönti el, hogy a jézusi személyiség energiája erősebb, mint a megszálló lélek. Valóban: az erős fegyveres, jól őrzött palotáját beveszi egy nálánál erősebb, mint Jézus mondta volt, és minden fegyverétől megfosztja őt. Így megy végbe a megkötözött lélek megszabadítása.

Mit nyert és mit veszített a megkötözött, elraboltszerű ember ebben a lelki csatában? Az egykori rabszolga visszakapta eredeti elnyomott „normális” tudatát. Ebben a lelki operációban visszanyerte normális személyiségét, de elveszítette automatikus, személytelen zsenialitását. Többé nem jósolt, nem mondott jövendőt senkinek. Ebből következtek a további bonyodalmak. A lány gazdái éppúgy nem örültek a rabszolga megszabadulásának, mint a gadarai lakosok az ördögtől megszállott ember meggyógyulásának. Amazok a tengerbe vesztett 2000 disznót, emezek pedig a jövendőléssel szerzett busás nyereséget sajnálták. És mégis Jézusnak és Pál apostolnak az oldalán van az igazság. Egyetlen megszabadított, megtisztult emberi lélek többet ér a világ minden gazdagságánál!

Vajon bennünk végbement-e már a kétféle lélek találkozása? Ki került ki győztesen a lelki csatából? Jézus Lelke-e, vagy a fogvatartó, gonosz lélek? A győzelemnek ára van. Az igazi árat Jézus fizette meg a kereszten. Ez az igazi drága ár! Te ne sajnálkozz afölött, aminek életedből a gonosz lélekkel együtt távoznia kell! Urad gazdagon kárpótol Lelke ajándékaival mindenért. Ámen.

3. Vádaskodó lelkek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,19–24

1. Egy szomorú, megkötözött lélek megszabadításáról hallottunk tegnap este. Krisztus Lelke győzött az idegen, megkötözött lélek felett. De ennek a győzelemnek az ember által megfizetendő ára is volt: odalett a jóstehetséggel bíró rabszolga automatikus zsenialitása. Pál apostol többre tartotta a rabszolga személyiségének felszabadítását személytelen zsenialitásának tündöklésénél. De a lány gazdái nem így vélekedtek. Őket az emberi lélek szabadsága nem, hanem csak a haszon, az üzlet érdekelte. „*Látták... hogy keresetüknek a reménységre elveszett...*” A lány személyiségének felszabadításából azt érzékelték csupán, hogy Pál és társai nem üzletfeleik. Nemcsak a zsenialitás manipulálásában nem társulnak, de ők maguk sem manipulálható emberek. Sőt az emberi személyiség és lelkiismeret csökönyös tisztelete miatt lépéseik a profitvilág törvényei szerint kiszámíthatatlanok. Mit lehet tenni az ilyen emberekkel?

A lány kárvallott gazdái olyan útra lépnek, ami a szellem gyöngye embereivel szemben nemritkán bizonyul hatásosnak: Pált és Silást megfogva, a hatóságok elé vitték.

Vajon mivel vádolhatják őket? Az igaz okot bevallani, hogy ti. anyagi veszteség érte őket egy megkötözött lélek megszabadítása útján, szégyelltek volna. Valami másra kellett hivatkozni. Nem ismerünk magunkra ebben a tényben, testvéreim? Egy valami fáj – de azt nem merjük kimondani. Elvesztettünk valamit, ami jog szerint nem is volt a miénk. Inkább bűnbánatot kellene tartani. De a megszállott, idegen lélek által fogva tartott ember még inkább megkeményedik. S az örök Vádoló: a Sátán a hamis vádaskodás eszközeivé teszi az általa fogva tartott lelkeket is!

2. A Római Birodalomban senkit nem lehetett törvényes eljárás nélkül elítélni; sem fizikailag bántalmazni. Ezért a megszabadított rabszolgalány gazdái hármas vádat szerkesztettek Pálék ellen. Ezek a vádak igen jellemzőek és távolra mutatóak.

„Ezek az emberek zsidó létükre...” – ez a bevezetés. Íme a *faji megkülönböztetés* ősi példája! A vádlók jól tudták, hogy a birodalom soknemzetiségű lakói általában nem jó szemmel nézték a zsidókat. Erre számítva mondják e szavakat, hogy a bírakat és a tömeget Pál és társa ellen fordítsák. Nemrég a „magasságos Isten szolgálói”-nak mondták őket. most már egyszerűen csak „zsidók”! Milyen távoli gyökerei vannak az antiszemitizmusnak, a faji és vallási megkülönböztetésnek!

A másik vád *politikai*: „...megháborítják a mi városunkat... A gonoszság jól ismert cselfogása ez is. Amikor valaki ellen nem tudnak kézzelfogható vádat felhozni, akkor azt mondják, hogy megháborítja a közrendet, felforgató tevékenységet folytat, a társadalom biztonságát veszélyezteti stb. stb. Látjuk, ez nem valami újkeletű dolog.

A harmadik vád *ideológiai*: „És olyan szertartásokat hirdetnek, melyeket nem szabad nekünk bevinnünk, sem cselekednünk, mivelhogy rómaiak vagyunk.” Milyen gazdag a gonoszság fegyvertára! A konstruált vádak mindenikében van valami igazságmozzanat, ami nélkül soha egyetlen igazságtalanságot sem lehetett eredményesen szolgálni. – Arra azonban gondosan ügyeltek, hogy az igazi indításuk: önző gazdasági érdekük napfényre ne kerüljön. Ezt úgy lehetett leplezni, hogy a piacon ödögő sokaságot is felháztították, s a Pálék megbüntetését most már a háborgó népakarat követelte.

Ki munkálkodott ezekben a vádaskodó emberekből? Az idegen lélek! A pénz, a haszon, a könnyörtelen nyerészkedés lelke, a gonosz lélek! S milyen nagy hitető a Sátán! Milyen könnyen a maga oldalára tudja állítani a félrevezetett embereket! Kísértetiesen emlékeztet itt Pálék pere Jézus Krisztus perére. Ott is hamis tanúkkal és hamis vádakkal, valamint félrevezetett emberek tömegével találkozunk. És végül ezek mondják ki a rettentő ítéletet: Feszítsd meg őt! – Vajon bennünket nem téveszt-e meg a Sátán? Nem leszünk mi is az ő eszközei? Milyen sok alaptalan vádaskodás terhel mindannyiunkat, akik helyett pedig az ártatlanul megvádolt, elítélt és megfeszített hordozta el jogos ítéletünk terhét!

3. Ebben a közhangulatban a bírák nem találhattak módot arra, hogy Pálék védekezését meghallgassák. Ez nem is lehetett tanácsos abban a szenvedély fűtötte hangulatban. Ezért a vádlottak ruháit letépték, megvesszőztették őket, majd a városi börtönbe küldték azzal a paranccsal, hogy az őr gondosan őrizze őket. A börtönőr pedig a foglyok lábait kalodába szorítva, nyugovóra tért.

Csodálatra méltó, hogy egyetlen rabszolgalány gyógyulása milyen erőszak-reakcióvá vált ki! Filippi városáról az erőszaknak ez a láncreakciója letépi a római jog nemes hírnevét. És e pár sorban együtt találjuk mindazt a rettenetet, mely az emberiség történelméből olyan ismerős: börtön, vésző, ütés, zsidó, bíró, börtönőr, hamis vád, profit, csínált per, bosszú, kaloda stb. Ebből is meggyőződhetünk arról, hogy ahol Krisztus Lelke munkálkodik, milyen erőket képes összevonni a gonosz lélek. Mai gyülekezeti életünkben is szerzünk erről keserves tapasztalatokat! A meghátrált idegen lélek csak ideiglenesen hagyja ott szállását. Később társakat vesz maga mellé, nálánál hétszerte gonoszab-

bakát, s úgy tér vissza a csata színhelyére. Ezért kell nagyon örködnünk megszabadított életünk tisztasága felett!

Még csak arra figyeljünk az Igéből, hogy Pál, aki olyan aktív volt az előző szellemi harcban, most milyen passzívnak, erőtlennek, elsodorhatónak, kiszolgáltatottnak tűnik. Minden olyan, ahogy sokan közülünk is átérték, átértük háborúban, perekben, táborokban – mintha nem lenne Isten! Sokszor kérdeztük döbbenetesen: Ha van Isten, miért hagyja, miért tűri ezt? Akarhatja ő, hogy mi úgy éljünk, mintha ő nem lenne és nem munkálkodna? Csak egyetlen feleletet találunk, és ez: Krisztus a kereszten. Látszatra elhagyottan, kiszolgáltatottnak, egyedül. Mintha nem lenne Isten. De Isten Lelke már a húsvétot készítette a nagypénteki döbbenetes gyász idején. Szentlélek mindenkor munkálkodik, s készíti a jövődőt, a termést. Ez vigasztaljon meg bennünket minden szenvedésünk idején. Ámen.

4. Örvendező lelkek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,25

Bűnbánati hetünk estéin Isten Lelkének győzelméről hallunk az emberi lelkek felett. Láttunk egy szerencsétlen, idegen lélek által megkötözött rabszolgányt, és tanúi voltunk annak, hogyan adta vissza neki elveszített személyiségét a Krisztus Lelke. Majd hallottunk arról, hogy ennek következtében hogyan sikerült a Sátánnak emberek sokaságát fellázítani, míg a vádaskodó, gonosz lelkek szomorú fogságra juttatják Pál apostolt és munkatársát. – A mai estén pedig Isten Lelke által örvendező, a fogságban imádkozó és éneklő lelkekről hallunk.

1. Ezek az örvendező lelkek azok, akiknek külső sorsukat tekintve, semmi okuk sem lehetne az örvendezésre. Jót cselekedtek, s íme, a világ gonoszúsággal fizetett érte. Egy megkötözött lelket elvezettek a szabadságra; viszonzásul most ők jutottak keserves rabságra. Egy mozgalmas, munkában töltött nap után nem a megérdemelt pihenés, hanem a nem várt szenvedés lett az osztályrészük. Ez az éjszaka a megvert testek lihegésének, a kiserkent vér megalvadásának az ideje; az igazságtalanság, az erőszak, az ártatlan szenvedés éjszakája. Segítségre nem számíthatnak. Nem közelítenek a börtönhöz gerillák, talán csak a kis rabszolgány gondol rájuk. Egymáson s önmagukon nem könnyíthetnek, mivel mindketten kalodában vannak. Ilyen mélyre engedni néha Isten az ő szolgálait a szenvedésbe!

Éjfél tájra azonban mégis döntő módon megváltozik a helyzetük, abban a pillanatban, amikor mindketten himnuszokat kezdenek énekelni. Így mondja az Ige: „...*imádkozván, énekkel dicsőíték az Istent.*” Tehát az énekük tartalma imádság volt. Nem harci indulókat énekeltek, nem a bosszúálló Isten zsoltárait, nem is a kétségbeesés könyörgéseit, hanem „Istent dicsőítő éneket”. Tehát az emberi szituáció legmélyebb pontján kapcsolatban voltak a legmagasabb Valósággal. Ez a kapcsolat nem intellektuális önvigasztalás, hanem olyan személyi élmény, amely a tigrisvilág hatalmi mechanizmusát nagymértékben viszonylagosítja s ily módon őket emberi méltóságukban felszabadítja. Börtönnaplókban, kivégzésre menők utolsó leveleiben lapozva, az emberi győzelem legszebb példáit mindig ott találjuk, ahol a szembeköppött emberarc túlnéz a cella rácsán és messzire lát.

2. Ez az öröm, ez az éneklés nem a szenvedő embertől magától származik. Forrása nem az emberben, hanem Isten Lelkében van. Az ember a szenvedések súlya alatt magától csak kétségbeesni, összeroskadni tud. Ha megkötözött embereket tüzes kemencébe dobnak, azok szíve a félelemtől meghasadhat, mielőtt maga a tűz valami kárt tenne bennük. És mégis tudunk 3 férfúról, akiket tüzes kemencébe vetettek, s akik bátran sétáltak fel és alá a lángok között. Ki tette velük ezt a csodát? Isten Szentlelke. Ki adott bátorsá-

got Dánielnek, hogy a kétségbeesés úrrá legyen rajta az oroszlánok vermében? Ugyan-
csak Isten Szentlelke. Az Újtestamentum egyik helyén azt olvassuk: „*Mert nem félelem-
nek lelkét adott nekünk az Isten, hanem erőnek ... Lelkét*” (2Tim 1,7).

Jób könyvében olvasunk egy ilyen mondatot: „Hol van Isten, az én teremtőm, aki
hálaénekre indít éjszaka?” (Jób 35,10) Vajon minket tud-e hálaénekre indítani Isten,
amikor nem jön álom a szemünkre? Vagy pedig tele vagyunk panasszal amiatt, hogy
nappal a sok munka, baj, éjjel pedig gondjaink rabolják meg testünk-lelkünk nyugalmát?
Hiányzik életünkéből a hálaadás; ezért vagyunk aggódók, panaszkodók, elégedetlenek és
szomorúak. Elfeledkeztünk az ének és az imádság áldásairól!

3, Amikor Pál és Silás közös himnusza felzendül az éjféli órán, kettejükön kívül még
sokan vannak a börtönben. Fogolytársak, kik közül egyesek ébren voltak, mások alud-
tak. Az ébren levők talán panaszkodtak, káromkodtak; átkozták sorsukat, azokat, akik
őket a nyomorúságnak erre a helyére juttatták. De amikor Isten követéinek éneklése fel-
zendül, így olvassuk: „*A foglyok pedig hallgatják vala őket.*” E foglyok nagy része bizo-
nyára lopásért, verekedésért, úgynevezett közbűntényekért került a rácsok mögé. Sok
kortársunknak van arról személyes élménye, hogy a politikai foglyok általában arisztok-
ratikusan elzárkóznak a közbűntényesektől. Annál is inkább ezt teszik, mert (mint ebben
az esetben is) a közbűntényeseknek könnyebb a sorsa, mint az „elvek” miatt bebörtön-
zötteknek. Pál azonban bizonyára emlékezett arra, hogy Mestere is közbűntényesek közé
számláltatva, milyen nyíltsággal osztotta meg a fán utolsó óráit a vele együtt megfeszít-
ett gonosztevőkkel. Így énekük a városi fogda minden lakója előtt utat nyitott olyan
távlatok megsejtéséhez, amit csak a nyílt tengeren érezhet meg az emberszív. Ilyen mó-
don a brutalitás nyomorúságos falai közt éneklő, messzire figyelő, egymásra talált embe-
ri közösség született. A kaloda, ketrec és láncok fölött győzelmet vesz a hit. Ez már nem
Európa, ez itt Isten országa!

4. Ennek a közösségnek a létrehozója ismét nem az ember, hanem Isten Lelke. Sok-
szor tapasztaljuk, hogy a közösen hordozott nyomorúság magában nem elegendő egy
testvéri közösség és szolidaritás létrehozására. A szenvedés el is szigetelheti s ebben az
elszigeteltségben még magányosabbá teheti az embert. A magányosan szenvedőket Isten
lelke szabadíthatja fel arra, hogy meglássák egymásban a testvért s a nyomorúságban is
észrevegyék azt, amiért hálát lehet adni Istennek. Szentlélek ezzel a világ által egészen
ismeretlen gazdagsággal ajándékoz meg: a minden körülmények közötti örvendezéssel.
Isten gyermekeinek van valami elveszítetetlen szent öröme, ami elfeledteti velük min-
den sérelmüket és fájdalmukat. Az Úrban vigadozó szívvel, énekkel és imádsággal győ-
zedelmeskednek a bajokon.

Kérdezzük meg a szívünket: van-e nekünk ilyen elveszítetetlen örömünk? Van-e ré-
szünk a mégis-örömben? Tudunk-e külső emberünk nyomorúságai közepette is minden-
kor örülni, az Úrban örülni és mindenben hálákat adni? Mert ha versenyt panaszkodunk
és zúgolódunk a hit nélkül szenvedőkkel, mi különböztet meg bennünket azoktól? Min-
den szavunkra emberek sokasága és angyali seregek figyelnek. Vajon amit tőlünk halla-
nak, mire indítja őket?

A hangnak általában visszhangja is szokott lenni. Ebből a történetből is erről bizo-
nyosodunk meg. Pál és Silás énekét nemcsak a fogolytársak s nemcsak az őket is körül-
vevő angyalok hallották. Az ének Istennek szólt, és Isten azt örömmel fogadta. És a
mennyei visszhang nem várattott magára sokáig. Csodatételben, jelekben, földrengésben
és emberi szíveknek megrendülésében jött a visszhang. Ó, ha végre megtanulnánk mi is
bajaink közt dicséretet énekelni! Felszabadult, örvendező lelkeké lehetnénk, s mi is
megtapasztalnánk a mi éneklésünknek hatalmas isteni visszhangját. Ámen.

5. Megmentett lélek

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,26–31

Filippi városában mozgalmas napot és nem kevésbé mozgalmas éjszakát töltöttek Pál apostolék. Isten lelke általuk megszabadított egy megszállott, megkötözött rabszolgányt az idegen lélek fogságából. Ezért a lány gazdái börtönbe vették Pált és Silást. Isten szolgái a börtönben, kalodába zártan, énekkel dicsőítették Urukát. A foglyok, fogolytársak csodálkozva hallgatták a zsoltáreneklést. Erre a dicsőítő énekre hamarosan megérkezett az isteni visszhang: a földrengés. Ennek következtében Isten Lelke felhasználja az apostolt és munkatársát a filippibeli börtönőr hitre jutásában. Erről a megmentett lélekről szól ma az Ige.

1. Isten szava itt földrengésben jelentkezik. A tömlőc alapjai megrendültek, a bilincsek lehullottak, a foglyok szabadok lettek. A történetnek ez a része azért kelt bennünk első hallásra bizonytalanságot, mert valami kötelező optimizmust sugall. Az automatikus gondviselés olyan reménységét táplálja, amiről mint élőknek lehetnek ugyan tapasztalataink, de ha a holtak millióira gondolunk, csodás megmenekülésünket szégyenkezőnk emlegetni. Ne tekintsük tehát se Pált, se magunkat a történelem veszedelmeitől eleve mentesítetteknek, s a filippi fogház alatti földcsuszamlásban sem kell mást látnunk, mint semleges földtani erők közjátékát. Noha mindenben a nemlétező „véletlen”-nek nyilván semmi szerepe sem volt. Isten rendelésének engedelmességre a föld mélyében rejlő erők is! Mégis, az igazság csodálatát inkább az emberiben keressük, mint a természetiben: mi az oka annak, hogy a foglyok nem szöktek meg; sőt éppen Pál az, aki megakadályozza, hogy a börtönőr kétségbeesésében kardjába dőljön?! Itt megint nem találunk az emberi logika megkívánta magyarázatot; itt újra Isten Szentlelke cselekszik!

A börtönőr joggal gondolhatta, hogy a zűrzavarban foglyai kereket oldottak, s ugyancsak joggal várhatta ezért feletteseitől a kor törvényeinek megfelelő legszigorúbb büntetést. Emlékezhetett arra is, hogy milyen embertelenül bánt Pállal és társával: véres sebeiket meg nem mosta, testüket be nem kötözte; egy pohár vizet elébük nem adott. Személyében az igazi európai „smasszer” áll előttünk: a rabtartó, aki csak a parancsot ismeri. Az engedelmesség-erkölcs úgy lett lelkiismeretével, hogy közben embersége mindenestől megkövesedett. Kenyerévé lett a mások kínja, szenvedése. Szegény, megkötözött ember, aki úgy véli, hogy azok a rabok, akiket az ő őrizetére bíztak, holott saját maga a legszánnivalóbb rabszolga! (Victor Hugo *Nyomorultak* c. regényének Javert nevű alakja!) – Nem ismerünk valamiképpen magunkra ebben a megkötözött, szánnivaló, lélek nélküli emberben?

2. A földrengésre álmából felébredt börtönőr látta a nyitott börtönajtókat, s félelem szállta meg, mert arra gondolt, hogy a foglyok elmenekültek. Ezért öngyilkos akart lenni; a régi szokás szerint ugyanis az örök életükkel kezkeskedtek a foglyokért. Pál apostol megakadályozta az öngyilkosságot, mondván: „*Semmi kárt ne tégy magadban, mert mindnyájan itt vagyunk!*” Pál embert keres az embertelenségben, mert ahogy a zsenialitás megölte a rabszolgány személyiségét, úgy itt a börtönőr emberségét a törvénybe iktatott brutalitás akarja megölni. A börtönőr az emberinek ezt a megnyilvánulását sohasem tapasztalta. Számára Pál szava s a foglyok viselkedése egészen természetellenes volt. Tudjuk, hogy az ilyen emberségtől megfosztott smasszert a rabok, ha változott a világ forgása, mindenütt felkutatták, s nem nyugodtak addig, míg rajta igazságukat ki nem töltötték. Miért történik itt másképpen? Hiszen a foglyok sokan vannak, a börtönőr pedig egyedül van! Nem érti a szegény, megkötözött, személyiségkárosodott ember, hogy miért nem következik a bosszú. Miért maradtak a foglyok zárkáikban? Nem érti, hogy itt nem emberi cselekvéssel, hanem a megmentő Lélek csodájával találkozik!

A megdöbben, félelmetől alig ocsúdó ember két dolgot cselekszik. Először is *világosságot kért*. Egy lámpa vagy mécses fényénél meggyőződött arról, hogy Pál igazat mondott: a foglyok mind megvoltak. De Isten mindig többet ad annál, amit kérünk. A börtönőr *belső világosságot* is kapott. És az evangélium világossága még abban az órában rámutatott élete romjaira. E világosság fényében az ember úgy kiált fel, mint Ézsaiás: „Jaj nekem, elvesztem!” (Ézs 6,5) Szentlélek először meggyőzi az embert bűneiről, majd megmutatja neki a megváltás felé vezető utat.

Ezzel jut el a börtönőr a második cselekvéshez. Felteszi a kérdést Pálnak: „*Uram, mit kell nekem cselekednem, hogy idvezüljek?*” Immár rádöbben, hogy így, ahogy van, elkárhozik; elveszett ember. Ezzel a kérdéssel előbb vagy utóbb minden ember szembe találja magát. Eljön az óra, mikor legfontosabb, egyetlen kérdésünk az üdvösség kérdése lesz! Bár minél előbb elkövetkeznék ez a perc mindnyájunk számára!

3. Pál önmagáról Jézusra mutat feleletében: „*Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz mind te, mind a te házadnak népe!*” Isten szolgálja e feleletben mitológiátlanítja magát. Hitvallásának, biznyságtételének tartalma az, hogy a mitologizált emberek helyett az emberré lett Isten hozza a szabadítást; amit jelen esetben a dialektika fokozásában a rabok közvetítenek rabtartójuknak.

Az erőszakkal való találkozás magatartásképletéhez az üldözöttek szolidaritásán kívül most egy olyan elem járul, amit az ellenség szeretetének nevez vagy éppen bélyegez korunk. Az összefüggésből azonban nyilvánvaló, hogy ez az etika itt nem a gyöngeség etikája! Egy öngyilkos börtönőrrel a hátuk mögött (akit a város urai nyilván meggyilkoltnak minősítettek volna), kevesebb perspektívával futhattak volna Pálék, mint ahogy ottmaradtak egy testvérré lett smasszerrel. A menekülő közbüntényesek előbb-utóbb hurokra kerülve kegyetlenül meglakoltak volna, míg így: emberséges börtönőr testvér felügyelete alatt nagyobb reménységet kaptak az új életre! – Mindez, láthatjuk, nem emberi meggondolás következménye volt csupán, hanem Isten megszabadító, egyesítő Lelkének a munkája!

Testvérek, tudjuk, érezzük, hogy az egész világon változtatni erőnk és reménységünk kevésnek bizonyul. És mégsem kell azt mondanunk lemondóan, hogy semmit sem tehetünk! Filippi városában, a tigrisvilág tengerén kialakult az emberiségnek egy tenyérnyi, de valóságos szigete. És ezt a szigetet érdemes kialakítani. Vajon nem lehetne minden munkahelyen, az élet minden területén kialakítani az igazi testvériségnek egy-egy szigetét? Aki már ismeri az üdvösség útját, annak mindenkor biznyságot kell arról tennie. Még a legnagyobb ellenség előtt is. A többit bízzuk Isten Szentlelkére. Aki minket is felhasználhat megkötözött embertársaink megszabadítására és üdvösségre juttatására! Ámen.

6. Szolgáló lelkek

Alapige: Apostolok Cselekedeti 16,32–40

Egy mozgalmas napnak és mozgalmas éjszakának az eseményeit hallottuk az elmúlt estéken. Az eseményeken át tanúi voltunk annak, hogy Isten Szentlelke győzelmet aratott az emberi lelkek felett. Felszabadította a megszállott rabszolgányt, éneket adott a szenvedő rabok ajkára, és megmentett egy emberségétől megfosztott lelket. A börtönőr, a nyomorúság helyéből tenyéri testvériségszigetet alakított ki. Hátravan még a történet befejezése: a börtönőr és családtagjainak megkeresztelkedése; fogoly emberek és rabtartó testvéri közösségének megpecsételése. A mai Ige alapján erről hallunk: Isten Lelke az Úrnak szolgáló boldog lelkeket mutat meg nekünk. Bárcsak mi is ilyenekké lehetnénk!

1. Mi történik a börtönből testvériséggé átalakult szigeten? Az első, ami szembetűnik, hogy a börtönőr immár lelkiismeret-furdalás nélkül szegi meg az európai börtön előírásait. Pál és Silás őrizeteseket lakásába hívja, és egész háza népe, családtagjai és szolgálói előtt arra a tevékenységre kéri őket, amiért azokat – legalábbis elvileg – bezárták. „És hirdetek néki az Úrnak Igéjét...” Az igehallgatás közvetlen következménye, hogy észreveszi még bekötözetlen, véres, szennyes sebeiket, és „*az éjszakának azon órájában megmosá az ütésektől...*” Csak a sebeket lemosó víz után következik a keresztség vize: mindnyájan bemerítkeznek, talán egy dézsába vagy egy teknőbe, amibe a börtön udvarán lévő kútból azon éjjel a vizet felhúzták. Virrad, mire otthonában asztalt terít nekik, s tulajdonképpen ilyen módon a keresztyén liturgia minden alapelemének eleget tesznek. Részesülnek a keresztségben és az úrvacsorában is. Ez a liturgia azonban nem a későbbi uralkodó egyház mesterkélt, öncélú vallásossága, hanem az egészben az a szép, hogy egyáltalán „nem vallásos” jelenség. Gondoljunk arra, hogy a börtönőrnek meg kellett magyarázni, hogy miért nem szöktek meg, s miért nem istenek ők, s miért éppen ilyen emberek. Az ismeretnek nyilván a lényegét adták tovább, de ez feltétlenül szükséges volt. Ebből következett a megszabadult börtönőr személyiségének feltámadása, tehát azok a lépések, amik az őt megkötöző rendnek alárendelése felé mutattak, tehát az emberségesség elsőbbrendűsége irányába.

2. Ezekkel a tettekkel a börtönőr s az a családi közösség, háznép, amely hozzá tartozott, tulajdonképpen olyan új, forradalmi világba lépett, amit a megkeresztelkedése jelképezett. A szeretetvendégség az adott környezetben pedig azt jelentette, hogy addigi rabjait vendégeinek fogadta, illetőleg Pál apostolék rabtartójukat a vendéglátójuknak tekintették. Gyanúsán idillikus lenne ez a kép, ha nem lenne minden vonásában annyira realista, hogy csábít az üzenetnek korunk összefüggéseibe való lefordítására. Azért csábító ez a kép, mert a világ állapotán kétségbeesetteknek olyan talpalatnyi helyet ad, amin a testvériség megvetheti a lábát. És erre mindannyiunknak nagy szükségünk van.

Szomorúan megosztott világban élünk. A beszélt nyelv, a hovatarozás, a gondolkodás, a pártállás mind-mind elbarikádozza egymástól az embereket és az emberek egyes csoportjait. A szétforgácsolódásnak, megosztottságnak egyedül a Sátán örül. Neki egyenesen az a célja, hogy minden közösséget szétromboljon s az embert szembefordítsa Istennel, embertársaival és önmagával. Az atomizált életekkel könnyen elbánik a gonosz; sőt egyik emberrel intézi el a másikat, egyik emberi csoportosulással igyekszik felőrölni, megsemmisíteni a másikat. Ez nem elképzelés, nem kitalálás, hanem a bőrünkön tapasztalható komoly valóság.

Ezért van olyan nagy szükségünk Isten Szentlelkére, aki mindeneket összekapcsol és helyreállít. Szentlélek nélkül még házastársi hűség sem lehetséges; egyetlen családnak a közössége sem valósulhat meg nélküle. Nem lehetséges egy akarattal együtt lenni még csak 2–3 embernek sem a Lélek összekötő kapcsolata nélkül. De ott, ahol Isten lelke kitöltetett, lehetségessé válik az öröm, az erő és a földi jónak megosztása is. Ott igazi közösség, testvéri közösség jön létre!

3. Még tart az örömlakoma a testvériség egyetlen éjszakán született szigetén, amikor a hajnal első sugaraival megérkeznek a városi poroszlók – és ezzel érkezünk el mi is az egykori csodálatos történet befejezéséhez. Ez a befejezés azért vigasztaló, mert nem kívánja már tőlünk azt a feszültséget, amire az eddigiek kényszerítettek. A bírák ugyanis azért küldik a poroszlókat, hogy tudassák Pállal és társaival: szabadok, menjenek el békességgel. Pál azonban nem fogadja el ezt a csendes rehabilitációt: „*Megvesszőztek minket nyilvánosan, ítélet nélkül, holott római emberek vagyunk... és most alattomban akarnak minket kiküldeni? Nem úgy, hanem jöjjenek ők maguk és vezessenek ki minket.*”

A római állampolgárság védelmét Pál nemcsak abból az előrelátó realpolitikai taktikából következően alkalmazza, amelyik a visszatérésre is gondol, hanem azoknak a hí-

vőknek a védelmében is, akiket hátrahagy Filippi városában. Helyesen számft: római polgárokon elkövetett törvénytelenégeik miatt félelem támad a bírákban, akik politikussabbnak találják, ha Pál követeléseit teljesítik. A nyilvános rehabilitáció a törvény római jogvédelmét is jelenti, amire elsősorban nem is Pálnak van szüksége, hanem Rómának!

Milyen bölcs az apostol magatartása ez alkalommal is. Ezt is egyedül Szentlélek vezetésének tulajdoníthatjuk. Ha Pál úgy cselekszik, mint egy későbbi pietista, akkor elmegy szó nélkül; ha úgy viselkedik, mint egy korunkbeli anarchista, akkor tüzet hoz rájuk az égből. Ha az erkölcs és a törvény naiv fanatikusa, akkor az igazságtalan bírák azonnali leváltását követeli. Pál azonban rendkívüli személyiség, mert Istennek rendeli alá egész emberi mivoltát. Egyik nap megszállottat gyógyít, s ezért kész magát összevetetni. Majd ugyanabból a börtönből, ahol megkínozták, a testvériség édenkertjét alakítja ki. S mindezek után pozitív állampolgárnak is bizonyul, aki a törvényesség, a *ius romana* ingatag rendjét komolyabban veszi, mint a felette ítélezők...

Mielőtt Filippiből elindulna, megkeresi Lídia házában az együtt lévő atyafiakat. S ő az, aki ezen az éjszakán egy percet sem aludt, aki még érzi testében a sajtó sebeket, aki a többieket megvizsgálja. Szentlélek valóban mindenre erőt ad és mindenre képesít az Úr szolgálatában! Aztán Silással együtt elindulnak Thesszalonikába – az európai történelem újabb csodás kalandjai felé... Mi pedig köszönjük meg Istennek, hogy útjának egy szakaszán, e nagyhét estéin elkísérhettük. Szentlélek által csodás átalakulások tanúi voltunk. Imádkozzunk, hogy Isten Lelke ma is sokakat megszabadítson; embereket és emberi közösségeket megszenteljen és igazi testvériségszigeteket alakítson ki miközöttünk is. Ámen.

Pünkösdi prédikációk

Darányi Lajos

A pünkösöd homiletikuma

Mindig veszedelmes és frázisszerű, amikor a három nagy ünnep közül a legnagyobbat akarjuk kiválasztani. A három együtt van. Nem válogatni kell, hanem mindent alázattal kell elfogadni.

De a pünkösödöt mindnyájan a legkisebbnek tartjuk. A sok munka, a vizsgák veszedelmes közelsége megakadályoz abban, hogy várjuk és készüljünk rá. Nincs hangulata, romantikája. Legfeljebb a pünkösdi rózsza ékesíti. A pünkösdi királyság kifejezés is a tisztavirágéletről beszél.

A pünkösöd akkor válik keresztyén ünneppé, ha Istent mint Szentháromság Istent hisszük. Másképpen Isten nem is lehet hinni.

Pünkösöd a Szentlélek ünnepe.

A pünkösdi igehirdetésnek ez a három óriási területe van: 1. A Szentlélek; 2. Az anyaszentegyház; 3. A külmiszió.

1. Szóljunk a Szentlélekről magáról. Nemcsak a munkájáról, hatásáról, hanem magáról a Lélekről. A Szentháromság Isten harmadik személye. Nem anyag, nem test, lélek. Rossz az egész szóhasználatunk, amikor a Lélekről nem mint személyről beszélünk. Mindig így kell beszélni róla, a Lélek, aki és nem ami. A Lélek a reánk áradt, a bennünk lakozó Isten. A Lélek kiáradásával kezdődik az új élet, az újjászületés. Nem az első születés a legdöntőbb az emberre, hanem az újjászületés. Ezért a legelső, a leghőbb könyörgés ez: Jövel, Szentlélek Úristen!

A Lélektől van a közösség (2Kor 13,13), a vigasztalás (Jn 14,26), az imádságkipótlás (Róm 8,26), az istenfűsítés (Róm 8,14), a szabadság (2Kor 3,17). Az ember ellensége a Léleknek. Megolthatja, megszoríthatja, káromolhatja, ami az egyetlen megbocsáthatatlan bűn.

A görögkeletiek azt mondják, hogy Jézus Krisztus földi helytartója a Szentlélek.

2. A Lélek munkájának eredménye és működési területe az anyaszentegyház. Sok mindent tisztáznunk kell, sok fogalmat kell megtisztítanunk, többek között az egyház fogalmát is. Nem emberi társulás, nem emberi közösség, hanem a Lélek által teremtett sereg és épület, a Krisztus teste. Az Isten dicsőítése a cél benne, és az üdvösség felé vezet. Az egyházban szól az Ige. Itt végzi Isten Lelke a csodát: emberi szavakon keresztül beszél Isten, hogy elvégezhesse bennünk az ő munkáját, amire öröktől fogva kiválasztott. Itt hirdetik az Ige, itt lehet hinni. Szentlélek nélkül az egyház még ha olyan gazdag és megszervezett is, üres edény.

3. A Lélek képesít és kényszerít a misszióra. Az áldozócstörtökön kapott parancs teljesítésére csak akkor szabad elindulni, ha adatott a Lélek. A legvakmerőbb, de egyben a legnagyobb kudarcra végződő emberi vállalkozás Lélek nélkül kezdeni vagy végezni missziói munkát.

Pünkösdig Isten cselekedett. Ő végezte el a mi megváltásunkat. Pünkösöd után pedig várja a gyümölcsöt, a megtért élet életfolytatásában való megmutatkozását. Itt komoly ez a figyelmeztetés: hiábavalóvá ne tegyék Istennek hozzátok való kegyelmét!

Magunkban képtelenek vagyunk erre az új életre. De a Lélek nemcsak parancsol és ösztönöz, hanem erőt is ad.

Szülj újjá és erősíts meg minket, Szentlélek Úristen!

A Lélek világossága

Alapige: Máté 5,14–16
Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–8

Isten kegyelméből az 1999. esztendőben is együtt lehetünk pünkösdi ünnepén, Isten Igéjének hallgatóiként s mint akik az úrvacsora sákramentumával kívánunk élni. Mindig nagy élmény volt és ma is nagy élmény, hogy együtt lehetünk egy akarattal, mint akiket a Szentlélek tüze megérintett. Így örvendezhetünk újra együtt a Szentlélek kitöltetésének ünnepén és köszönhetjük meg újra Istenünknek, hogy mind a mai napig keresztyén anyaszentegyházunkat megtartotta.

Kettős ajándékról beszél a mai Ige – az égő gyertyáról, ami a Szentlélek tüzét szimbolizálja, és a hegyen épített városról, ami az anyaszentegyház.

A Szentlélek világossága ma is be akar hatolni a földön élő emberiség sokszor sötét világába. Be akar hatolni a mi személyes életünkbe, világosságot akar gyújtani, hogy lássuk az Atya nekünk adott dicsőségét. Nyitottak vagyunk-e erre ezen a pünkösdi ünnepén? Előkészültünk-e a Lélek befogadására? Meggyújtott gyertyaként világítunk, vagy még mindig várunk kell erre? Hegyen épített város-e a mi egyházunk? Kérdéseinkre csakis az Ige erejével nyerhetünk választ, amely azt mondja, ti vagytok a világ világossága, és ez még nem elég, ennek a világosságnak fényleni kell úgy, hogy Isten neve dicsőíttessen a mi jó cselekedeteink által. Hogy mindez így legyen, hinnünk kell a Szentlélek hatalmában. A Hitvallásunk, a Heidelbergi Káté három kérdése és három válasza is ezt akarja megtanítani újra és újra a mi számunkra.

Mit tudok, mit hiszek a Szentlélekről? Hiszem, hogy egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval, vagyis hiszek a Szentháromságban. Ez első és fontos meghatározója életemnek, hitvilágomnak. „Másodszor, hogy ő nekem is adatott, engem igaz hit által Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal és mindörökké velem marad.” A Szentlelket tulajdonomnak érzem, s mint legfőbb lelki tulajdont őrzöm és védelmezem. Hiszem, hogy a tőle kapott jótétemények által tudok én is jót cselekedni, hogy lássák az emberek és dicsőítsék az Atyát. Ahogy a véka alá rejtett gyertyának nincs semmi haszna, nem tudja a fény a sötétséget eloszlatni maga körül, így a cselekedetek nélküli hit is halott. Ha fel nem mutatom hitem szerinti jó cselekedeteimet, az embertársaim nem látják meg az én Atyámhoz való hűségemet, ragaszkodásomat. A gyertya hasonlatával azt mondja el nekünk, hogy az ő követőinek a Szentlélek által lángra gyújtott életet kell élni. A Szentlélek tüze teszi és teheti olyanná a mi életünket, hogy az megfelelően Mesterünk rendelkezésének. Elégni, elhamvadni másképpen is lehet. Amíg földi tüzek lángja lobban fel bennünk, ez a tűz másokat emészt meg – gondoljunk csak a tisztátalan vágyak, kívánságok emésztő tüzére. A Szentlélek tüzétől lángra kapva, másoknak világítunk, és a tűz ereje a magunkban hordozott rosszat, gonoszságot égeti ki. Bibliai, történelmi, közéleti és mai személyek példáinak sokaságát sorolhatnánk fel, hogy bizonyosságát adjuk a Szentlélek tüze hatalmának.

Bennünk is magásra csapnak sokszor a földi eredetű tüzek emésztő lángjai, amikor az irigység, rágalom, a harag lángjával égetjük meg embertársainkat, felebarátainkat. Ha idejében rádöbbenünk ennek káros hatására és imádkozni tudunk, kérni tudjuk a gyógyító Szentlelket, akkor „ha tűzön is át”, de megmenekültünk. Mindennap a megmenekülésnek és a megtartatásnak élményét kell átélnünk, és akkor a jó cselekedetek fontossága nyilvánvalóvá válik. Naponta kell rádöbbenünk, hogy nekünk engedelmeskednünk kell, hogy a Szentlélek által naponta lángra lobbantassuk és ez a világosság, fény hasz-

nos cselekedetekké formálódjon. Ilyenekké rendelt Isten minket. Nem véka alatt kell rejtőzködni a gyertyának, mert a véka alatt levegő nélkül elalszik a gyertya lángja. Nekünk magunknak is nem elrejtőzködvé, magányosan kell élnünk, hanem az anyaszentegyházban. Mit mond erről a mi hitvallásunk, a Heidelbergi Káté az 54. feleletben: „Hiszem, hogy Isten Fia a világ kezdetétől a világ végezetéig az egész emberi nemzet-ségből Szentlélek és Igéje által az igaz hitben megegyező, örök életre elválasztott sereget gyűjt, azt oltalmazza és megtartja, és hiszem, hogy ennek a seregnek én is élő tagja vagyok és mindörökké az maradok.” Mint a hegyen épített városnak, mindenünnen lát-szania kell. A mi egyházban való életünknek is naponta nyoma kell hogy legyen, s ez nem más, mint a széles körben végzett jó cselekedet. Ahogy a másokért szolgáló kereszténynek szimbóluma a gyertya, úgy a Szentlélek által szolgáló egyház szimbóluma a hegyen épített város. A város mindig a nagy közösségeket jelenti, mindig a bővülő és épülő településeket. Mindenki szeretne városlakó lenni, benne élni a nagyobb közösség lüktetésében. Így a Szentlélek tüze által megérintett ember is a nagy lelki közösségbe, a gyülekezetbe szeretne tartozni. Ha a Szentlélek tüze lángra gyújtja ezt a vágyat, akkor az Igével való táplálkozás által ebbe a közösségbe bekapcsoltnak érezhetem magam. A tulajdonomná tud lenni, és ha tulajdonom, akkor védelmezem, gyarapítom, táplálom. Hiszem, hogy odatartozóként élő tag vagyok, lángoló, és az is akarok maradni. Mit teszek és tehetek a benne maradásomért? Először is, hogy meghallom hívó szavát és a közösségben való megjelenéssel válaszolok. Vagyis élő taggá leszek és égő gyertyaként világolok. Láthatóvá teszem a jó cselekedeteimet embertársaim számára, nem rejtem el, nem teszem véka alá, hanem amíg magam feláldozom, mint a gyertya, addig a Lélek adta cselekedeteimmel másoknak világítok. Milyen szép emberi élet lehet ez így. Ennek lehetőségében nekem és a gyülekezet minden tagjának hinnie kell. Hitvallásunk minden-kivel kimondatta, amikor konfirmált, hogy élő tag akar lenni és mindvégig meg akar maradni Krisztus mellett. Ma is azért vagyunk itt, azért vagyunk közösségben és nem magányosan, otthon, hogy erről a hitről bizonyosságot tegyünk. Az Úr Jézus Krisztus az Ige és a Szentlélek mellett önmagát is adta az úrvacsora sákramentumában, hogy ezt a mi hitünket a benne való részesülés által meg is pecsételjük. Itt és most az Ige szerinti hegyen épített városban vagyunk együtt. Nem a völgyek mélységéből nézünk felfelé, hanem a magasságból még magasabbra, a mi teremő, Megváltó és Megszentelő Urunk-ra. A Szentlélekkel megáldott közösségben vagyunk, amiről az 55. kátékérdés ezt tanítja: „...a hívők egyenként és együttesen mind tagok az Úr Krisztusban, minden ő javaiban és ajándékaiban részesek.” Boldogok lehetünk, hogy nem volt hiábavaló a mi idejövete-lünk, mert ő ajándékokban és javakban részesített. Megüresített lélekkel érkeztünk, és meggazdagítva távoztunk, amiből gazdagon oszthatunk másoknak is. Ez is kifejezésre jut a hitvallásunkban, amikor a Káté azt tanítja: „...mindenki kötelességének kell ismerje, hogy ajándékaival a többi tagok javára és üdvösségére örömmel és készséggel szolgáljon.” Ilyen szolgálatra hívott el és küld ki szerte széles e világba mindnyájunkat a mi Istenünk az égő Lélek által a pünkösdi ünnepén is. Ámen.

Börzsönyi József
Szerencs

Prófétálj a Léleknek

Alapige: Ezékiel 37,9–10
Bibliailvasás: 1János 3,18–24

Pünkösdi ünnepelésünk annak az örömünknek a kifejezése, hogy Isten elküldte Szentlelkét az emberi szívekbe. De miért van szükségünk Isten Szentlelkének életünkbe

érkezésére? Hogy szükségünk van Isten gondviselésére, arra, hogy naponként segítsen, megőrizzen, jóságosan irányítson, azt tudjuk. Még azok is számot tartanak erre az isteni segítségre, akik egyébként kevéssé buzgólkodnak hitük gyakorlásában. Szinte minden ember igényli is Istennek ezt az adományát. Aki pedig tisztán látja emberi természetünket, őszintén szembe is néz önmaga életével, lehetetlen, hogy ne fedezze fel bűnös voltát. El kell ismernünk nem csak formálisan, nem csak egyházi szertartásunk szerint, hanem igazi sajnálattal és bánkódással, hogy akarva és akaratlanul cselekedtük azt, amitől Isten óvott bennünket, sőt egyenesen megtiltotta, és számos esetben elmulasztottuk azt tenni, amit pedig joggal elvárt tőlünk. Rászorultunk tehát arra a kegyelemre, arra a váltásra, amit Urunk Jézus szerzett meg számunkra és kínál fel nekünk. De szükségünk van-e Szentlélek kiáradására is? És hogyan történhet ez?

I.

A pünkösdkor kiáradó Lélek nem az első és egyetlen megjelenése Isten Szentlelkének, bár a keresztyén egyház szempontjából a pünkösdői Lélekáradás döntő és összehasonlíthatatlan. Hiszen ettől kezdve megszakítás nélkül máig létezik és tevékenykedik a keresztyén egyház. A Lélek azonban korábban is megjelent és eltöltött különböző embereket. Ő értette meg Isten terveit és indította cselekvésre erejével a megszólított, megragadott embert. Ez történt egykor Ezékiel prófétával is. Isten tervét a Lélek a próféta szemei elé tárta. A prófétát is és fogságban élő társait is éjjel és nappal foglalkoztatta az a kérdés, hogy mi lesz az elvesztett hazával. Ott marad-e az pusztaságnak, idegenek prédájának, vagy visszatér-e a nép még ősi lakhelyére? A fogságban lévők végleg szétszóratnak-e idegen népek közé, beolvadva azokba, vagy egységes nép maradnak-e, kik közösen őrzik ősi hitüket, szokásaikat, törvényeiket? Ezek voltak a legsúlyosabb kérdések számukra, élet vagy halál kérdései. Gondolkodásukban, töprengésükben kezdhettek politikai számításokba. Vajon melyik birodalom hogyan tör előre és milyen céljai lesznek. Biztosan sokat vizsgálgatták, figyelték ezt. Sokan azonban csak a sírásig, az elvesztett otthon és javak siratásáig jutottak, másra már gondolni sem tudtak. Siratóénekeket énekeltek Istennek. Ahhoz senkinek nem volt se ereje, se lehetősége, hogy változtatson a helyzeten, hogy szervezni kezdje a jövőndöt. Jött azonban Isten Lelke. Megragadta Ezékielt, és tudatta vele Isten tervét, Isten elhatározását, nem is pusztá szavakban, hanem eseményekben, látomásban szemmel látható eseményekben. Az első pünkösdkor, bár más helyszínen és más történelmi körülmények között, más események összefüggésében, de hasonló helyzetben ismét Istennek Szentlelke jött, és indított el új kezdetet, nyitott jövőndöt Jézus tanítványai előtt.

Említsünk néhány fontos területet, ahol a Szentlélek eljövételére és munkájára van szükségünk mai helyzetünkben! Az elkezdett felsorolás aztán folytatható, kiegészíthető.

Isten Szentlelke nélkül nem értjük a Bibliát, az Igét. Régi történetek sorát találjuk benne, ahol a történelmi távolság mindent messze múlttá tesz. Megdöbbenő, olykor felháborító esetek tárulnak elénk, amiket a más kor és más kultúra teljesen idegenné tesz számunkra. Nehezen találjuk a maradandó lényegét. Kortársaink számára lassan teljesen múlttá és avataggá válik. Ha csak nem jön a Szentlélek, és a holt betűt a régmúlt eseményeiből élővé nem teszi, az örök isteni szót meg nem eleveníti, amellyel Teremtőnk egykor és ma megszólít, és élő aktuális üzenettel hozzánk fordul. A Szentírás helyes megértése nem ismeret kérdése csupán, nem a szorgos tanulmányozás szükségszerű következménye, még ha ezek elősegítik is a megtérést, sőt fontosak is hozzá, az Igét bennünket megszólító, személyes üzenetté és válasszá a Szentlélek teszi. Az olvasott Ige a Szentlélek által válik Isten beszédévé, Isten bennünket kereső szavává.

Egyéni életünk kérdéseiben, vívódásainkban a Szentlélek vezethet el Isten megtaláláshoz és segítségének felfedezéséhez. Egyébként oly végtelennek érezzük a távolságot, amely köztünk, mulandó, gyarló emberek és a szent és örökkévaló Isten között van. Azok a gondok, amelyekkel mi nagy erőfeszítéssel küzdünk, hol árvízről van szó, hol az ígérkező termés elvesztéséről, vagy kínos, múlni nem akaró betegségről, mind múltó, apró részesemények Isten örök, nagy világában. A legsúlyosabb problémánkkal is kicsinek, jelentéktelennek, távolinak érezzük magunkat Isten nagy világában. Szentlelek azonban személyesen jön és ragad meg. Bár mindenre elégséges erővel jelenik meg, mégis éppen azt munkálja, hogy közvetlenül, személyesen kapcsol be a legnagyobb eseményekbe és tesz részesévé mindeneket átfogó távlatoknak. Napi gondokkal, inséggel küzdő emberek a jövődől hős építői lesznek. A mindent elvesztett s mindenről lemondó szegény fogoly jövődőt lát, készül és készít erre a jövődölre. Elnéptelenedől, csügeddől vidék hozzálát tervezni és terveket megvalósítani, mert a Lélek megeleveníti az elalélt, megbénult gondolatokat, és mozgásba hozza az erejüket vesztített tagokat. Oly nagy szükségünk van Isten Szentlelékére, hogy meggyözözn bennünket egyenként arról, hogy Isten éppen a mi ügyünkkel, a mi sorsunkkal foglalkozik, éppen ránk figyel és bevon terveibe – adja a feladatot, és adja az erőt hozzá.

Harmadik terület, ahol szintén nélkülözhetetlen a Szentlélek jelenléte és munkája, a gyülekezet, az egyház élete. Annyi megosztottság szaggatja szét közösségeinket. Egyházak állnak egymással szemben, a történelem során messze eltávolodva egymástól. Már nem értik egymás nyelvét. Olykor hangsúlyosabbak a különbségek, mint az egy közös lényeg. Azon az első pünkösdön jöttek a nagy Római Birodalom sok tartományából különféle nyelveket beszélők, de a Szentlélek mindenki számára érthetövé tette az elhangzó beszédet. Még ezt a mi egy református egyházunkat is annyiféle megosztás éröteleníti. Minden kapcsolatkeresés ellenére szétválasztanak a határok. Egymással viaskodnak felfogások, s nem találunk ellentétet feloldó párbeszédre. A nemzedékek ellentéte is gyakran lebénít sok szép vállalkozást. Ó, ha Istennek Szentleléke mindezeket egységbe foghatná s céljainak megfelelően munkába állíthatná!

Oly nagy vágyunk már évtizedek óta, hogy egy egyházunk egészét átható ébredési hullám támadjon. Annyi elhatározás, nekibuzdulás történt már ennek érdekében. Vártuk ezt a fordulatot követően, előmozdítani kívántuk új, közös énekeskönyvvél, közös liturgiával. Igazából mindez kevésnek bizonyult ehhez. Csak a Szentlélek töltheti el úgy a közömbössé vált szíveket, hogy felbuzduljanak Isten nagy nevének magasztalására, hívöl engedelmségre.

II.

Ha ennyire szükségünk van a Szentlélekre, mit tehetünk érte?

Ezékiel próféta azt a feladatot kapta, hogy prófétáljon a Lélekeknek. Nem rendelkezett ö a Lélek fölött. Még ha első hallásra úgy tűnik is, nem parancsszavával hívta elő az életet adó Lelket. Isten akarata szerint szölt. Isten hívással bizta meg. Persze nem is tétlen szemlélés volt osztályrésze. Volt tennivalója, és ezt nem háríthatta el magától, de az események nem rajta múltak, nem a próféta szó erejével mentek végbe. Minden a Lélek hatalma által történt. Ilyen a mi szerepünk is a Szentlélek munkájában. Nem vagyunk élettelen tárgyak a Lélek előtt, de nem tulajdoníthatunk magunknak sem azt a rendkívüli erőt, amivel a Szentlélek hatalmas munkáját végzi. Nem szemléldésre, pusztá csodálkozásra hívtunk, hogy tétlen ámulattal lássuk, mit tesz a Lélek. Ahogy a prófétának szölni, prófétálni kellett, hívni a Lelket, úgy mi is a Szentlélek kérésének, hívásának feladatát kaptuk. Jöhet hívásunktól függetlenül is, de miért jönné, ha még csak nem is hívjuk öt, ha nem is esedezünk érte. Ha eljöl a Szentlélek, amit végez, az már nem a mi

munkánk lesz, az már nem a mi erőnkkel történik. Ott mennyei erő és hatalom van munkában. Az ember csak szemlélője, hálás elfogadója lehet minden hatalmas eseménynek. Ezékiel is a maga helyzetében, Péter apostol és társai is, és mi is a magunk helyén. Két tévedéstől kell óvakodnunk. Az egyik a tétlenség. Ne hivatkozzunk soha, a legkilatástanabb helyzetben sem arra, hogy mi semmit sem tehetünk! Rajtunk semmi sem múlik! A másik az elbizakodottság. Mintha mi változtattuk volna meg a helyzetet. Ezékiel egy percig sem gondolhatta, hogy ő elevenítette meg a tetemetek. Ugyanakkor két feladat is hárul ránk. Imádkozni a Szentlélek eljövételéért, munkájáért. Kérni és hívni őt. Másodszor pedig áldani és magasztalni őt, aki mindeneket véghezvisz. Hálát adni annak, aki Lelke erejét elindítja megmentésünkre, csodák véghezvitelére.

III.

A Lélek hívásának sajátos fordulata Ezékiel prófécijában „a négy égtáj”. Nem földrajzi megjelölés kíván ez lenni. Az Ószövetségben ugyan sajátos összefüggés van a Lélek és a szél között. Ugyanaz a szó jelenti mindkettőt. Hasonlóság pedig abban található, hogy mindkettő kiismerhetetlen az ember számára (Jn 3,8). A szeleket pedig az égtájak szerint szokták megkülönböztetni. Ha keleti vagy északi szélről van szó, az mindjárt minősíti is a szelet. A próféciaiban nem egy meghatározott irányról van szó, hanem egyszerre minden irányról, egyszerre mind a négy égtájáról. Olyan szél pedig elképzelhetetlen, amelyik egyszerre minden irányból fúj. A minden irányból áradó lélek a teljességet, a minden oldalról érintettséget jelenti. Nem maradhat az esetben „szélvédett zug” sehol sem. Az élet minden területét, egyházunk, gyülekezetünk minden dolgát, éneklését, liturgiáját, igehirdetését, diakóniáját, fegyelmezési rendjét mind-mind érinti a Lélek ereje. Ha a Szentlélek árad a szívünkbe, érinti teljes életünket. Hitünket, imádságunkat éppúgy, mint munkavégzésünket, családi viszonyainkat. Hatása kiterjed viselkedésünkre, emberekkel való kapcsolatainkra. Döntéseink nem nélküle születnek, terveink a Lélek irányítása alatt állnak.

Mindezeknek tudatában énekeljük és imádkozzuk: „Jövel, teremtő Szentlélek, és hi veiddel légy vélek, szent ajándékaiddal szívek újuljon és teljesedjék.” Ámen.

Gyenge János

Kolozsvár

Szentlélek munkája Páfusban és köztünk

Alapige: Apostolok Cselekedetei 13,4–12
Bibliaolvasás: Róma 8,1–14

Az Apostolok Cselekedeteinek egész könyve az első pünkösöd és az utána következő események leírását tartalmazza. Isten Szentlelkének a munkája csodálatos változásokat idézett elő nem csak a zsidó nép életében, hanem az egész emberiség életében. Útnak indult a keresztyén misszió és a keresztyén diakónia.

Pált és Barnabást Isten Lelke kiválasztotta a munkára és elindította őket. Ez Pál apostol első missziói útja. Pál apostol most más, belső indítatásnak engedelmeskedik. Ez a megújult belső ember egészen más célok felé indítja, mint az előző, farizeusi óember. Őbenne már valósággá vált egy későbbi kijelentés: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Gal 2,20). Ez egy újabb kezdet az apostol életében. Most nem a saját elképzelése és terve alapján indul a szolgálat útjára, hanem Szentlélek bocsátja útra őt és Barnabást., Pünkösöd után vannak, mert mindenkinek az életében akkor válik valósággá pünkösöd, amikor engedelmeskedik Isten Szentlelke külső szavának. Volt-e, van-e pünkösöd a ti életetekben? Vajon Isten Lelke hívott-e el titeket a mai napon

otthonaitokból ide az Isten házába? Isten azt akarja, hogy a ti életekben is pünkösöd legyen, hogy ne a saulusi gonosz szándékkal induljatok életek damaszkuszi felé, hanem a Lélek indítson, küldjön az élet különböző területeire, hogy Istennek készséggel és örömmel szolgáljatok.

Pál és Barnabás, miután „kibocsáttattak a Szentlélektől”, lementek Szeleuciába, és onnan áthajóztak Ciprus szigetére. Szeleucia kikötőváros volt a Földközi-tenger partján. Itt nem felejtettek ki Pálék semmilyen tevékenységet. Isten továbbküldi őket a pogányok közé. Elhagyták a családot, barátokat, ismerősöket, és Isten tudományát hirdetni elmentek az idegenek földjére. Itt nem ismerték az emberek Istent, nem ismerték Jézus Krisztus megváltó munkáját, nem tudták, hogy Jézus Krisztus értük is meghalt.

Itt Ciprus szigetén, Szalamisz városában, Pál és Barnabás hirdették az Isten beszédét a zsidók zsinagóáiban.

Testvérem, mi a te munkaterületed? Hol van a te „Ciprusod”, ahova Isten téged küldött az ő beszédét hirdetni? Van-e mennyei aranyfedezete küldetésednek? Van-e bátorságod és buzgóságod Isten beszédét szólani? Isten gyakran különleges utakat ad az ő gyermekei életébe. Józsefet engedte Egyiptomba vitetni, Dánielt Babilóniába, hogy Isten Igéjét, Isten hatalmát hirdessék a népek. Jézus elé a kereszt útját adta, hogy szenvedésével és halálával minket is megváltson és üdvözítsen. Ezt akarja Isten a világ minden népének a tudomására hozni. Erre használta fel az apostolokat, a hithű lelkipásztorokat, a hívő tanárokat és tanítókat, a bátor, hívő szülőket és nagyszülőket, az írókat és a művészeket, a magasan képzett és az egyszerű hívő embereket. Pál a börtönben is hasznos szolgálatot fejtett ki. A kommunista börtönökbe ártatlanul bezárt lelkipásztorok és más foglalkozású hívő emberek közül többen elmondták, hogy Isten ott is csodálatos lehetőséget biztosított az ő beszédének hirdetésére. Ezen nemes szolgálat végzéséhez Isten adta és adja a bátorságot és a hűséget. Ha Pál és Barnabás nem érezték volna ezt a belső, Isten Lelke által kényszerítő indítást, talán soha nem mertek volna elindulni erre a veszélyekkel, kockázatokkal teljes, ismeretlen útra. Így vállalkozott annak idején Babos Sándor erdélyi lelkipásztor is a nagy ázsiai missziói útra.

Az Igéből azt olvassuk, hogy velük volt, mint segítőtárs, János is, kit Márkusnak is neveznek. Márk Jánost Jeruzsálemből vitték magukkal. Szalamiszból elindulva, bejárták az egész szigetet, és megérkeztek annak székhelyére: Páfusba. Ciprus szigete római fennhatóság alatt volt, és egy prokonzul irányította a közigazgatást ebben a tartományban.

Itt Páfusban élt egy ördögi lélektől megszállott hamis próféta (álpróféta): Barjézus. Bár a neve azt jelenti, hogy Jézus fia, ő mégis az ördög fia volt. Nem vonatkoztathatjuk rá a régi latin közmondást, hogy nomen est omen, azt, hogy a név jellemzi annak viselőjét. Nekünk is, mindannyiunknak, van egy közös nevünk: keresztyén, amihez sajnos mi sem vagyunk mindig méltóak. A keresztyén elnevezés, mint tudjuk, azt jelenti, hogy krisztusi, Krisztust követő. Pál és Barnabás egy évig munkálkodott Antiokhiában, és a tanítványokat ott és akkor nevezték el keresztyéneknek. Hányszor megcsúfoltuk ezt a nevet, engedvén, hogy az ördögi lélek vegyen erőt és hatalmat rajtunk. A krisztusi lelkület nem fér össze a gyűlölködéssel, hazudozással, csalással, lopással. Nemcsak a keresztyén népek közötti viszonyban tapasztaljuk az összeférhetlenséget, gyűlölséget, bizalmatlanságot, hanem egy nemzetben belül is. Ennek következtében voltak és vannak a háborúk, forradalmak, polgárháborúk, fenyegetőzések, fegyverkezések, katonai szövetségek. Sajnos az emberek legnagyobb ellensége a másik ember lett.

De Páfusban találkozunk egy másik személyel is, Sergius Paulusszal, akiről azt olvassuk, hogy okos ember volt. Ő volt a római tisztartó, prokonzul, a császár személyes megbízottja. Nemes, keresztyénekre valló vágy volt a szívében: kíváná hallani Isten beszédét. Már csak ezért is érdemes volt Pálnak elmenni Páfusba, hogy Sergius Paulusszal

találkozzon és szólja neki Isten beszédét. Bár Sergius Paulus tudós ember volt, mégsem ellenkezett Isten tudományával. A tudomány nem zárja ki a hitet, nem ellensége a Krisztus-követésnek. Megférnek egymás mellett, sőt egymásban, együtt. Ugyanaz a Lélek munkálkodott Pál apostolban, Szent Istvánban, Kálvinban, Bethlen Gáborban, Reményik Sándorban, akik tudós-hívő vagy hívő-tudós emberek voltak.

Sergius Paulus magához hívatta Pált és Barnabást, hogy hallja Isten beszédét, Más lehetőség nem volt Isten beszédének hallgatására, csak az apostolok bizonyágtétele. Lehet, hogy a zsidók nem is engedték volna be a római tisztartót a zsinagógájukba, mert oda csak a zsidók mehettek be. De még így is nehézségbe ütközött a tisztartó szándéka, hiszen a vele levő Barjézus, vagy másik nevén Elimás, az ördögös és hamis próféta, igyekszik őt meggátolni a találkozásban és igyekszik elfordítani a hittől. Íme a hamis próféta jellemvonása: ellenkezni Isten szándékával, elhallgattatni Isten Igéjét, meggátolni a hit terjedését. Hányszor felismerjük magunkban is ezt a lelkületet: Isten lelke azt diktálja, hogy hallgassam az ő szavát, az ördögi lélek pedig azt sugallja, hogy most sokkal fontosabb tennivalóm van, mely nem tűr halasztást; Isten Lelke azt diktálja, hogy bocsássak meg haragosomnak, az ördögi lélek azt sugallja, hogy a másik sértett meg engem, ő kérjen bocsánatot; Isten Lelke azt diktálja, hogy segítsék a bajbajutottakon, az ördögi lélek azt sugallja, hogy a másiknak több pénze van, mint nekem, az segítsen rajtuk: Isten Lelke azt diktálja, hogy vállaljuk a második és harmadik gyermeket is, az ördögi lélek azt sugallja, hogy a másiknak csak egy gyereke van, a mai világban az egy is elég! Isten Lelke azt diktálja, hogy menjek be a szoros kapun és járjak a keskeny úton, az ördögi lélek azt sugallja, hogy csak egy életem van, használd ki azt.

A hamis próféta az álnokság, a gonoszság megtestesítője. Szándéka és célja elfordítani az embereket a hittől, távol tartani az emberiséget az egyetemes isteni igazságtól, a szeretettől, az igazi örömtől, békességtől, hűségtől, engedelmességtől, célja kizárni az embereket az üdvösségből. Abban sántikál, hogy megmérgezze az emberek lelkét, hogy bemocskolja az emberek becsületét, hogy lejárassa az emberek hitelét, jó hírnevét.

Sergius Paulusnak nem volt Bibliája, amiből olvashatta volna Isten beszédét. Nekünk van. De mit értünk vele, ha nem nyitjuk ki soha, esetleg csak nagy napokon. Vajon nem az ördögi lélek lakozik bennünk is, mely meggátol a hívő keresztyéni életmód gyakorlásában?

A vigasztaló dolog ebben a történetben az, hogy Isten Lelke szólásra bírta Pált. Nem az ördögé volt az utolsó szó! Istennel szemben az ördög mindig csatát veszít. Pál, megtelvéen Szentlélekkel, felfedi az ördögös hamis próféta kilétét és megfeddi. Isten Szentlelke leleplez, megállít a téves úton, és esetenként külső jellel is érzékelteti jelenlétét. Barjézust ugyanúgy vakítja meg Isten, mint Saulust, azaz Pált a damaszkuszi úton. A vakság addig tartott, amíg Isten akarta. Ez idő alatt Barjézus magába kellett hogy tekintsen, szembe kellett hogy nézzen önmagával. Bár az Írás nem szól erről, de bizonyos, hogy amikor visszakapta szeme világát, másképpen látott, mint azelőtt. Saulus is másképpen látott háromnapi vakság után. Jónás is másképpen gondolkozott háromnapi sötétség után. Az ördögös vaksága idején kerengve keresett. Ez az a bizonyos ördögi kör, amelyből nincs kiszabadulás, előrejutás. Csak Isten vezethet ki ebből a kínos, tehetetlen emberi állapotból.

A történet azzal végződik, hogy a tisztartó, látván a történeteket, hitre jutott és elcsodálkozott Isten tudományán. Isten Lelke, aki Barjézust megvakította, a tisztartót látótá tette. A hitnek szemével látta meg azt, akit addig még nem látott, a feltámadott Úr Jézus Krisztust. Az igazságnak Lelke minket is elvezet minden igazságra. Összetör bennünk is minden konok ellenállást, legyőz minden akadályt Isten Igéje előtt. Engedjük, hogy Isten Igéje és Lelke megváltoztassa a mi életünket is, megtisztítsa látásunkat, erősítse hitünket, mert Isten előtt nincsen semmi akadály. Ámen.

Megtelének Szentlélekkel

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,4
 Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,1–13

Az összes keresztyén ünnepeink közül pünkösdkor érzem legjobban, hogy milyen fonák, milyen helytelen a mi ünneplésünk. Mennyire más, mint az az első pünkösd volt. Mi ugyanis ilyenkor *beszélni* szoktunk a Szentlélekről, pedig nem ezt kellene tennünk. A tanítványok sem tették soha, hanem ott az történt, hogy hatása alá kerültek Isten Lelke kibeszélhetetlen erejének, sodrásának. Mi ilyenkor szép és okos dolgokat szoktunk mondani az embereknek a Szentlélekről, ott pedig a Szentlélek mondott hatalmas dolgokat emberek által Krisztusról! Mi meg akarjuk ragadni a Szentlélek titkát, értelmi megfogalmazással akarjuk mintegy birtokba venni, hogy kicsoda is hát a Szentlélek. Ott pedig a Szentlélek ragadta meg az embereket, vette birtokba nemcsak az értelmüket, hanem egész valójukat. Boncolgathatnánk, hogy mi volt az a sebesen zúgó szél meg az a kettős tüzes nyelv, de ettől még nem kerülünk annak a szélnek a fuvallatába és annak a tüzes nyelvnek a gyújtó lángjába, mint a tanítványok, akik egészen más emberré lettek általa. És valóban, az egyetlen megfogható az egész pünkösd történetben, amiről konkrétan beszélni lehet: annak a titokzatos, megmagyarázhatatlan isteni Léleknek a *hatása* az emberekre. Az tehát, hogy amikor az a zúgás keletkezett, meg amikor azok a tűznyelvek libbentek feléjük, néhány perc múlva minden megváltozott, más emberré váltak, merőben mássá, mint amilyenek eddig voltak. Miben állt ez a változás? Erről beszéljünk most.

Mindenekelőtt Jézushoz való viszonyukban történt döntően nagy változás. Az a Jézus, akivel együtt jártak-keltek, akinek a tanításait személyesen hallották, akinek a szenvedését és halálát saját szemükkel látták, akivel feltámadása után találkoztak és beszélgettek; aki a szemük láttára láthatatlanodott bele a mennyei világ magasabb rendű életformájába: ugyanaz a Jézus most az ő élő szellemi valóságával beléjük hatolt, aki eddig *velük* volt, most *bennük* valóvá lett. Eddig is Jézus tanítványai voltak, de most egészen különleges módon lettek azzá. Addig vele jártak, mostantól fogva pedig Jézus Krisztus bennük járt és ők Jézus Krisztusban. Így mondja el ezt a titkot a pünkösd híradás: „Megtelének mindnyájan Szentlélekkel.” Valahogy úgy, mint a nyitott ablakon át beáradó tavaszi szél megtelíti a szoba levegőjét virágillattal. Nyomorúságos földi, emberi természetük Jézus isteni, mennyei természetének a részesévé lett.

Ez a legnagyobb változás, ami elképzelhető egy ember életében: ilyen kapcsolatba kerülni Jézussal. Ezt műveli a Szentlélek. Én nem tudnám megmondani, hogyan teszi, de mindenesetre Jézus Krisztus *most* az ő szellemi valóságában, tehát Lelke által, a Szentlélekben van jelen ezen a földön, itt is közöttünk. Így, Lelke által harcol, küzd az emberi lélekért, érted is, hogy megnyerjen magának. Hozzád is eljött már Jézus az ő lelke által talán többször is, csak talán nem tudtad határozottan, hogy ő volt az! Ugye volt már úgy, mintha valami láthatatlan lelki fény egyszerre láthatóvá tette volna életed bűneit, magad előtt is takargatott hitványságait annyira, hogy szinte rémülten gondoltál arra: *így* nem állhatsz meg majd Isten előtt! Nos, Jézus Lelkének a világossága volt! Az ő Szentlelke fedett meg a bűneidért! Hidd el, valóban ő akar meggyőzni arról, hogy ez *így* nem lehet tovább, mássá kell lenned! És ha volt már úgy, hogy a karácsonyi jászol előtt, meg a nagypénteki kereszt előtt, meg a húsvéti nyitott sír előtt ámulva úgy rémlett, mintha valami titokzatos hang ezt súgta volna: érted történt, a te bűneidért, a te üdvösségedért – ez is Jézus Lelkének a biztatása volt! Hidd el neki, hogy valóban érted történt.

Sokszor van az úgy, hogy szinte nem merjük igazán hinni, amit hiszünk! Nos, merj hinni abban, amit hiszel, mert ez a hit is Jézus Lelkétől való benned! Isten Lelke munkálja benned a hitet Krisztusban: Ő mutat rá a Megfeszítettre, ő mondja neked teljes isteni tekintéllyel: „Ímé, az Istennek ama Báránya, aki elveszi a világ bűneit”, a tiédet is. Ő nyitja meg a lelki szemeidet, hogy Jézusban, a te személyes Megváltódban fölismerjed azt, aki a vérét adta érted. Ő beszél neked arról a Jézusról, aki feltámadott, aki él, akinek az ereje a halott kőszívet is meg tudja eleveníteni. Ő mondja: „Aki bennem hisz, örök élete van!” Ugye hallottad már? Nos, maga Jézus szólt hozzád Lelke által! Isten Jézusban a szívét tette ki érted. Ugye meghallottál már valamit ennek a drága, szerető, isteni szívnek a dobogásából? De ő még ennél is többet akar: azt, hogy az az isteni szív benned dobogjon, hogy Isten szívverése, Krisztus életének a pulzusa benned lüktessen! A tagjaidban, az agysejtjeidben, a véredben, a tekintetedben, a szavadban, a cselekedeteidben! Mélyebb, bensőségebb közösség már el sem képzelhető az Úr Istennel, mint az, hogy ő Szentlelke által benne lakozik egy emberben, mint egy megtisztított templomban. „Megtelének mindnyájan Szentlélekkel”, ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztus most már nem kívülről szólongat, hanem belülről élte és uralkodik. Ez volna az igazi nagy változás a mi egyéni életünkben is! Isten ma is hajlandó rá, hiszen ezeken az emberi szavakon keresztül is Jézus szellemi valósága, a Szentlélek Isten áll az ajtónk előtt és zörget.

Ez a nagy, belső változás rögtön külsőképpen is láthatóvá válik. Igénkben csak ilyen rövid kis tudósítás szól erről: „Kezdenék szólni...” – de ebből is meg az egész pünkösdi történet ismeretéből kiviláglik, hogy milyen óriási változás volt ez. Mert ez azt jelenti, hogy az addig félénken visszahúzódó, titkos rejték helyen bezárkózó tanítványokat most Jézusnak bennük működő Lelke kilendíti ismeretlen emberek ezrei közé, és ott beszélte őket olyan dolgokról, amik bizony veszélyessé is válhatnak rájuk nézve. Ugyanezek a tanítványok, akik valamikor elmenekültek, amikor Jézust elfogták, megtagadták őt, mikor kockázatos volt a nyílt színvallás, akik a mennybemenetel óta is csak töprengtek tétlenül: egyszerre mintha a halálból támadnának föl, egyszerre mintegy megvilágosodik előttük egész múltjuk és jövőjük, fölismerik szolgálatuk értelmét, új célt kap az életük, és annak elszántan nekilendülnek. Elkezdenek szólni Krisztusról, a bűnbocsánat és örök élet evangéliumáról, Isten megváltó szeretetéről, amint a Lélek adta nekik szólniuk, amint a Lélek indította, ahová csak a Lélek vezette őket. Olyan eszközeivé váltak Jézusnak, akiknek szava és élete által maga Jézus folytatta tovább hódító útját mindenfelé az emberek között. Krisztusnak ma is az a célja minden keresztyén életével, minden benne hívő emberrel, hogy bemutathassa rajtuk a világnak önmagát. Azért ő akar megteljesíteni az ő Lelkével, hogy fölhasználhasson, hogy az életünk és szavaink bizonyágtételéből olyan erő áradjon ki, amelyik Krisztus előtt való meghódolásra kényszerít másokat. Ereje felett való feladatra van kötelezve minden keresztyén egyház és keresztyén ember, de éppen erre a feladatra adja Jézus az ő Lelkének erejét. Erre és semmi másra! Képzeljük el, mi lenne ebből a világból, ha minden keresztyén ember Jézus Krisztus misszi-onáriusa lenne a maga helyén. Pünkösöd a misszió ünnepe is. Csak egy egészen rövid kis kitekintést hadd adjak a misszió mai problémáiról. Tudjátok-e, hogy a világ népessége gyorsabban növekszik, mint az egyház népe, ami azt jelenti, hogy az egyre nagyobb létszámú emberiségben a Krisztus egyháza egyre kisebb lesz? Szaporodik a keresztyének száma, de erősen lemarad a világ népességének a szaporulatával szemben. Tehát az egyház egyre nő ugyan, és mégis mindig kisebb lesz, ti. arányszámban a növekvő, nem keresztyén világhoz viszonyítva. Sohasem volt még ilyen sok nem keresztyén, és sohasem növekedett még ennyire a számuk, mint ma. Soha nem kellett még ilyen sok ember felé hirdetni az evangéliumot, mint ma. És milyen sürgős feladat ez! És milyen végzetes bűn annak az elmulasztása! Hány hitetlen ember talán azért nem tud Istenhez közel jutni, mert nem vagyunk Krisztus Lelkének olyan erejében, amellyel szolgálhatnánk, hitelesen

szólhatnánk! Hány ember utálja meg a keresztyénséget, talán a közvetlen környezetünkben is, mert látja a mi Szentlélek nélküli életünket!

Igaz, hogy Jézus Lelke nélkül hiába akarnánk mi misszionálni, bizonyoságot tenni, úgysem lenne eredménye, de az is igaz, hogy Jézus csak annak adja Lelke teljességét, aki odaszánja magát neki az ő szolgálatára. Isten nem ad az égből tüzet addig az oltárra, amíg nincs ott az oltáron az áldozati állat. Amíg az én életem nincs ott az oltáron megöldökölve, halálra szánva, Istennek átadva, addig hiába várom az égi tüzet. Ahol van áldozat, ott van tűz! Ahol van odaszánás, ott van a Lélek ereje és tüze is.

Ott, azon az első pünkösdön a tanítványok a Lélek hatására nemcsak elkezdtek szólni, hanem – így mondja Igénk – *más nyelveken!* Sokféleképpen magyarázzák ezt a nyelvcsodát, a lényeg azonban mégiscsak az, hogy volt ott egy csomó ember, különböző országokból, különböző szokásokkal, műveltséggel, és az apostolok úgy szóltak hozzájuk, hogy mind megértették őket. Ez a pünkösd nyelvcsoda lényege: úgy beszélni, hogy a legkülönbözőbb emberek is megértsék. Valami olyan csodanyelvről van itt szó, amittől a másik embernek kinyílt a szíve, amivel emberek egymásra találtak, ami nem még jobban elmélyítette, hanem áthidalta a távolságot közöttük, ami közösséget teremtett egymással. Mégpedig nemcsak lelki, hanem anyagi közösséget is. Hiszen a pünkösd történet leírása így végződik: „És jószágukat és marháikat eladogaták és szétosztogták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége vala” (ApCsel 2,45). Bent a lélek titokzatos mélyén kezdődik a változás, és elhat egészen a szociális magatartásig, a társadalmi különbségek megszüntetéséig. Ugye milyen más, milyen új nyelv ez, amikor még a vagon is, ami a legsúlyosabb szakadásokat szokta okozni, az emberek között Krisztusról beszél, amikor a pénz nem szétválaszt, hanem összeköt, amikor a Mammon a szeretet szolgálatába áll és nélkülöző embereket emel fel. Egészen az a nyelv ez, amire ma a világnak a legjobban szüksége van. Hiszen éppen az a legnagyobb nyomorúsága az emberiségnek, hogy sehogyan sem képes megérteni egymás beszédét. Az egyik békét mond, és a másik háborút ért rajta. Az ifjúságunk olyan nyelvet beszél, amit az öregek nem értenek meg. A gyermek nyelve annyira más, mint a szülőké, mintha nem is a szülői házban tanultak volna meg beszélni. Mintha a bábeli nyelvzavar ismétlődne meg a mai emberiség történetében, akkor történtek olyan dolgok, hogy az egyik építőmunkás maltert kért és botot kapott helyette a hátára, hogy a gyermek kenyeret kért, és az apja kígyót adott neki. Nos, éppen ennek a bábeli nyelvzavarnak a fordítottja a pünkösd nyelvcsoda. És ti, akik pünkösdöt ünnepeltek, vagytok hivatva arra, hogy kezdjétek el más nyelven beszélni, hogy kezdjétek el az emberi együttélésbe valami mást belevinni, valami újat, valami szépet, valami tisztát, ahol gyűlölet tombol, szeretetet – ahol a bűn uralkodik, megbocsátást – ahol a viszály széthúz, békességet – ahol a kétség tétovázik, hitet – ahol a hamisság kígyózik, igazságot – ahol reménytelenség csüggeszt, bizalmat – ahol a szomorúság fojtogat, örömet – ahol a sötétség rémít, mennyei világosságot! Ugye milyen más nyelv ez, mint a világ nyelve, mint amit mi magunk is szoktunk beszélni magunktól? Más, mert ez a Szentlélek nyelve, a bennünk élő Krisztus nyelve, olyan nyelv, amiből mindenféle ember megéri az Istennek nagyságos dolgait.

Ez volna a pünkösd igazi áldása. De bizony mindebből keserűen keveset élünk át. Hát lehetséges nekünk, szegény, örömtelen, üres lelkű keresztyéneknek részünk még a Szentlélek sodrásában, a pünkösd igazi áldásában? Ó, bár igazán megszorodnánk azon, hogy mivé lehetnénk Krisztus Lelke által és mik vagyunk nélküle! Mert akkor talán igazi égető szomjúsággal tudnánk kiáltani az élet vize után. Isten Szentlelke ma .is azt kiáltja felénk, amit Jézus kiáltott egyszer egyik ünnepen a sokasághoz: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám és igyék!” Ámen.

(A *Ne félj, csak higgy* c. kötetből.)

Pünkösdi prédikáció

Alapige: János 14,15–17
Bibliolvasás: János 3,16–21

Jézus búcsúbeszédét mondja. Mint minden búcsúzás, ez is borongós hangulatú. Pedig tele van biztatással! És mégis!

I.

Jelen Igénk alapvetése már az első mondatban megtörténik: Megváltónk feltételezi, hogy az ő tanítványai szeretik őt. Ez a szeretet természetes velejárója a tanítványságnak. De tegyük fel a kérdést így: Lehetséges lenne-e az, hogy Jézus Krisztust pontosan az ő tanítványai ne szeressék? Azt feleljük: ez lehetetlen! Valakinek a közelében lenni, valakit hallgatni, vele közösségben lenni és nem szeretni... – hát ez siralmas állapot! Ám a valós élet azt mutatja, hogy van ilyen! Van olyan állapot, midőn azt, akit leginkább kelene szeretnünk, tisztelnünk, becsülnünk, elhanyagoljuk!

Sok keresztyén van, aki Jézust nem szereti, aki közömbös iránta. Vagy akadnak szép számmal, akik egyenesen gyűlölik, akik ellene fordulnak. Fájdalmas látni, hogy Krisztus mai tanítványai tulajdonképpen a Megváltónkhoz nem illő életmódot folytatnak. Lehet, hogy ilyen-olyan vallásosság még fellelhető náluk, csakhogy ezzel megint csak baj van, tudniillik a mi Urunk nálunk nem a vallásosságot, hanem egyedül a hitet keresi. Aki ezt nem veszi tekintetbe, Krisztus rossz bizonyúságtevője lesz.

A jó bizonyúságtevők viszont becsületet, tisztességet, dicsőséget szereznek mestertüknek. Ezek azok, akik szeretik őt s ebből kifolyólag megtartják az ő parancsolatait. Erre felfigyel a világ. Ezt értékeli a világ. De ami a fő dolog, értékeli mindenekfelett maga a legfőbb Értékelő. Itt világosan összekapcsolódik a Megváltó iránt érzett szeretet és a neki való, gyakorlati engedelmesség. Kedves testvérem, te miben engedelmeskedtél Jézusnak az utóbbi két hétben például? Magadban sorold fel most legalább három esetet! Ez bizonyíthatja, hogy te az ő hűséges tanítványa vagy.

A két fogalom: szeretet és engedelmesség szerves egységet alkot a keresztyén ember életében. Alapjában véve csakis azok nevezhetik magukat az ő tanítványainak, akik megtartják az ő tanácsait, amelyeket övéinek hátrahagyott. Tulajdonképpen Jézusnak csakis igaz tanítványai lehetnek. Ugyanis mihelyt valaki hamisan képviseli őt, az ő ügyét, az ilyen ember már lényegében feladta tanítványi mivoltát. A viszonyok, az erővonalak abban a szempillantásban teljesen átrendeződnek. Ez történt például akkor is, midőn Júdás eldöntötte szívében, hogy elárulja az Üdvözítőt. Mihelyt döntése megszületett, ő már nem Krisztus, hanem ama „másvalaki” tanítványa lett. Ha engem szerettek – mondja az Úr Jézus –, azzal szeressetek, hogy szót fogadtok nekem, másként inkább ne is szeressetek. Nem akarok sem üres szavakat, sem hamis, kétszínű vallomásokat hallani!

II.

Krisztus Urunk szívének teljes jószágával átérezte tanítványai szomorúságát. Látnia kellett, hogy mi megy végbe a hamarosan magára maradó közösség tagjainak lelkében. Csüggedtség, veszélyes összeroskadás, mélységes bánat, vég nélküli vigasztalhatatlan szomorúság. Pedig a tanítványokról nem állítható, hogy hiányzott teljesen a hitük. A ma embere hasonló helyzetben van: ha figyelme csak a maga elhagyatottságára irányul s

nem veszi tekintetbe azt, hogy neki van egy Krisztusa, és ott van számára a Vigasztaló Szentlélek, akkor osztályrésze ugyanazon kietlen, élettelen állapot.

A tanítványok szomorúságát az okozta, hogy érzik, e távozás megfosztja őket a drága, a szeretett Mester közösségétől. Úgy érzik: Ő nélkülözhetetlen! Képzeljük el, mi történhetne velünk is, ha egyszerre csak azt a valóságnak tűnő üzenetet kapnók: Nincs többé Megváltótok, nincs Krisztusotok, aki oly sokszor megmentett, erőt, vigaszt adott. Ő nincs többé! Elképzélhető, hogy mi is teljesen összetörnénk.

A búcsúzkodó Krisztus viszont ígéretet tesz: a távozás miatt szomorkodó tanítványok nem maradnak magukra: az Atya más vigasztalót küld majd, azért, hogy a tanítványok továbbra is megmaradhassanak tanítványnak. Krisztus azt kívánja, hogy ez a közösség tovább éljen. Ez pedig azon a „más Vigasztalón” keresztül valósul meg. Ez Szentlélek: a láthatatlan, csodálatos erő, az új közösségalakító és közösségfenntartó hatalom. A tanítványok Jézust eddig naponta látták, személyes kapcsolatban voltak vele. Együtt éltek, jártak, munkálkodtak, tanítottak vele. Most már ennek vége. Ám következik valami új, valami más. Ez pedig az a közösség, lelki-testi alakzat, amit a láthatatlan ugyanakkor mindenütt jelenvaló Lélek által tart fenn Isten. Pünkösdkor ez áll hitünk, gondolkodásunk homlokterében. Ez az alakzat maga az anyaszentegyház, benne a mi szeretett makfalvi gyülekezetünkkel, amelyben Isten mindnyájunkat név szerint számon tart. Érzed-e te, drága testvérem, hogy az ő Szentlelkét kiárasztotta reád? Kitölti a te lelkedbe, hogy nagy tettekre és szép életre tegyen képessé téged – mert ő szeret, becsül és értékeli! Nem kell többé szomorkodnod, búsulnod. Ő veled van!

Jézus azt ígéri, hogy ez az új vigasztaló mindig a tanítványokkal marad. Ez az állapot többé nem változik. Ez nem vétetik el tőlük többé. Ami most adatik, arra egész életünk folyamán számíthatunk, alapozhatunk. Kérdés csak az, hogy ezt mennyire teszik meg. S az is kérdés, hogy a mai tanítványok, azaz mi, mennyire alapozunk erre a lehetőségre. Te, kedves testvérem, aki hallgatód a mai pünkösdi Igét, hogyan állsz ezzel a kérdéssel? Számítasz-e arra, hogy a Szentlélek benned is lakozik, benned is munkálkodik? Illetve lakozni és munkálkodni akar!? Vagy kérted-e őt valamikor arra: Szentlélek Isten, jöjj közel hozzám, vigasztalj engem mély gyászomban, lelki nyomoromban, alakíts át engem, úzd el szívem leszerelhetetlen önzését, gonoszságát, vedd el lelkem szomorúságát, kétségbeesését? Jöjj és vigasztalj, mert magamra maradtam, oly egyedül vagyok!

III.

Igénk bizonyossága szerint az elküldött Szentlélek egyben az Igazságnak a Lelke. De hát mi is az Igazság? Nagy és nehéz kérdés ez. S nem csak ennyi. Nagyon régi kérdés ez. Az igazság fogalma leginkább olyankor fordul elő beszédünkben, midőn igazságtalanul bánnak velünk. Van egy viszonyítási pontunk – magunk vélt vagy valós igazsága –, és abból kiindulva ítéljük igaznak vagy igazságtalannak a dolgokat, történéseket, eljárásokat vagy megoldásokat. Ám az Isten igazsága ennél jóval több és egészen más. Ha közelebb kerülünk hozzá, akkor egyre inkább megismerjük az Igazságot. Hisz ő éppen ezt óhajtja. Azért nyilatkoztatta azt ki Fiában, a Jézus Krisztusban. És ez nem a viszonylagos emberi igazság, hanem az egyetemes örök igazság, amely maga Isten.

Jézus mondja: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet.” Aki Krisztus pünkösdkor elküldött Lelkét elfogadja, annak az embernek reménye lehet arra, hogy Krisztus igazsága látható lesz az ő életében. A keresztyéneknek vigyázniuk kell: a világ, az átlagos emberi lét nem részese az „Igazságnak”. A világ majdnem kizárólag csak a láthatók után tájékozódik. Nincs akarata, ideje, türelme a Lélek megismerésére. Egyébbel van örökösen elfoglalva. Rohan, mivel egyre többet akar átölelni a látható dolgokból. Igazából nincs is szüksége hitre. Az érzékszerveken szerzett tapasztalatok és az azokra épülő

élvezetek érdeklik egyedül, és ezek teljesen fogva tartják. Igénk is erre utal, midőn kijelenti, hogy a világ nem fogadhatja be az Igazság Lelkét, és pedig azért nem, mert nem ismeri azt, s azért nem ismeri, mert nem látja. Az ilyen szemlélet számára csak a láthatók léteznek. Szóval amire a gyarló embernek nincs érzékszerve, az elhanyagolható, az egyszerűen nincs is. Az érdekes az, hogy ha megkérdezzük a mai legfejlettebb tudományt, más választ kapunk. Ez a tény viszont, úgy gondolom, azokat is komolyan el kellene gondolkasztassa, akik a „Lélek, Lélek, de miből élek” szólam hívei.

IV.

„De ti ismeritek őt, mert nálatok lakik és bennetek marad.” Tehát egészen más a helyzet a tanítványok esetében, Nekik ismerniük kell s be is kell fogadniuk Szentlelket. Minket egy beteg világ vesz körül. Az emberiség siralmas kórképet mutat. Lélek nélkül beteg és szenved a világ. A tanítványokra vár a feladat: gyógyítani a Lélek által. Ez a mi feladatunk is. „S nem is kevés.” Könyörödjünk azért, hogy Isten ajándékozza nekünk ezt a feladatot, és ezzel a szolgálattal áldjon meg minket. Ámen.

Visky János

Kolozsvár

Pünkösdi Lélek-áradás

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,1–4.12
Bibliailvasás: Jöel 2,28–32a

A pünkösdi történet az *és* kötőszóval kezdődik, ami arra utal, hogy az itt leírt események szervesen illeszkednek bele az előző történések sorába. A Jézus személyével kapcsolatos események ezzel lettek teljessé. A pünkösöd nélkül csonka maradt volna Jézus Krisztus életműve.

Feltétlenül folytatódnia kellett mindannak, ami Jézus születésében, halálában és feltámadásában elkezdődött. Csak Isten Szentlelkének kiáradásával lett teljes a megváltás műve. Hiszen ha Isten Szentlelkének világosságában nem ismerjük fel a Jézus halálának és feltámadásának értelmét, akkor az ő halála és feltámadása egy tőlünk időben és térben is távoli és érthetetlen esemény marad. Nem lett volna semmi haszna a mai embernek abból, hogy akkor, tőlünk messze, valahol Jézus Krisztus olyan különös módon vállalta az egész bűnös emberiség helyett a megváltó halált. Nem lett volna érthető, hihető, elfogadható a hűsvét csodája, a feltámadás sem Isten Szentlelkének a hiánya miatt. Mint ahogy ma sem tudja sok ember hinni a feltámadást, éppen azért, mert még mit sem érzett meg a Lélek-áradás különös csodájából.

Azt olvassuk alapigénkben: „mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt voltak”. Ez a szó itt fordul elő először a Szentírásban, de nagyon érdekes módon akkor történik az újszövetségi pünkösdi esemény, a Lélek-áradás, amikor a szétszórt zsidóság nagy része egybegyűlt Jeruzsálembé, éppen a nagy hálaadás ünnepére. Akkor, amikor az árpaaratás kezdetétől számított hétszer hét nap letelt és jött az ötvenedik nap, a nagy hálaadás napja. Akkor Jeruzsálemben a zarándokok sokasága jött össze különböző idegen országokból. Akkor, amikor ilyen régi vallási előírás alapján összegyűlt nagy sokaság volt jelen Jeruzsálemben, mikor úgy tűnt: semmi új nem fog történni, amikor a régi előírások szerint fognak ünnepelni – gondolták ők –, akkor ott volt ebben a többezres nagy sokaságban egy százhusz főnyi kicsi csoport. Ez pedig már valami újra várt.

Ez a közösség nem azért volt együtt Jeruzsálemben a „felházban”, mert az Ószövetség törvényei így parancsolták, ők már valami új parancsra gyűltek egybe. Ez az új pa-

rancs pedig a Jézus parancsa volt. Ő mondta: várjanak együtt Jeruzsálemben, mindennap együtt imádkozva, míg nem eljön Isten Szentlelke reájuk.

Milyen különös: a régi, hagyománytisztelő, merev vallási kötelekekhez ragaszkodó, külsőségekben ünneplő nagy tömegben van egy kicsi közösség, a Jézus maroknyi népe, és ez másként akar ünnepelni. Ez a másként ünneplés csak akkor lesz lehetséges, ha Isten beavatkozik az ünneplésükbe. Átminősíti azt, hogy az ne csak külső, régi hagyományokhoz ragaszkodó, merev törvénytisztelő előírás teljesítése legyen, hanem legyen az a Lélek belső tüzetől átforrósított közösségnek olyan ünneplése, ahol a Jézus népe már új nyelven tud beszélni, méghozzá érthető módon tudja tolmácsolni az Isten nagyságos dolgait.

Íme, erre van szükség ma is. Ha nem így vagyunk együtt, akkor hiába vagyunk együtt! Hiába a régi előírásokhoz való ragaszkodás, hiába az atyák hagyományainak folytatása, hiába az, hogy mi úgymond pünkösdkor ünnepi díszben felvonulva templomban vagyunk.

A kérdés az: mire várunk mi most, mikor itt vagyunk, és hogyan vagyunk együtt mi itt? Azt olvassuk erről a 120 emberről, akik Jézus parancsát teljesítve voltak együtt, hogy ők mindnyájan egy akarattal voltak együtt. Egy akarattal 120 ember nem képes akárhol és akármikor együtt lenni.

Különös, hogy akkor, amikor a tanítványok Jézus feltámadása után a Genezárét tó partján olyan hiányosan voltak együtt – csak heten voltak együtt –, néhányuk máshol volt. Amikor nem egy akarattal, nem fölfelé nézve, nem imádkozva voltak együtt, hanem a hétköznapok teendőit akarták folytatni halászatban, akkor nem nyílt meg az ég, nem zúgott sebesen áradó szél zendülése, akkor nem tüzesedett át a szívük, akkor minden olyan szürke és olyan lehangoló volt.

Akkor nagy hiányérzet ébredt a szívükben, mert nem voltak mindnyájan egy akarattal, imádkozva együtt. Mert így is lehet együtt lenni, nem egy akarattal, nem imádkozva. Lehet együtt lenni haveri társaságban, ivócimborákkal, kártyapartnerekkel, lehet együtt lenni munkaközösségben, de nem egy szívvel, nem egy lélekkel, nem az imádkozás közös szándékával és nem fölfelé irányuló szívvel.

Olyankor nincs Lélek-áradás, olyankor nem tüzesedik át a szív, olyankor még inkább kihuny a parázs, olyankor egyre inkább hamuvá válik az, ami valamikor izzott. Olyankor a lelkesedés is lelohad, olyankor a remény is szertefoszlik, olyankor kiapad a szeretetforrás. Olyankor, mikor az egy akarat hiányában, imádság nélkül vannak együtt emberek, olyankor az ég sem tekint le rájuk.

Nagy kérdés az, hogy vagyunk mi ma együtt. Mi célból vagyunk mi ma együtt? Azon túl, hogy pünkösdi piros betűsen van kiírva a naptárba, azon túl, hogy pünkösdi harangkondulásakor minden rendes református ember elmegy a templomba – legalább első napján délelőtt –, nos, azon túl hogyan és mi célból vagyunk mi együtt? Mert ettől függ az, hogy lesz-e Lélek-áradásban részünk, ettől függ az, hogy meghalljuk-e a mennynek a zúgását ezen a földön, meghalljuk-e azt, amit Isten indít el onnan felülről felénk, földiek felé. És ettől függ, hogy látunk-e valamit, amit eddig nem láttunk, sőt átélünk lelkünk teljes megrendüléséig valami olyasmit, amit eddig még nem éltünk át. Mert ha ez nem történik meg, akkor nem lesz pünkösdi örömben részünk. Akkor még mindig úgy fogunk hazamenni, talán 10, 20, 30 pünkösdi külső megünneplése után, hogy mit sem fogunk tudni a pünkösdi értelméről.

Azt olvassuk: nagy hirtelenséggel az égből sebesen zúgó szél zendülése keletkezett, és eltöltötte az egész házat, ahol ültek. Mert ha nem nyílik meg az ég, és nem zúg át rajta az, amit Isten leindít onnan felülről, akkor valóban tovább is azt fogjuk érezni, hogy üres az életünk, üres a házunk, tovább is úgy fogjuk élni a hétköznapjainkat, hogy üres a szív, és valami nagy hiányérzet fog fojtogatni továbbra is minket.

Azt olvassuk alapigénkben, hogy amikor mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése felülről elindult, akkor az betöltötte az egész házat, ahol az a 120 ember ült. Itt van a pünkösdi titkának a nyitja, hogy az, ami eddig üresnek tűnt, be kell hogy teljen. Az, ami akár szívként, akár családként, akár lakóhelyként, akár templomként sokszor olyan értelmetlenül üresnek tűnt, be kell hogy teljen valamivel. Mert – valljuk be – sokszor érezzük, hogy olyan üresek a hétköznapiak, olyan üres a családi élet, hogy olyan üres a mindenség, hogy kiáltunk az égre betegségünkben, gyászunkban, veszteségünkben, tehetetlenségünkben és érezzük: nincs válasz. Talán az ég is üres már, nemcsak a föld. Nos, ez a nagy kérdés: pünkösdkor betelik-e az egész ház, betelik-e az egész élet, betelik-e a mindenség s benne az én parányi életem? Betelik-e a családi életünk a Szentlélek ama tűzével, mely hozza a meleget, hozza az egymáshoz közeledés lehetőségét, hozza az egymásra találás örömét, hozza mindazt, ami nélkül nincs pünkösdi, ami nélkül nincs igazi keresztyén élet.

Ezt olvassuk: „betelt az egész ház” De azt is olvassuk, hogy „megtelének mindnyájan Szentlélekkel”! Mert van úgy, hogy valami vibrál már a levegőben, ami Isten Lelkétől való. Sokan érzik, hogy megtelik ez a hajlék az Isten jelenlétével. Mégis marad valaki itt ebben a hajlékban is úgy, hogy az ő szívében semmi sem történik. Ezért olvasuk egymás után így alapigénkben: megtelt az egész ház, és utána megteltek mindnyájan Szentlélekkel. Mert mit ér, ha csak a ház van úgymond megtelve?

Más vallású testvéreknél, de még nálunk is gyakorolják itt-ott a házszentelés szertartását. Új házba költözik valaki, elhívja a papot, mondjon egy imát vagy egy áldást: ez az úgynevezett házszentelés. Aztán hogy mennyire szent élet folyik abban a hajlékban, az egészen más kérdés. Vajon megszentelődik-e a ház attól az egy papi imától vagy áldástól? Nem elég, hogy a házszentelés megtörténjék. Valahogy beljebb kell hogy hatoljon ez a szentség, hogy megteljenek mindnyájan, akik a házban vannak.

Akkor Jeruzsálemben egy ilyen nagy vendégfogadó házban 120 ember volt együtt. Egy mai kis imaház mérete ez, egy kisebb gyülekezet, de ott egy sem maradt a 120-ból, aki ne érezte volna meg, hogy mit jelent a Lélek, ezért tudott olyan tüzes mennyei szikrákat szétszórni ez a 120 ember maga körül. Hogy kicsit később, amikor Péter apostol kiállt Jeruzsálem piacára és a sokezes tömegnek elkezdett prédikálni, akkor ott a 120 emberből kipattanó mennyei szikra lángra gyújtson még 3000 szívet. Így történhetett meg az, hogy egyetlen prédikáció nyomán Jeruzsálem piacán 3000 emberből megalakult az első keresztyén gyülekezet – az egyház maga.

Milyen különös: ott a felház belső csendjében, imádságos, fölizzott légkörben történik az első nagy Lélek-áradás, és ez kitér a felházból a mindennapok piacára, a városi élet színhelyére. Oda, ahol rengeteg az ember, ahol a különböző népek fiai a különböző nyelven beszélők vannak együtt. És ott valami különös csoda történik. Ez már nem egy szentséges szép templomban, hanem kint a szabad ég alatt. Ez már nem különös papi ceremóniák kierőszakolása nyomán megy végbe, hanem egyszerűen az Isten Lelkének a munkája nyomán. Íme, ez az, amire szüksége van a mai világnak! Erre van szüksége a mi megmerevedett egyházunknak, erre van még nagyobb szüksége a mi fogyatkozóban levő nemzetünknek. Arra van szükségünk, hogy ez a felülről áradó Lélek mint sebesen zúgó szél kisperjen mindent az életünkéből, ami szemét, s amit Pál apostollal együtt mi is kárnak ítéltünk. Utána pedig a sok hiábavalóság helyét átvegye mindaz, ami mennyei ajándékként jön, amiről Pál apostol Galata 5,22-ben úgy beszél, mint a Lélek gyümölcseiről: szeretet, öröm, békesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Mindaz, ami nélkül az egész emberi élet csupán üres, tartalom nélküli burok. De aminek birtokában az egész emberi élet tartalmassá válik, mert megtelik nem csak egy ház, nem csak egy templom. Megtelik az egyéni családi hajlék, megtelik a szív, megtelik a közösség azzal, amit Isten pünkösdi ajándékkul szán mindenkinek.

Végül mi kíséri a különleges pünkösdi eseménysort? Azt olvassuk: álmélkodtak mindnyájan és csodálkoztak, mondván egymásnak: nemde nem galileabeliek ezek mindnyájan, akik szólnak, mi módon halljuk hát ki-ki közülnk a saját nyelvén, amelyben születünk? Igen, értjük az Isten nagyságos dolgait! Ez a pünkösöd csodája: hallod és érted. Amíg csak hallod és azt mondod: nem értem, addig nem tudod, mi a pünkösdi Lélek-áradás.

Amíg csak kinyitod a Szentírást és azt mondod: számomra érthetetlen, régi a nyelvezete, az egész furcsábbnál furcsább események halmaza, nem értem, anyanyelvemen olvasom, mégsem értem, az azért van, mert a Lélek-áradás még nem indult el benned. De amikor már elindult a Lélek-áradás, akkor kinyílik az élet. Amikor kinyitod a Szentírást, azonnal érzed, hogy Isten hozzád beszél. Hallod azt, aki egészen személyes társadként melléd szegődik. S ha árad már benned Isten Lelke, akkor érted is azt, aki szól hozzád.

Amíg hiányzik ez a Lélek szerint való megértés, addig azzal a kérdéssel mész tovább, amit föltek az álmélkodók és zavarban levők Jeruzsálemben: „Vajon mi akar ez lenni?” Ez a teljes bizonytalanság állapota. Ebben az állapotban még nem tudod elmondani Pál apostollal együtt: „Tudom, kinek hittem.” Ezért állsz tanácstalanul az élet nagy rejtélyei előtt. Ezért szorongatja szívedet a félelem az elmúlásra gondolva.

Íme, ezért oly sürgős beállnod a pünkösdi Lélek-áradásba, Lélek-áramoltatásba, hogy eljuss te is arra a biztos felismerésre, mint Tamás a kételkedése után: Jézus nekem is Uram és Istenem. Vagy úgy, mint Péter, aki Jézus háromszori kérdésére: szeretsz-e engem? – teljes meggyőződéssel tudta mondani: Igen, Uram, te tudod, hogy én szeretlek téged. S még sorolhatnánk vég nélkül azoknak példáját, akik bekerültek a Lélek-áradás tüzes sodrásába s így lettek a Krisztus megváltott népe közösségének tagjaivá.

Ezek mind egy szívvel vallották, s a maiak is vallják: én tudom, hogy mi akar ez lenni, én tudom, kinek hiszek! Én tudom, kicsoda Szentlélek: Vigasztaló, Bátorító, Útitárs, Mennyei Erő, Szószólóm az Atyánál, azért, hogy ne legyek társtalan, ne legyek magányos, hogy legyen, aki megértesse velem életem és halálom titkát. Ámen.

Tompa Mihály

Pünkössti ima

Atyának és Fiúnak lelke, áldott Szentlélek! Ki megígértetvén: csudálatos jelenségek közt le is szállottál a pünkösztben, hogy biznyság és erősség légy a Megváltó igaz istensége felől; hogy rendkívüli ihletéssel, ajándékkal és erővel ruházván fel a tanítványokat: általok megalapítsd a keresztyén anyaszentegyházat. Légy áldott hatalmas segedelmedért, mellyel ama felséges intézet felállítását előmozdítottad! Légy áldott titkos kegyelmedért, mellyel a hívek lelkében ma is szakadatlanul munkás vagy, és építed e földön Isten országát mind az idők végeig!

E szent ünnep csudáin álmélkodva: áhítatos érzések közt emelem fel szívemet hozzád, s imádlak a *kijelentés* szent titkában, mely az Atya és Fiúval örök egységben mutat hitemnek! Imádlak és drága ajándékaidért esedezem. Nem várom, hogy galamb képében jelenjél meg fölöttem, s látható fényes lángban szállj reám: de kérem az igaz szelídségnek s tisztaságnak lelkét, kérem a keresztyéni buzgóságnak lángoló hevét, hogy ezek foglaljanak él s töltsenek be egészen. Nem óhajtok e szent ünnepen sok nyelven beszélni, látásokat látni: de kérem segítő kegyelmedet, hogy ma és egész életemben egy változhatatlan szózatban hangozzék ajakimról az igazságnak vallása, az örökkévaló dicsérete, és szemlélhessem már e földön is lelki szemeimmel az igazakat váró mennyei ország dicsőségét!

Szentlélek Isten! Erőtelen s gyarló az ember; mire mehetne jóra segítő kegyelmed és drága ajándékid nélkül! Ezeket kérem én buzgó szívvel!

Szeretetnek lelke! Éleszd és tarts eleveenségben nálam az Istenhez való gyermeki ragaszkodást, a felebarátim iránti hűség és munkás szeretet indulatját!

Igazság és világosság lelke! Széleszd elmémnek homályát, hogy a valóságot és csalárd tüneteket össze ne tévesszem egymással, hanem tisztán látván: választhassam a jót, mely lelkem örömére s erkölcsiségem gyarapodására szolgál!

Erőnek és józanságnak lelke! Adj állhatatlanságot, hogy minden próbáltatás közt maradjak meg az igaz ösvényen, és *sem mélység, sem magasság, sem élet, sem halál* el ne szakasszon az erkölcs és az Úr törvényétől!

Vigasztalásnak lelke! Légy velem, s ne hagyj elcsüggedni az élet bajai között: fájdalmában enyhítsd szívemet a közel-szabadítás édes reményével; és függeszd könnyben úszó szememet ama jobb világra, melynek örömei változatlanok; hol az Úr eltöröl minden könnyhullatást, hol keserűség és fájdalom nem lesz többé!

Bölcsesség és kegyelemnek lelke! Hajtsd végre a munkát, melyet elkezdted szívemben; hogy újjászületvén általad: méltóan áldhassalak s dicsőíthesselek az Atyával és Fiúval, mint egy örökkévaló Szentháromság Istent, életemnek minden idejében. Ámen.

(*Olajág. Elmélkedések, fohászok és imák.* Heckenast Gusztáv Kiadója, Pest 1867. 298–301.)

A vak virágai

A kicsi házat hatalmas kert vette körül, amelyben szebbnél szebb virágok pompáztak. A házban egy vak férfi lakott. Ő gondozta a kertet. Minden szabad idejét ott töltötte. Ültette, kapálta, locsolta és tisztította a növényeket egész áldott nap. Sokszor még sötétedéskor is kinn tartózkodott.

Tavaszi volt, őszi, nyári? Az arra járók mindig a kertben látták a vak embert szorgoskodni. Nem szólították meg, csak csöndben megcsodálták virágait, majd örömben felrisszülve folytatták útjukat munkahelyük felé.

Egy járókelő azonban nem tudott szó nélkül elmenni a ritka szépségű virágok mellett. Megszólította a vak kertészt:

– Mondja, barátom, hogyan tud ilyen pontos és szép munkát végezni a kertben, amikor semmit sem lát a gyönyörű virágokból? Vagy tévednék? Mégis lát belőlük valamit?

– Nem, nem – válaszolta a vak –, én valóban semmit sem látok.

– Hát akkor miért lett mégis kertész? – kíváncsiskodott tovább az ismeretlen.

– Nem is egy, hanem négy oka van annak – válaszolta a kertész. – Első oka az, hogy szeretem a kerti munkát. Elképzelem, mennyire örülnek a virágok, amikor meglocsolom, megtisztítom őket. Olyan ez, mint amikor egy éhező gyermeknek enni ad az ember...

Második oka az, hogy munkám közben megérinthezem virágaimat. Színüket ugyan nem látom, de változatos formájukat, alakjuk tarkaságát érzékelem ujjaimmal. Harmadszor meg azért teszem mindezt, mert így igazán élvezni tudom illatukat.

Néhány pillanatnyi csönd követte szavait. A kíváncsiskodó türelmetlenül várta, melyik a negyedik ok.

– És a negyedik ok? Az előbb azt mondta, négy oka is van...

– Igen, ezt mondtam – hangzott a vak válasza. – A negyedik ok: Ön!

– Ön!? – Csodálkozott el emberünk. – Hogy lehetek én az ok, amikor nem is ismer engem?

– De virágaimnak köszönve összetalálkoztunk, sőt beszélgettünk is egymással. És ez nekem nagy öröm. Örülök, hogy megismerkedtünk, hogy ön is szereti a virágokat...

A vak kertész ekkor átnyújtott új ismerősének egy szál margarétát. Tudta, a virágok által új barátára lelt, aki sohasem fogja elfelejteni a történeteket.

(*H. L. Gee nyomán*)

Szentháromság vasárnapra

Lizik Zoltán

Cegléd, Magyarország

Az Isten-kérdést nem lehet az emberekre bízni

Alapige: Máté 21,42

Bibliaolvasás: Máté 21,33–46

Legszentebb könyvünk a Biblia, de vallásunk nem könyvvallás. Igénket, egy-egy mondatot, történetet vagy gondolatot prédikálunk, de nem felejthetjük, hogy a Biblia egy és egész.

Ezért is van jelentősége az Apostoli Hitvallásnak, a Biblia rövid összefoglalásának, amely ugyan nincs egy helyen leírva, de benne van az egészben.

Ezért van jelentősége a Szentháromság vasárnapnak, hogy együtt lássuk a Teremtéstől az Új Teremtésig az egész világot, benne az emberiséget sorsát. S az Istent, aki ennek a világnak az Ura, mert ő az első és utolsó, a kezdet és a vég.

Nemcsak részleteiben kell ismerni a Bibliát, egészében, mondanivalójában, üzenetében is.

Ha ma csak szentháromságos igéket prédikálnánk, azoknak száma kevés, véges és leszűkítené Istenről való bizonyágtételünket. Mert ha nem is szó szerint, de Lélek szerint az egész Biblia erről beszél. Ahogy az eleve elrendelés is csak néhány helyen van megírva, de átsüt az egész Biblia mondanivalóján.

I.

A Biblia egyértelműen Istenről tesz bizonyosságot. Istenről mint (lásd a történetet) munkálkodóról, alkotóról, létrehozóról. Olyan gazdálkodó embert lát benne, aki valamilyen elgondolás megvalósítója, aki létrehozott, kialakított dolgokat, aki ráadásul nem tartotta ezt meg magának. Őzetlen volt, odaadta a szolgálóinak, rábízta az emberekre. (Micsoda az ember, mondom? Kevésbé tette őt kisebbé Istennél – Zsolt 8,6.) Ádám-Éva teremtése és a Paradicsomba helyezése, rájuk bízta, hogy műveljék és őrizzék azt (1Móz 2,15). Nekünk adta azóta is a világot, az itt élő és munkálkodó embereknek. Örüljünk neki. Nincs előírás, nincs beleszólás, úgy élünk, úgy dolgozunk, ahogy nekünk kedves. Időnként viszont jönnek küldöttek, akik figyelmeztetnek az Istentől való függésre, az Istennek való tartozásra. Adjátok meg neki is azt, ami az övé. Ez az első és nagy parancs: Szeresd Istenedet!

Sokáig az Isten fenn akarta tartani ezt az ismeretet a világban, hogy ő nem egyéb, mint merő SZERETET (Magyarországi Ref. Énekeskönyv 247,6). Csupa jóság, de az embereket ez a számonkérés, ez a figyelmeztetés zavarta, egyre kegyetlenebbül bántak el a történelem folyamán az Isten küldötteivel. Nem akartak emlékezni a függőségre, a kapcsolatra sem. Időközben meggazdagodtak, és úgy érezték, semmire sincs szükségük. Istenre sem! El lehet nyugodtan felejteni az Istent. Nem látjuk, tehát nincs (ateizmus, hitetlenség, istentelenség, szekularizáció stb.). Az emberek, akik beszélnek róla, elnémiíthatók. Ők is csak emberek, tévedhetnek, olyan sokféle furcsa ember van. Az istenfélők is ilyenek.

II.

Az Isten is gondolkozott ezen a dolgon, ezen a problémán. A Szentháromság Tanácsában is megtárgyalták ezt. Mít tegyen?

Az Isten-kérdést nem lehet az emberekre bízni! Utoljára elküldöm az én Fiamat! Hátha meg fogják becsülni. – Micsoda jóindulat, sok-sok csalódás, visszautasítás után? A legérthetlenebb szeretet (Jn 3,16).

Mert senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, és az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú és akinek a Fiú meg akarja jelenteni (Mt 11,27).

A Zsidókhoz írt levél oly szépen, egyértelműen kifejezi ezt: Hajdan az Isten sokszor és sokféleképpen szólt az atyáknak, e mostani időben szólt hozzánk az ő Fia által (Zsid 1,1). Isten hallatlan merész dolgot tett, közénk jött, emberi formát vett fel. Testvérré akart lenni, barátta.

De még mielőtt meggyőzhetne volna erről a világot, az emberek elhatározták az ő eltiprását, megsemmisítését, megölését. Az ember kész volt a tervvel. Jézus az oka mindennek, közel merészkedett hozzánk, emberekhez. Zavar a jelenléte / s nem megvidámít, éltet (Magyarországi Ref. Énekeskönyv 294,1). Idegesítő, hogy „itt van Isten köztünk” (Magyarországi Ref. Énekeskönyv 165,1). Nem megy úgy az élet, mint nélküle. Szent-sége figyelmeztet bűneinkre, hibáinkra. Arra, hogy még mindig nem adtuk meg Istennek, ami az Istené. Magunkat. És még mindig tartozunk azzal, hogy egymást szeressük. Mert ez a második parancsolat: Szeresd felebarátoddá lett JÉZUSODAT, mint magadat! De az ember se Istent, se Jézust nem képes szeretni.

III.

Honnét van az emberekben ez a gonosz gondolat? Idegen, ördögi lélek befolyása alatt áll, aki embergyilkos volt kezdetől fogva, nem az Isten Szentlelke munkálkodik benne. Még gondolatban is, lelkieken is elutasítja Istent. Nemcsak a felette lévő, nemcsak a mellette élő, de a benne lévő is megöli. A Szentlelket megöltja. Pedig minden bűn megbocsáttatik az embernek, csak a Szentlélek elleni nem, amikor nyilvánvaló, hogy az Isten szentje felett kimondja: Jertek, öljük meg! És nem azt: Jöjjetek Krisztust dicsérni, bízó szívvel hozzá téрни (Magyarországi Ref. Énekeskönyv 328,1).

Isten megölhető ugyan de el nem pusztítható. Isten meghal, de feltámad. Isten lehetőségére nem szűnt meg Jézus keresztre feszítésével. – Jertek, öljük meg, mienk lesz az örökség! – micsoda balga gondolat!

Soha! Isten megbántható, megsérthető, de Lelke újra hitet kínál, új lehetőséget. a megbékélést munkálja. Béküljete meg az Istennel! Mert az ő Lelke nem korlátozható, a Lélek fűj, ahová akar (Jn 3,8).

Isten nemcsak Fiát küldte el, de Szentlelkét is, hogy minket megelevenítsen, Lelke által újjászüljön, új emberekké, új teremtésekké, tegyen. S tanuljunk mások bűneiből, hibáiból, kerüljük el az ítéletet (Róm 15,4; 1Kor 10,11).

Soha ne Isten ellen törekedjünk, hanem legyünk mint az ő szentjei és szerettei tökéletesek, hiba nélkül valók.

Ezt munkálja Szentlélek, hogy még azokban se legyen ránc, sömörögzés, ne legyen rendellenesség (Ef 5,27). Mert Isten türelmes. Isten ki nem kerülhető. Vagy mint Teremtő, vagy mint Megváltó, vagy mint Megszentelő, valamiképpen találkozik veled, ő, ember. És menthetetlen vagy, bárki légy is. Gamáiel tanácsa legyen a tied is: „*nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak is találtassatok*” (ApCsel 5,39). Az Isten tudja, hogy ő kicsoda, és értésdre fogja adni. Kijelenti magát neked előbb vagy utóbb.

Imádkozz világosságért ebben a fontos kérdésben is. „Útaid, Uram, mutasd meg, hogy el ne tévelyedjem” (Magyarországi Ref. Énekeskönyv Zsolt 25,1). Mert el lehet tévelyedni! Annyian eltévedtek s eltévednek (unitáriusok, Jehova tanúi stb.). Jó lenne már vis.zatérni az Úrhoz, a mi Istenünkhöz. „Mert kettős gonoszsgot követett el az én

népem: Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy kutakat ássanak maguknak, és repedezett kutakat ássnak, amelyek nem tartják a vizet” (Jer 2,13).

Isten azt szeretné, hogy „aki dicsekszik, azzal dicsekedjék, hogy értelmes és ismer engem, hogy én vagyok az Úr” (Jer 9,24) Ismerjük meg az Urat! Ámen.

A három fiú

A falu szélén volt egy kristálytisza vizű forrás. Minden család innét hordta az ivóvizet. A sziklás talajban igen nehéz lett volna külön-külön kutakat ásni, és a kútvíz nem is volt mindig ivásra alkalmas. A férfiak korán reggel kimentek a mezőre vagy az erdőbe dolgozni, így aztán a vízfordás leginkább az asszonyokra maradt.

Az öregember, aki a faluban „az öreg bölcs” hírében állott, naponta kiült a forrás melletti köre, és figyelte a vízfordó embereket. Egyik reggel három asszony jött a forráshoz vízért. Amíg sorjában megtöltötték edényeiket, beszélgettek.

– Nekem van egy fiam – mondta az első asszony –, az a gyerek olyan ügyes és gyors, hogy senki sem érné utol...

– Az én fiam meg – mondta a második asszony – olyan szépen énekel, mint a csalogány! Az egész környéken senkinek sincs hozzá hasonló gyönyörű hangja...

Így mesélgettek, dicsekedtek egymásnak az asszonyok, csak a harmadik nem szólt semmit. Úgyhogy a többinek fel is tűnt annak hallgatása.

– Hát te miért nem beszélsz a fiadról?

– Nincs semmi különös, amit dicsérhetnék benne – mondta szerényen. – Az én fiam olyan, amilyenek egy rendes, dolgos gyermeknek lennie kell; amilyen sok van ezen a világon.

Közben megteltek a vödörök, a kannák, és az asszonyok elindultak hazafelé. Két dolgos karjuk majd leszakadt a vízzel teli, nehéz vödörök súlya alatt. Az öregember utánuk ment, hogy körülnézzen a faluban. Az asszonyok, hogy kissé kifűjják magukat, megálltak a falu szélén, és a földre rakták a vödöröket.

A faluból három fiú jött velük szembe. Nagyon érdekes fickók voltak. Az első, amikor meglátta az asszonyokat, cigánykerekeket hányt, és kézen kezdett járni... Az asszonyok önkéntelenül is felkiáltottak:

– Ez aztán az ügyes gyerek! Ilyen nincs több a világon!

A második fiú énekelni kezdett. Az utcán mindenfelé kinyíltak az ablakok, a lányok kijöttek a kapu elé, úgy hallgatták a csengő éneket. Az asszonyok szemében könnyek jelentek meg. A második asszony büszkén szólt a többiekhez:

– Ugye mondtam, hogy nincs több ilyen szép hang a világon!

A harmadik fiú nem csinált semmi különöset, csupán odament édesanyjához, fölvette a vödöröket, és hazavitte azokat.

Az asszonyok kíváncsian fordultak a bölcs öreghez, aki ott lépkedett mögöttük:

– No, mit szólsz a mi derék fiainkhoz?

Az öregember csodálkozva válaszolt:

– Hol vannak a ti fiaitok? Én csak egyetlenegy fiút láttam az imént.

(Lev Tolsztoj nyomán)

Lectio continua

Szász Attila
Disznajó

Epafroditus

Alapige: Filippi 2,24–30

Az emberi emlékezet általában megfeledkezik a közkatonákról. Legtöbbször a nagy hadvezéreket tartja számon, akiknek nevéhez a győzelmeket társítja. Pedig közkatonák nélkül nincs győzelem, sereg nélkül tehetetlen senkivé válik a legragyogóbb katonai képességekkel megáldott hadvezér is. A dolgok nehezét mindig a közkatonák hordozzák. Ők szenvednek éhségtől és szomjúságtól, fagytól és hőségtől. Ők azok, akik rohamra indulnak és meghalnak, vagy pedig ha a szerencsés véletlen folytán mégis életben maradnának, talán egész életükre rokkantak maradnak.

A mindennapi életnek is vannak közkatonái, névtelen hősei, kiknek tetteit nem jegyzi a történelem, de a maguk helyén hűségükkel és kitartó munkájukkal pótolhatatlanok voltak. Ők azok a névtelenek, akik megalkotják a kémcsövet, hogy a kémikus gyógyító orvosságot kavarjon benne, felhozzák a mélyből az ércet, hogy a mérnök szerszámgépet készíthessen, előállítják a papírt, hogy arra a költő rögzíthesse gondolatait, a filozófus felvezethesse filozófiai rendszerét.

A keresztyénségnek is voltak, vannak szerény közkatonái, akik életüket Krisztus csendes szolgálatában éltek le, akik számára a legnagyobb kitüntetésnek számított munkatársnak lenni az evangélium szolgálatának útján. Pál apostol maga is szerényen húzódott meg a Krisztus ügyéért küzdő közkatonák sorában. Nem vágyott hírnévre, e világon kapható mulandó földi babérokra. Tudta, hogy az igazi jutalmat Isten tartogatja majd számára. És ez lesz majd az igazi, a szeplőtelen, a hervadhatatlan. Az alázat útját járva nem emelte önmagát társai fölé, sőt hittel vallotta: a bűnösök között első vagyok én! Munkatársait valóban magával egyenlő társnak tekintette, szolgálatukat méltányolta és őszintén elismerte.

Az Úr szántóföldjén csak így lehet és így érdemes dolgozni!

Pál apostol munkatársai közül Timóteus után a mai Igében Epafroditus nevével találkozunk. Alakja távolról sem annyira ismert, mint a Timóteusé, akihez 2 levél is szól, de az Epafroditus szolgálatának is megvan a méltó helye a Krisztusért küzdők sorában. Tudjuk, hogy Filippiből való és azért tartózkodik az apostol környezetében, mert gyülekezetének tagjai küldték oda azzal a megbízatással, hogy vigye el üzeneteiket és pénzadományukat az apostolnak és fogságában maradjon mellette, hogy szolgálatára lehessen. A hűséges diakónus azonban megbetegedett, közel állt a halálhoz, sőt még a honvágy is emésztette, ezért az apostol szükségesnek tartotta őt idő előtt hazaküldeni. Nem azért azonban, mintha szolgálatával nem lett volna elégedett, hanem épp az említett okok miatt. Az esetleges méltatlan támadásoktól úgy igyekszik megóvni Epafroditust, hogy védelmébe veszi őt és a lehető legjobb ajánlólevelet adja róla: testvérének, munkatársának, bajtársának nevezi, aki a szükségben áldozatot hozott érte.

A testvér szó utal a közös eredetre, természetesen nem testi, hanem lelki értelemben, hiszen hitben Krisztusnak gyermekei, azaz egymásnak testvérei. A közös eredet azonos színvonalat feltételez. Pál apostol vállalja Epafroditussal a hitben való testvériséget, és önmagát azonos színvonalra helyezi vele, ami nagyon is természetes az Úrban, ahol eltűnik a különbség Úr és szolgál, gazdag és szegény, zsidó és görög között. Krisztusban a

hit mindenkit azonos színvonalra helyez, és pedig a legmagasabb színvonalra, a mennyek országának színvonalára, melynek polgárságára Krisztus gyermekei elhívtak.

A közös eredet, azaz a Krisztushoz való tartozás ténye kötelez bennünket. Komolyan gondoljuk-e egymással a közös eredetből fakadó testvériséget, vagy pedig csak a látszat, a szép szavak kedvéért emlegetjük azt? Bizony sokszor nem vállalja, sőt szégyelli a testvériséget a gazdag testvér a szegénnyel, a tanult a kevésbé tanulttal. Egyházak hivatkoznak a szép szavak szintjén a közös eredetre, de a gyakorlatban semmi jele nem mutatkozik egymás igazi testvérként való elfogadásának. A mindennapi élet a kapcsolatok egészen más alapjait kínálja, melyek között alig van helye a hitnek, a Krisztusban való együvé tartozásnak, de annál inkább helye van az érdeknek. A sokféle érdek ütközése pedig kihathat a kapcsolatok színvonalára, melyet legjobban az egyes emberek, valamint a népek között állandó jelleggel jelen levő konfliktusok jellemeznek. A lefojtott indulatok ideig-óráig a lelkek mélyén lappanganak, hogy aztán lávaszerűen törjenek elő és akár fegyveres összecsapásokban csúcsosodjanak ki. A világ minden korban azzal hiteget, hogy emberek és népek kapcsolatát új alapokra helyezi, mely kizárja a bizalmatlanságot, ellenségeskedést. Sőt az elmúlt korszak nemcsak az új alapokra helyezett kapcsolatok, hanem az új típusú ember kialakítását is célul tűzte ki. A régi és új próbálkozások azonban mindmáig eredménytelenek maradtak. Milyen okból? A választ az Igében találjuk meg: „Mert más fundamentumot senki nem vethet azon kívül, mely vettetett, mely a Jézus Krisztus” (1Kor 3,11).

Íme az emberek és népek közötti új típusú kapcsolat egyetlen és időtálló alapja, melyre minden időben építeni lehet és építeni kell!

Pál apostol Epafroditust munkatársának nevezi. E megnevezésből szintén nem alávagy fölérendeltséget, hanem egyenrangúságot olvashatunk ki. Epafroditus társa volt Pál apostolnak a munkában, a szolgálatban, de ugyanakkor a fogság szenvedésében is.

Tudunk-e Krisztus ügyének e világon való szolgálatában ilyen munkatársai lenni egymásnak? Tudunk-e igazi társként szolgálni jóban-rosszban? Epafroditus Pál apostol melletti szolgálata tulajdonképpen félbemaradt szolgálatnak tekinthető, hiszen az apostol idő előtt hazaküldte őt betegségére és honvágyára való tekintettel, mégis milyen sok áldás volt azon. Akárcsak a betániai asszony cselekedete, aki drága kenettel kente meg Jézust, Epafroditus szolgálata is feljegyeztetett az élet könyvébe. Reá is érvényesek Jézus szavai, mellyel az asszony cselekedetét értékelte: „Bizony mondom néktek: Valahol az egész világon prédikáltatik az evangélium, amit ez énelem cselekedék, az is hirdetik az ő emlékezetére” (Máté 26,13).

Létezik-e egyáltalán ennél nagyobb elismerés?

A hittel és szeretettel végzett szolgálaton mindig rajta van Isten áldása, még akkor is, ha az emberileg félbemaradottnak látszik. Szoktunk beszélni derékba tört életről, ha valaki fiatalon, azaz emberi számítás szerint idő előtt távozik az életből. Felsoroljuk ilyenkor, mennyi mindent kellett volna még elvégeznie az életben. Sajnálkozunk azért, amit nem tehetett meg. Az élet könyvébe bizonyára fel van jegyezve mindaz, amit szolgálatként elvégzett. Isten ugyanis nem azt tartja számon rólunk, amit nem végezhattünk el, hanem azt a szolgálatot méltányolja, amit hittel és szeretettel elvégeztünk.

Pál apostol továbbá bajtársának nevezi Epafroditust. Háborúban szokták a katonák így nevezni egymást. A bajtársak egymásnak társai a bajban, a harcterek viszontagságai-ban, ugyanakkor egymást segítik az olyan helyzetekben, amikor különben nagyon olcsók az emberi életek. Hány meg hány őszinte barátság kötődött harctereken és lövészárkokban, melyek azzal kezdődtek, hogy egyik ember segítőt nyújtott a másiknak vagy talán a világ legtermészetesebb módján életet mentett.

Epafroditus Pál apostolnak bajtársa volt az evangéliumért vívott harcban, a sötétség elleni küzdelemben a világ világosságának, azaz Krisztusnak a győzelméért. A küzdel-

met nem karddal és dárdával vívták a küzdő felek, a levegőben nem golyók röpködtek. A csatateret sem borították halottak és halálra sebzettek. Mégis Isten Igéje, mely élő és ható, és amely élesebb minden kétélű fegyvernél, elhatott a szívnek és léleknek, ízeknek és velőknek megoszlásáig, megítélte a gondolatokat és a szívnek indulatait (Zsid 4,12). E lelki küzdelem azóta is tart. Ennek csataterét is élők és holtak tarkítják, és pedig az Igét elfogadó és ezáltal Krisztusban örök életet nyertek és az Igét elvető, pogányságukban megmaradó élőknek látszó halottak. E küzdelmet is bajtársi összetartással és összefogással kellett és kell vívni, fegyverként használva a hitnek pajzsát, a Léleknek kardját, az idvesség sisakját, az igazlelkűséget, az igazságot, a békesség evangéliumának készségét. Bizony sokan nem állták ki e kemény harcok próbáját, és könnyűnek találtattak a szolgálat pontosan mérő serpenyőjén.

A Krisztus ügyéért vívott küzdelem csak ilyen bajtársi összefogás mellett kecs egetet sikerrel. Magányos harcosokként egyre nehezebb megküzdeni e világ sötét erőivel, az egyre nagyobb lelki igénytelenséggel, az Isten Igéjét illető közömbösséggel, az anyagiassal lelkülettel, az elvilágiasodás ezernyi velejárójával. Krisztus egyházának az idők folyamán kívülről és belülről ható erők nehezítették útját. Ezen az úton azonban Isten a maga hűséges szolgálói mellé mindig rendelt kitartó társakat, igazi bajtársakat, Timóteusokat és Epafroditusokat, akik a legváltozatosabb korokban is megállták helyüket az evangéliumért vívott küzdelmek lövészárkaiban.

Végül Pál apostol úgy beszél Epafroditusról, mint a filippibeli Krisztusban hívő gyülekezet követéről és szolgájáról, aki az apostol fogságbeli nehéz helyzetében áldozatot hozott.

Pál apostol a nagykövet méltóságával ruhazza fel Epafroditus szolgálatát. Epafroditus követe, képviselője egy pogány világban élő keresztyén gyülekezetnek, végső soron pedig követe Krisztusnak. Az ő életét és szolgálatát látva, a környező világ magáról Krisztusról alkot véleményét.

Krisztus követének lenni, azaz Krisztus képét hordozni magunkon e világban egyszerre méltóság és felelősségteljes megbízatás. Hűséget és a küldő Úr iránti engedelmességet feltételez. De feltételez ugyanakkor áldozatvállalást, és pedig épp a nehéz helyzetekben. A hit- és jellempróbáló időkben kell az Epafroditusok hűségével és engedelmeségével megállnunk küldő Urunk mellett, akinek követségében járunk. Az áldozatvállalás tág fogalmába sok minden beletartozik: anyagiakban az egyházért hozott áldozatunk, időnk, energiánk, melyet Isten ügyének szentelünk, szeretetszolgálatunk, melyet egymásért hozunk, naponkénti imádságunk, melyben önmagunkat és szeretteinket Isten kegyelmébe ajánljuk.

Pál apostol, amikor Epafroditus szolgálatáról beszél, azt a szót használja, melyet abban az időben a lévita papok liturgikus szolgálatával kapcsolatban használtak. Epafroditus szolgálatát, melyet az apostol fogsága idején végzett, ugyanolyan megszentelt szolgálatnak tekint tehát Pál apostol, mint a lévita papoknak a zsidó templomban végzett istentiszteleti szolgálatát.

Mindannyiunknak a magunk helyén végzett szolgálata Isten által megszentelt szolgálat és kedvesen fogadott jó illatú áldozat. Végezzük azt tehát a legnagyobb komolysággal és a szolgálat fontosságának tudatában. Ugyancsak ide vonatkozik Jakab 1,27 megállapítása, melyben az apostol az igazi istentiszteletről ír, és amelyben épp a szolgálatot nevezi igazi istentiszteletnek: „Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban...”

Pál apostol azért érzi elengedhetetlenül szükségesnek Epafroditus visszaküldését, mert ő vágyva vágyott az otthoniak után, azaz honvágya volt. Epafroditus nyugtalanságát nemcsak az otthoniától való távollét okozta, hanem az a tény is, hogy hallotta, hogy az otthoniak értesültek betegségéről, és tudta, hogy aggódnak érte.

Az otthontól, a szeretteinktől elválasztó távolság okozta honvágy nyomasztó érzését bizonyára mindannyiunknak volt alkalmunk megismerni, hosszabb vagy rövidebb ideig átélni. Olyan érzés ez, melyet alig csillapít az idegen világ csillogása, kényelme, jóléte. Nagyon sokan életük végéig szenvednek miatta.

Epafróditus honvágya eszünkbe juttatja Pál apostolnak a mennyei otthon utáni vágyakozását, melyet épp a Fil 1,23-ben fogalmaz meg: „Szorongattatom e kettő között, kívánván elköltözni és a Krisztussal lenni.”

A hit nem félelemmel, hanem a Krisztusban adott ígéret beteljesedésének reménységével és az ebből fakadó nyugalommal tekint a mennyek országa felé, mely a hívő számára az Atyával és e földi életből előrement szeretteinkkel való együttlét helye. Ezt a honvágyat csak azok ismerik, akik igaz hűséggel járták Krisztus szolgálatának útját és annak mennyei jutalma felől bizonyosak.

Epafróditus nem akarja világgá kürtölni fájdalmát, nem akar részvétet sem gerjeszteni az otthoniak szívében, hanem még ő az, aki másokért aggódik.

Önző nívoltunkban jólesik, ha látjuk, hogy betegségünkben mások aggódnak értünk, nyugtalanok miattunk. Jajgatásunkkal, fájdalmaink állandó emlegetésével környezetünk állandó figyelmét igényeljük, igyekszünk részvétet ébreszteni magunk iránt. Így lesz betegségünk teher környezetünk számára.

Epafróditus gyengéd szeretete legyen példa számunkra a betegség hittel és lelki tartással való hordozására!

Epafróditust betegsége a halál kapujához juttatta. Betegségét nem ő maga okozta vigyázatlanságával vagy felelőtlen életvitelével, hanem „Krisztus dolgáért jutott majdnem halálra”, azaz az apostol melletti szolgálatban lett beteggé. E hű diakónus tehát a maga hűségét szolgálataival pecsételte meg. Pál apostol elismerő szavai olyan bizonyítványt állítanak ki róla, mely őt a Krisztusért példaadóan küzdő harcosok sorába emeli.

Krisztus ügye ebben a világban mindenkitől halálig való odaadást igényel. Mindazok pedig, akik az idők folyamán életüket is kockára téve megállták a hűség próbáját, méltán viselik mellükön Krisztus láthatatlan kitüntető érdemrendjét.

Sajnos legtöbbször nem a Krisztus dolgáért, hitünkért, egyházunkért, hanem bűneink miatt, azaz a magunk dolgaiért jutunk halálra vagy súlyos betegségbe: káros szenvedélyekkel terhelt életvitelünkért. Az alkohol, a dohány, a kábítószer két kézzel szedi áldozatait. Az örömhajszoló hedonista életszemlélet útját derékba tört, kiégett életek milliói jelzik. Bizony a magunk dolgaiért meg kell szenvednünk!

Pál apostol boldogan állítja példaként Epafróditust a filippibeli gyülekezet elé. Mintegy végkövetkeztetésül hozzáteszi: „Fogadjátok azért őt az Úrban teljes örömmel, és az ilyeneket megbecsüljétek.”

Krisztus evangéliumának jó vitézeit teljes öröm és megbecsülés kell hogy övezze. Érvényes ez minden időkre. Ha ez néha e földön el is marad, egy bizonyos: a mennyben jegyzik a hűséget, a küzdelemben való kitartást, a Timóteusok és Epafróditusok, azaz Krisztus minden gyermekének Isten országáért végzett szolgálatát.

Ez az egyetlen és igazi jutalom. Ámen.

Kár és nyereség

Alapige: Filippi 3,1–11

A hirtelen zajra felkapjuk a fejünket. Ha közelünkben eltörik egy váza, ha esőzésekör váratlanul megdördül az ég, ha a hosszas csendet hangos kiáltás töri meg, ha eldördül egy fegyver, összerezzenünk az ijedtségtől. Idegrendszerünk természetes válasza ez a váratlan, hirtelen jött külső hatásra.

Tovább olvasva a Filippibeliekhez írott levelet Pál apostol hangnemében, ilyen hirtelen változásnak vagyunk tanúi. A megelőző versek bensőséges hangulatot árasztó, léleksimogató, szeretettől áradó jelzői szinte elringatnak bennünket, hogy aztán hirtelen ézengés támadjon és a harag kemény villámai cikázzanak. Egyszerre felkapjuk fejünket. Mi okozza ezt a hirtelen hangváltást?

A hangnem változását a téma követeli meg. Amiről és akiről az apostol a továbbiakban szól, arról és azokról csupán kemény szóval, az evangélium ügyét féltő szent haraggal tud szólni. Míg eddig Pál apostol a gyülekezet nyugalmát veszélyeztető belső nehézségekről szólt, most figyelmét egy kívülről jövő veszély felé fordítja, mely sokkal veszedelmesebbnek tűnik az előbbieknél: a judaizmusra. Ennek az irányzatnak követői csupán névleges keresztyének voltak, akik Jézust egyedül Izrael megváltójaként ismerték el. A pogányokból lett keresztyéneknek azt tanították, hogy ha meg akarnak tartatni, a mózesi törvények vonalán kell továbbmenniük. Pál apostol saját zsidó atyjafiai voltak ezek, akik mindent megtettek azért, hogy az apostol munkáját akadályozzák, elrontsák és a fiatal megtérteket zavarják. A zsidóskodók az emberre és annak eredményeire, teljesítményére tekintettek, míg Pál apostol azt hirdette, hogy ő egyedül az Úr Jézus Krisztusra néz és vele dicsekszik. Első intésében határozottan óvja a filippibelieket attól, hogy e hamis tanításba belekeveredjenek. Örüljete az Úrban! – írja. A jeruzsálemi zsinat nem is kötelezte a Krisztushoz tért pogányokat a körülmetélkedésre, hirdetve ezzel azt, hogy akik a Jézus Krisztusba vetett hit által kegyelemből megigazítottak, azoknak nincs szüksége semmiféle külső jelre, emberi pótléokra vagy teljesítményre. A zsidóskodók egyre azt hangoztatták, hogy „nem elég” Krisztus elégtétele, váltságshalála, a benne való hit, hanem az embernek is tennie kell valamit saját üdvössége érdekében. Hirdették az emberi teljesítmény fontosságát.

Az utóbbi időben egyre erőteljesebb az a hang, mely ugyanazt hirdeti, mint az egykori zsidóskodók: „Nem elég!” Nem elég a Krisztusba vetett hit, nem elég az ő érettségünk való szenvedése és halála, mit sem érnek hitéletünk megnyilatkozásai: imádság, templomi közösségben való részvétel, adakozás, szeretetmunka. Nem elég, mert az üdvösséghez egyedül a szombat megtartása vezet! – mondják. Nem elég Krisztus? – kérdezzük erre. Mintha az ő váltságshalála mellé szükséges lenne odahelyezni a mi gyarló emberi produkcióinkat! Távol legyen! És mégis, hányszor megpróbálunk mi magunk is pótcselekvéseink mögé bújni. Mert ahol a hit erőtlen, ott az ember elégtelennek érzi a láthatatlant, és valami láthatóba próbál belekapaszkodni. Mennyi minden pótcselekvéssé válhat életünkben! Még legőszintébb igyekezeteink is értéktelennek minősülnek, ha azokat Krisztus váltságshalála mellé helyezük, mintegy a magunk teljesítményével kiegészítve. Pótcselekvéssé válhat számunkra a böjt, ha azt az érdemszerzés céljával végezzük, az imádság, az adakozás, hogyha az a „velem minden rendben van” hamis érzését kelti bennem. Pótcselekvéssé válhat egész vallásosságom, ha az egy farizeusi felsőbbrendűség érzetét kelti bennem.

Az erőtlen hit „nem elég”-jével Pál apostol határozott „elég”-je feszül szembe: nem a testben bizakodunk, hanem egyedül Jézus Krisztusban dicsekedünk. Áldott figyelemztetés ez a ma református egyháza és minden, hitét komolyan vevő református hitestvérünk számára: Jézus Krisztusban dicsekedjünk. Érettségünk való szenvedése és halála az egyetlen lehetséges hivatkozási alap számunkra. A benne való hit pedig elég az üdvösséghez, és fölöslegessé tesz minden öncélú emberi igyekezetet.

Pál apostol az evangéliumért érzett felelősségében a harag kemény szavait használja. Ebeknek, gonosz munkásoknak nevezi a zsidókat, akiktől Krisztus gyermekeinek őrizkünk kell. A kutya a zsidók szemében tisztátalan állatnak számított. Sokan közülük a keleti utcák légy Marta, rosszindulatú, kiéhezett kóborló voltak, melyektől a járókelőknek őrizkedniük kellett. Másrészt a testben bizókat gonosz munkásoknak nevezi az

apostol, akik az evangélium ellen munkálkodnak. Ők a körülmetélkedés fontosságát hirdetik, valójában azonban „szétmetélők”, megcsonkítottak, mert az igazi körülmetélkedés az, amikor lélekben szolgálunk az Úrnak. Akik így szolgálnak, azok nem a testben, hanem egyedül Jézus Krisztusban dicsekednek. Rajtuk, azaz Krisztus népén is ott van a szövetség jele: a hit. Ez pedig mindenre elégséges. Őrizkedjete! – mondja az apostol. Állandó vigyázást, résen lételt jelent ez, mely szükséges a fenyegető rossz elkerüléséhez.

Krisztusba vetett hitünk tisztaságát mindig őriznünk kell. Ennek érdekében őrizkednünk kell mindentől, ami a hit üdvösségre elégséges voltát megkérdőjelezi, és mindenkítől, aki tanításával evangéliumellenes gonosz munkásnak bizonyul. Őrizkednünk kell attól, aki az Ige tanítását, az evangélium örök érvényű üzenetét megcsonkítja azáltal, hogy a Krisztusban hit által nekünk adott kegyelemhez hozzáadja a törvényt. Őrizkednünk kell attól, aki nem Krisztusban, hanem a testben, azaz az ember munkájában bízik. Istent lélekben imádni azt jelenti: egyedül Krisztus érdemére, érettünk hozott áldozatára helyezkedni.

Pál apostol úgy próbálja megtartani a filippibelieket a helyes úton, hogy saját életét hozza fel számukra példának. Ő is dicsekedhetne emberi teljesítménnyel, hivatkozhatna érdemekre. De még mennyire! Míg a judaizmus hívei felnőttkorban metélkedtek körül, az izmaeliták pedig 13 éves korukban, ő már 8 napos korában átesett azon. Izrael nemzetségéből származó tiszta vérű zsidó. Benjámintörzsből származott, azaz Izrael 12 törzse közül épp abból, melyet a legnagyobb tisztelet övezett, amely hűséges maradt a nagy királyhoz, Dávidhoz, és amely Júda törzsével együtt a fogság után helyreállított nemzet alapja lett. Zsidó szülők gyermeke, akik megtartották anyanyelvüket és szokásaikat, ellentétben a hellenizált zsidókkal, akik görögül beszéltek, a görög kultúra neveltjei voltak és görögül olvasták az Ószövetséget. Törvény tekintetében farizeus, azaz a zsidók legszigorúbb vallásos pártjából való, melynek tagjai betű szerint ragaszkodtak a törvény előírásaihoz. Buzgóságáról el tudja mondani, hogy üldözte az egyházat, azaz tettelesen harcolt az evangélium hívei ellen. A törvény igazsága tekintetében feddhetetlennek mondható. Pál gazdag, kulturált zsidó családban született Tárzusban. Szülei anyagi tehetségük szerint nevelték gyermeküket. Zsidó teológiára küldték Jeruzsálembe, Gamáliel híres rabbi mellé, a tárzusi görög tanintézetben pedig jó előmenetelt ért el a görög kultúrában. Római polgár, egy olyan időben, amikor ez csak kevés embernek adatott meg.

Csakhogy történt valami a Damaszkusz felé vezető úton: találkozott a feltámadott Úrral. Attól a pillanattól kezdve pedig élete gyökeres fordulatot vett és mindent, ami addig nyereségnek, haszonnak, kiváltságnak látszott, egyszerre kárnak ítélt. Minden, ami szemében azelőtt érték volt, most egyszerre értéktelenné lett, mellyel egyáltalán nincs mit dicsekednie. Pál apostol megtérése előtti életének egykori értékeit megtérése után nagyon keményen és határozottan egyszerűen szemétnek nevezi. Nem azt mondja, hogy más véleményre jutott, hogy ami addig számára nyereség volt, most egyszerűen közömbös lett, hanem azt mondja: szemétté lett. A Krisztusban megtalált kegyelem mellett annyira jelentéktelen lett szemében minden, amitől egykor élete függött, a körülmetélkedés, az Isten szövetséges népéhez való tartozás, farizeusi mivolta és az ahhoz kapcsolódó egész kegyességi élete, hogy azt most nyugodt szívvel szemétnek nevezi. Az igazi nyereség számára Krisztus! Valóságos irtózáttal említi megtérése előtti életét és ugyanakkor csodálattal a Krisztusban megnyert újat.

Hogyan jutott el Pál apostol ehhez a gyökeres fordulathoz, ehhez a teljesen másként való gondolkodáshoz? Úgy, hogy valami felülről történt vele. Nem ő dobta el régi énjét, régi életét, régi értékeit, hanem Jézus vette el azokat tőle. Zákeus is akkor adta oda pén-

zét azoknak, akiken azelőtt erőszakot tett, amikor felülről történt valami vele, amikor Jézus már előzőleg elvette tőle azt. Zákeus csak éppen engedelmeskedett.

Saját erőnkől nem tudunk megválni azoktól a dolgoktól, melyekhez szívünk hozzá-nőtt. A bibliabeli gazdag ifjú sem tudott megválni pénzétől, mert az volt az ő kincse.

És „ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is” (Máté 6,21). Mennyire igaz ez! Még bajainktól, káros szenvedélyeinktől sem tudunk megválni sokszor. Nem tud megválni az alkoholista az italospohártól, a kábítószer-élvező mindennapi adagjától, a fősvény a pénzétől, a hatalom rabja a bársonyszéktől, és folytathatnánk a példákat. E megválás csak akkor következik be, ha megelőzőleg történik valami felülről, ha Isten valamilyen módon megráz bennünket. Talán egy damaszkuszi út, mely gyökeres fordulatot eredményez a látásban és a dolgok értékelésében, mely erőt és bátorságot ad a 180 fokos fordulatot eredményező döntés meghozatalához, még akkor is, ha azzal környezetünk értetlenségét, esetleg épp ellenszenvét váltanánk ki. Csak ha valami felülről történik, azaz ha Krisztus kegyelmének hatókörébe kerülünk, csak akkor tudunk Péterrel együtt így szólni: Íme, mi elhagytunk mindent és követtünk téged (Máté 19,27).

A felülről való történés, a damaszkuszi út Isten kegyelmének adománya, melyet nem erőszakolhatunk ki magunknak, legfeljebb imádkozhatunk érte. Az isteni adomány és a Lélek munkája.

Filippi 3,7-ben ezt írja az apostol: Amelyek nékem egykor nyereségek valának, azokat a Krisztusért kárnak ítélem. Pál apostol Krisztusban másképp látja a maga megtérése előtti életét. Teljesen átértékeli damaszkuszi út előtti énjét. Miért lehetséges ez? Azért, mert a Krisztusban kapott nyereség mellett minden, amit őérette elveszített, apróság, semmiség, sőt szemét. A Krisztusban neki adott kegyelem mindenért gazdagon kárpótolja és mindent feledtet.

Pál apostol szavai arra készítetnek, hogy számba vegyük értékeinket. Mi az, amit e földi életben nyereségnek tartunk? A felsorolás nagyon hosszú lehet. Nyereség számkra a család, mely ha biztos háttérként áll mögöttünk, kinyújtja felénk kezét a bajban, biztonságérzetet nyújt, midőn gondjainkkal küszködünk. Milyen nagy érték mindannyiunk számára az egészség, az erő. Az a tény, hogy mindeddig elkerült a betegség fájdalma. Nagyra tartjuk tanultságunkat, felkészültségünket, mely kiszélesíti előttünk a szellemi horizontot és lehetővé teszi a mélyebb betekintést a dolgok összefüggésébe. Nyereségnek tartjuk anyagi javainkat, melyekért naponta megdolgozunk, és amelyeket gyarapítani óhajtunk, hogy életünket ezzel kényelmesebbé tegyük és függetleníteni tudjuk magunkat a környező világtól. Nyereségnek tartjuk az élet felkínálta örömeiket, melyekért két kézzel nyúlunk, hogy minél többet megragadhassunk belőle. Értéknek tartjuk azokat a talentumainkat, melyek képessé tesznek bennünket arra, hogy környezetünk, embertársaink szívét megörvendeztessük vagy pedig, hogy az élet legnehezebb helyzetiből kiutat találjunk. Az ember értéknek tartja a hatalmat, mely lehetővé teszi, hogy akaratát érvényesítse és a világot, környezetét saját képére átformálja. Nyereségnek tartjuk a dicsőséget, népszerűséget, az emberek elismerését, mely boldoggá tesz és felébreszti bennünk a magunk fontosságának érzését. És ezzel még korántsem jutottunk a sor végére.

Hát végül is nem érték, nyereség mindez? – kérdezhetjük.

De igen. Viszont csak akkor, amikor földi életünk pillanatnyi nyereségei nem állanak oda közénk és Krisztus közé. Amennyiben azok nem lesznek akadályá számunkra Krisztus követésében. A legnemesebbnek látszó dolgok is kárunkra lehetnek ugyanis, ha érettük Krisztust elveszítjük. Ezt azonban csak a damaszkuszi út után látjuk igazán, akkor, ha valami felülről történik életünkben. Csak ez a felülről való történés teszi lehetővé az értékek rendezését, a teljes fordulatot a látásmódban.

Pál apostol érdekesen fogalmaz: Krisztusért mindent veszni hagytam. E szavakban nem a kényszerűség szólal meg, hanem az önkéntesség. Pál apostol hagyta ugyanis, hogy a kegyelem magával ragadja őt. Megtérése teljes egészében a Lélek munkája, ő csak annyit tett, hogy engedte a kegyelem karjaiba sodortatni magát. Ez pedig egyáltalán nem kevés! Sőt!

Az a kemény kifejezés, mellyel az apostol megtérése előtti nyereségeit megjelöli, egy közönséges dologra utaló szó: szemét. Azt érzékelteti ezzel, hogy Pál apostol immár nemcsak másképp ítéli meg azelőtti életét, hanem valósággal iszonyodik attól, amiben azelőtt örömet lelte, és amit azelőtt nagyinak tartott.

A bűnbánat jele épp ez: úgy fordítani hátat a múltnak, bűnös énemnek, hogy azt önmagamban határozottan rossznak, eldobnivalónak, az apostol szavaival élve szemétnak értékeljem. Ameddig a dolgokhoz való ilyen viszonyulás nem történik meg, addig bűnbánatunkat semmiképpen sem nevezhetjük őszintének, és addig nem történhet meg a gyökeres szemléletváltás. Pál apostol idejében a kérdés az apostol és ellenfelei között így tevődött fel: A test vagy pedig egyedül Krisztus adhat okot a dicsekedésre? Az apostol pedig most, életének legnagyobb fordulata után határozottan vallja: ő nem a teste, az emberi teljesítményre tekint, hanem egyedül Krisztusra. Éppen ezért az igazi körülmétkedés nem a test körülmétkedése, az apostol szerint ez csupán megcsonkítás, hanem a szívnek lélekben való körülmétkedése. Ezt fejti ki Róma 2,29-ben is: „...a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmétkedése az igazi körülmétkedés; amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.”

Bizony, nem külsőségekben, emberi teljesítményben vagy pótcselekvésben dől el az üdvösség kérdése, hanem az Isten kegyelmét a Krisztusban hit által elfogadó szívben. „Abból indul ki minden élet” (Péld 4,23).

Pál apostol felismerte azt, hogy nincs törvényből eredő igazsága. Van viszont ezzel szemben olyan igazsága, mely kegyelemből tulajdoníttatik neki, melyet Krisztusban való hite által nyert Istentől. Szavai példázzák azt, hogy nem az önmegváltás talaján áll, hanem a Krisztusban megnyert kegyelem talaján.

Pál apostol megtérése előtti életéből nemcsak azért ítélte mindent kárnak, amit hajdan nyereségnek értékelt, hogy Krisztust mint Megváltóját megnyerje, hanem azért is, hogy megismerhesse őt. Szeretné megtapasztalni azt az erőt, mely Krisztust is feltámasztotta a halálból, hogy ez az erő átáradjon egész életén, legyőzze benne a bűnt és krisztusi indulatokat teremjen. Ekkor az ő életén felismerhető lesz, hogy teljességgel Krisztusban van. Krisztus alázatával, szelídségével akar élni és járni. A Krisztusban való járás útjának végén, mint hön óhajtott cél, a halottak feltámadása jelenik meg lelki szemei előtt: „Ha valami módon eljuthatnék a halottak feltámadására.”

Aki ilyen őszintén áhít a Krisztussal való teljes lelki azonosságra, aki kész vele együtt vállalni akár a kereszt, a szenvedés útját is, az már e földön teljes bizalommal vándorolhat a jövődönék e végállomása felé.

Íme, a Krisztusban hit által nekünk adott igazi nyereség, mely mellett eltölpül minden, ami emberi. Ámen.

Célegyenest Krisztus felé

Alapige: Filippi 3,12–16

Pál apostol idejében az évi rendszerességgel megrendezett maratoni versenyfutást minden görög ember igyekezett megnézni. Ez volt az év legnagyobb eseménye, mely hatalmas embertömegeket mozgatott meg és jobban érdekelte a népet, mint egy trónváltás. A sportrendezvény emlékverseny volt, melyet az athénieknek a perzsák feletti,

Kr.e. 480. aug. 10-én aratott győzelme emlékére rendeztek. A mintegy 10 000 harcosból álló görög seregnek a 100 000 gyalogosból és 10 000 lovasból álló perzsa had fölötti győzelme emlékét az évről évre megrendezett maratoni futóverseny volt hivatott ébren tartani a görögök emlékezetében. Az ország minden részéből jött, jól felkészült atléták állottak rajthoz, abban a reményben, hogy a nagy dicsőséget jelentő babérkoszorút mint a győzelem jelképét megszerezzék. A babérkoszorút a nagyszámú közönség tapsa, hangos üdvölgása közepette helyezték a győztes fejére.

Pál apostol tudatosan hivatkozik a mindenki által ismert és kedvelt atlétikai versenyre, amikor a keresztyén életről, a keresztyének egymáshoz való helyes viszonyulásáról beszél. Az atlétika szabályait ugyanis mindenki ismerte, a sportolóknak a versenyhez és egymáshoz való viszonyulását mindenki saját szemével láthatta. Kézenfekvő volt tehát Pál apostol számára a hasonlat. Úgy látja ugyanis, hogy a filippibeli gyülekezet tagjait az önmagukat a törvény szerint tökéletesnek vallók, az úgynevezett tökéleteskedők részéről veszély vagy legalábbis kísértés fenyegeti. Ez a gyülekezeti csoport önmagát mások, a nagy többség fölé emelte, magát hitben teljesnek tartotta, aminek az lett a sajnálatos következménye, hogy e csoport tagjai lenézték a gyülekezet többi tagját. Pál apostol okkal félti ezektől a gyülekezetet. Éppen ezért megmagyarázza, mi az igazi tökéletesség. Szerinte csupán egyfajta tökéletesség létezik: az őszinte, alázatos igyekezetben való tökéletesség, semmiképpen sem a célbaérkezetség tökéletessége. A keresztyén ember ugyanis, akárcsak a versenyző, egy határozott cél érdekében küzd. Ez a cél az üdvösség. Ahhoz, hogy e célt elérhessük, nem jobbra, balra vagy pedig hátra kell néznünk, hanem egyenesen előre. Az elöttünk lévő cél érdekében a legnagyobb erőbedobással kell küzdenünk, tökéletességre kell vinnünk az igyekezetet, az akarást. A célt azonban még nem értük el. Ha pedig egyáltalán elérjük, az Isten kegyelmének lesz tulajdonítható. Nézzétek az atlétákat! – mondja Pál apostol. Verseny közben nem tekintgetnek jobbra-balra, hanem egyenesen előre néznek. Nem törődnek azzal, mi van a hátuk mögött, hanem teljes erőbedobással, minden energiájuk igénybevételével, a legerőteljesebb pszichikai és izommunkával törnek a cél felé. Verseny közben nem lehet a versenytársak formáját elemezni, kinek jobb vagy gyengébb az erőnléte. Miután a „Rajt” elhangzott, minden részlet csupán mellékes körülménynek számít, és egyetlen dolog lesz a fontos: a győzelem. Ennek érdekében pedig el kell vonatkoztatni a figyelemelvonó, a teljesítményt csökkentő mellékes körülményekről és egyedül a célra kell összpontosítani. Versenyfutás közben nincs lehetőség lemérni a távolságot: mennyit hagytunk magunk mögött és mennyi van még hátra. Nem léteznek pihenőpontok. Talán maga a pálya sem látható teljes hosszában, hanem annak csupán egy része. A verseny pillanatában azonban nem is a részletek a fontosak. Ezek csak hátráltatnak az igyekezetben, talán a velük való törődés végzetes teljesítménycsökkenést, lemaradást eredményezne. A teljesítmény ingadozása is mutatja, hogy nincs tökéletes sportoló. A ma elért legjobb eredmény is megdönthető és holnap túlszámítható. Minden a pillanatnyi és az abból következő igyekezettől függ.

A tökéleteskedés veszélye mindig fenyegette a hívőket. Gondoljunk csak a Jézus korabeli farizeusi kegyesség alakjaira, a misztériumok beavatottjaira, akik büszkén állították magukról, hogy az ismeret legmagasabb csúcán állnak. Pál apostolnak a „tökéletességről” szóló tanítása válasz korunk azon keresztyénei számára is, akik a már célhoz értek hamis érzésének gögjével tekintenek a többiekre, a sokakra, sűrűn hangoztatva kiváltsátságukat, nálunk előbbvalóságukat. „Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék; hanem igyekszem” – mondja az apostol. Mennyi szerénység és mekkora alázat! Az emberi nagyság igazi ismérvei! Ha egyáltalán lehet emberekkel kapcsolatban tökéletességről beszélni, Pál apostol magatartása mindenképpen azt juttatja eszünkbe. Igyekszem – mondja. A keresztyén ember ugyanis sohasem célbaérkezett. Mindig úton van, ami a hitet, az igyekezetet illeti. Lehet, hogy utunk nagy

részét már megtettük, és ami még hátravan, az már kevesebb az eddiginél. Lehet, hogy nagyon közel van már a cél, de bűn lenne könnyelműen kijelenteni: már elértem azt! Épp a hátralévő pályaszakasz a legfontosabb! Hányan épp a végső hajrában veszítették el a versenyt, noha a pálya nagy részén fölényesen vezettek, sőt diktálták az iramot! A verseny, azaz a földi élet számunkra az igyekezet ideje. Az igazi megmérettetés mindig a végső hajrában következik be. Ott kell leginkább összegyűjtenünk még megmaradt erőnket, ott kell bevetnünk legtitkosabb fegyvereinket, ott kell mozgósítanunk minden energiánkat. És még így, minden igyekezetünk ellenére is nem a magunk ereje, hanem Krisztus kegyelme juttat bennünket győzelemre. Ez a tudat biztosít bennünket afelől, hogy futásunk nem hiábavaló. Önmagunkban távol állunk mindenfajta tökéletességtől, futásunk, azaz Krisztus-követésünk is tétova, sokszor botladozó. Mégis Krisztusban való hitünk által ígéretünk van a győzelemre.

Mi a feladatunk? Semmiképpen sem az, hogy társaink, a mellettünk futók formáját, felkészültségét mérícskéljük, megfétljük. Mégis hányszor csábít a gondolat, hogy ha nem is hangosan, de önmagunkban így szólunk: „én jobb formában vagyok”, azaz az én hitem erősebb, az én cselekedeteim kedvesebbek Isten előtt, én többet és jobban imádkozom, többször adakozom. Ezek az érzések hamis megelégedéshez vezethetnek, mint ha már elértük volna a célt. Mekkora szükségünk van Pál apostol hitére és alázatára ahhoz, hogy ne a magunk vélt teljesítményeire gondoljunk és hivatkozzunk, hanem csak halkán így szóljunk: igyekszem. Igen, csupán igyekszem. Igyekszem a magam módján, lassabban vagy pedig gyorsabban, a magam képességei és tehetsége szerint, néha elcsüggedve, máskor botladozva, de egyedül a Krisztusban nekem adott kegyelemben bízva.

Miért tudott Pál apostol a maga igyekezetéről beszélni és miért tudta azt a filippibeliek számára példaként említeni? Azért, mert érezte, hogy Krisztus megragadta őt. A damaszkuszi úton való megtérése óta Krisztus fogságába került. Attól a pillanattól kezdve már vele együtt futott a cél felé, és pedig már nem bizonytalanra, hanem a biztos célba érés bizonyosságával. Jézus az ő megtérése pillanatában birtokba vette, azaz lefoglalta őt saját maga számára. Ez már befejezett tény az apostol számára. Így lett ő Krisztus foglya. Rabsága azonban semmihez nem hasonlítható boldog rabság. Olyan, amelyből az apostol nem is akar szabadulni, hanem épp ellenkezőleg, Krisztustól még inkább megragadtatni. Számára ez jelent örömet és lelki megelégedést. Krisztus épp az üdvössége érdekében ragadta meg Pált. Ez semmiképpen nem jelentette számára a célba érkezétség állapotát, hanem a szolgálatban való még nagyobb igyekezetre serkentette. Ebben és nem másban akart ő tökéletes lenni.

Épp a Krisztustól megragadottakat fenyegeti legtöbbször a megtett úttal való megelégedettség veszélye, az az érzés, hogy most már felértünk a csúcra, tehát megállhatunk. Pedig mennyire nem így van! Akárcsak a versenyfutásban, Krisztus követésében sem állhatunk meg a megelégedettség tudatával. A megállás, a magunk kivételes érdeimeiből eredeztetett lelki megpihenéseink a versenyből való kiesésünkhöz vezetnek.

Pál apostol Krisztustól való megragadottságában sem vallja magát tökéletesnek, hanem csupán szerény igyekvőnek a Krisztus útján. Mit jelent számára ez az igyekezet? A választ a 14. versben adja meg: „Egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Jézus Krisztusban onnét felülről való elhívása jutalmára.”

Az ókori olimpiai versenyek idején az atléták, mielőtt rajthoz álltak, levetették tógájukat, nehéz öltönyüket, úticipőjüket és minden ruhadarabjukat, melyek akadályozták volna őket a mozgásban. A fölösleges súly visszahúzó erőként, hátrányosan hatott volna a teljesítményre. Minden fölösleges holmitól szabadulni kellett tehát.

Pál apostol nem véletlenül használja az említett hasonlatot. Ő valóban mindent, ami a Krisztussal való találkozására következtében fölöslegesnek bizonyult, háta mögé dobott, levetkőzött: kiváltságait, társadalmi helyzetéből eredő hatalmát, farizeusi mivoltából származó eredményeit, egész múltját, megtérése előtti önmagát. Nem visszafelé, hanem egyenesen előre tekintett, mintegy nekidőlt a célnak, azaz Istennek a Krisztus Jézusban onnan felülről adott jutalmának.

Pál apostol „futása”, Krisztus követésében való igyekezete ma is példaszerű. Aki az eke szarvára vetette kezét, ne nézzen hátra! (Lukács 9,62) Folytonos ide-oda nézésünk miatt csak botladozunk a magunk keresztyén életének útján. Mennyi mindent le kellene vetkőznünk, ami akadályoz az előrehaladásban. Le kellene vetnünk azt a tudatot, hogy mi már „készen vagyunk”, célba értünk. Milyen sokan hangoztatják ezt körülöttünk, reformátusok és nem reformátusok, miközben lenézően sejtetik: ti még nagyon messzire vagytok a céltól, sőt el sem éritek azt. Hitbeli érettségüket akarják hangsúlyozni sajátos beszédmódjukkal, melybe beletartozik az Úr nevének folytonos emlegetése, a megtett út eredményeinek sűrű hangoztatása vagy pedig a bűnök álszerűen való felemlegetése. Pál apostoltól kellene megtanulnunk az alázatban való igyekezetet, mely mentes a beérkeztség gögjétől, és amely a mások igyekezete, erőfeszítése iránti megértést és rokonszenvet munkálja bennünk. Magunk mögé kellene vetnünk bűneinket, melyek súlyos koloncként hatnak Krisztus követésének útján, pénzszeretetünket, hataloméhségünket, önzésünket, kicsinyességünket. Bizony, hányszor képtelenek vagyunk az előretökölésre és tétova igyekezettel próbálunk új foltot varrni a régi ruhára, új bort tölteni a régi tömlőbe... Ilyenkor keresztyén vallásosságunk csupán máz, mely bűneinket hivatott álcázni.

Célegyenest igyekezni Krisztus felé! – mondja Pál apostol. Gondolkozását és abból fakadó egész magatartását a cél közelsége határozza meg. Ez még nagyobb lelki összpontosítást, még nagyobb erőbedobást feltételez. Épp a célt legjobban látóknak van szüksége ugyanis a legnagyobb igyekezetre. A végső hajrá igényli a legnagyobb erőösszpontosítást. Valaki, aki egyszer súlyos lelki válságba került, elmondotta, hogy megtérése után azt gondolta, hogy most még csak imádkoznia sem kell. Lelkét hatalmába kerítette a tökéletesség büszkesége és gögje. A felsőbbrendűség érzésével viszonyult embertársaihoz. Úgy érezte, hogy a csúcson van, a valóságban pedig épp ellenkezőleg: nagy mélységben volt. Ebből a lelki mélységből a bűnbánat és az alázatosság útja vezette ki.

A keresztyén élet folytonos tanulás és naponkénti rendszerességgel vívott küzdelem. Minden új nap új leckét ad fel, melyet helyesen kell megoldanunk. Célközelségben a Sátán is erőteljesebben munkálkodik, és erősebb figyelemelvonó akcióba kezd. Küzdelmeinkben, melyekhez hozzátartozik siker és kudarc egyaránt, Isten sok mindenre megtanít bennünket. Tapasztalatainkat a hátralévő pályaszakaszon gyümölcsöztetnünk kell, azokat meg kell osztanunk másokkal. Néha belefáradunk a futásba, elbizonytalanodunk, esetleg kifulladásunk. Mégsem szabad feladnunk! Hiszen a pályán maga Krisztus állított rajthoz bennünket, amikor lefoglalt bennünket a maga számára, amikor önmagában mutatta fel nekünk a helyes utat: Én vagyok az út, az igazság és az élet. Küzdelmünkben számolnunk kell a várható veszélyekkel, nehézségekkel. Ha egy sebes sodrású folyón akarunk a túloldal meghatározott pontjára átúszni, számolnunk kell a víz sodrásával és jóval fennebb kell magunknak a kikötési pontot kijelölnünk. Ha nem ezt tesszük, a gyors víz jóval lennebb sodor bennünket.

A Sátán ellenállása, a világ sodrása gyakran magával ragad. Nem tudunk ellenállni. Ha pedig ez nagy ritkán sikerül, környezetünk értetlenségével találjuk szemben magunkat. Sajnos igyekezetben is távol állunk a tökéletességtől. Amit eredményként elkönnyelhetünk, az nem a magunk érdeme, hanem a kegyelem munkája.

Pál apostol arra buzdítja a filippibelieket, hogy ne a maguk igazságában, hanem egyedül Krisztus igazságában bízzanak és hozzá hasonlóan óhajtsák a Krisztus szenvedéseiben való közösséget, mely elvezet a boldog feltámadás megtapasztalásához. Ebben a hívő igyekezetben legyenek a filippibeliek tökéletesek. Az apostol bízik abban, hogy Isten azoknak, akik most még nem értenek vele egyet és másképp gondolkoznak, szintén ki fogja jelenteni az általa már megtapasztalt és hirdetett igazságot. Buzdítja a filippibelieket, hogy ugyanazon gondolattal legyenek és egy szabály szerint éljenek. Ha majd egységesek lesznek a tanításban, abból következik az egységes, csak egyedül Krisztusra és nem a test eredményeire tekintő életmagatartás.

Legyünk ebben az igyekezetben tökéletesek! Akárcsak az apostol, tekintsünk mi is célegyenest Krisztusra, aki által részesít bennünket Isten a boldog megérkezés örömeiben. Ámen.

A mi országunk

Alapige : Filippi 3,17–21

Jól ismert és általánosan elfogadott igazság, hogy az ifjúságnak minden korban példaképekre van szüksége, akikre felnézhet, akiknek magatartásformáját, beszédmódját, egész életstílusát utánozhatja. A jó példa mindig pozitív hatással van a jellem alakulására, majd fejlődésére, különösen egy olyan korban, melyre az útkeresés, az élet dolgainak mérlegelése, néha épp a tanácstalanság jellemző. Példaképpé azok az emberek lesznek, akik tekintéllyel bírnak, akik közösségükre rendkívüli vonzóerővel hatnak, akik munkájuk, elért eredményeik révén a figyelem középpontjába kerülnek. Példakép lehet a szülő, aki szeretetével, családjáért hozott áldozatvállalásával, becsületességével, a nehéz helyzetekben tanúsított bátorságával és határozottságával kivívja családját és környezete elismerését. Példaképpé lehet a tudós, aki korszakalkotó felfedezést tesz, az orvos, aki emberi életet ment meg, a tanár, akiért rajonganak tanítványai, a sportoló, aki kimagasló sportteljesítménye révén lesz közismertté, a színész, akit reklámok tömege állít a figyelem középpontjába, a híres énekes, aki épp a legdivatosabb slágert énekli. A felsorolás ezzel még korántsem teljes. Mindenki a maga értékrendje, lelki igénye, műveltségi szintje alapján választja meg példaképét, akinek minden szavát, mozdulatát, megnyilvánulását figyelemmel kíséri és utánozza.

Talán meglepődünk, amikor Pál apostolt a mai igében így halljuk szólani: Legyetek az én követőim, figyeljete azokra, akik úgy járnak, amiképpen mi néktek példátok vagyunk. Meglepődünk, mert szokatlan e hang. Nem szoktuk ugyanis magunkat példaképnek felkínálni. Nem szólunk így: Válasszatok engem példaképeteknek! Kövessetek engem gondolkodásotokban, beszédetekben, egész életformátokban! Valószínű, hogy az apostol levelének egykori olvasói számára is szokatlan volt ezt hallani. Pál apostol azonban semmiképpen sem vádolhatjuk szerényletlenséggel. A gyanúnak még a látszatát is elhárítja egész életmagatartása, Krisztushoz és embertársaihoz való viszonyulása. Hogyan is vádolhatnánk szerényletlenséggel őt, aki őszinte alázattal így tudott szólani: A bűnösök között első vagyok én. Pál apostol egy olyan korban szólott így, amikor a keresztyén életvitelnek még egyáltalán nem volt hagyománya, amikor nagyon is fennállott a veszélye annak, hogy a fiatal keresztyén gyülekezet Krisztust követni akaró igyekezetében célt téveszt és rossz példát követ.

A példák pedig bőven kínálkoztak.

Kövessetek bennünket, mondták a zsidók, akik a maguk törvényre alapuló teljesítményeire hivatkoztak, a test érdemeit hangsúlyozták és elégtelennek tartották az üdvösségre a Krisztusban hit által kapott kegyelmet.

Kövessetek bennünket, mondták a magukat az epikureus irányzathoz tartozónak valló görög keresztyének, akik az epikureus görög filozófiai iskola talaján nevelkedtek és fennen hirdették, hogy az életben az ember legfontosabb célja a maga étvágyának kielégítése. Nem értették meg a kegyelmet, könnyelműen gondolkoztak a bűnben való megmaradásról, és legfontosabb életcéljuk az élvezeteknek való hódolás. Pál apostol, aki a görög klasszikusok jó ismerője, olyan görögöknek ír, akik szintén jól ismerték irodalmukat. Ezért beszél róluk úgy, mint akiknek istenük a hasuk. Életfelfogásukat a korabeli nagy szatíráíró, Euripidész egyik művének következő sorai jellemzik a legtalálóbban: „Nyájaimat nem másnak, hanem magamnak áldozom, nem az isteneknek, hanem az én hasamnak, mely a legnagyobb minden isten között: mert enni és inni mindennap, nem zavartatni magunkat, ez a bölcs emberek istene.”

Ebben a sokszínű gondolkodástól átítatott világban Pál apostolnak határozottan kellett a helyes irányba mutatnia, és világos, mindenki által érthető módon kellett Krisztus követésének egyetlen helyes útját meghatároznia. Ezért tanácsolja a filippibelieknek, hogy keresztyén életvitelükben legyenek az ő utáncói abban, hogy mindenestől Krisztusban éljenek és mindent egyedül Krisztustól várjanak. A maga Krisztus-követésének lényegét épp a megelőző versekben fejti ki bővebben, amikor így szól: Egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam mögött vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára. (Filippi 3,14) Ebben a „futásban”, Krisztus követésének ebben a módjában ajánlja önmagát Pál apostol példának a filippibeli keresztyének számára.

A magunk keresztyén életvitelét is elsősorban a példák alakítják. Mértékadó ebben a család, melynek kegyességi gyakorlata kihat a benne felnövekvő gyermekek hitéletének alakulására. Első imádságainkat is legtöbbször a családban tanuljuk meg, egészen zsenge korban, amikor gyermeki értelmünk még alig nyiladozik és az a szó, melyet kezdetben csak az ajak mond el különösebb lelki tartalom nélkül, idővel a lélek mélyéről fog felfakadni. Egyházunkhoz való viszonyulásunkat is elsősorban a család alakítja. Istennek hála, sok református családban áldott hagyományként él tovább nemzedékről nemzedékre az egyház szeretete és az érte hozott áldozat készsége. Sőt a jó példák kihatnak egy-egy gyülekezet lelki arculatának alakulására is. Így termi meg jó gyümölcsöt egy-egy lelkipásztor évtizedekkel korábban végzett áldott magvetése. Persze attól nagyon távol vagyunk, hogy Krisztus követésének helyes módját önmagunkban mutathatnók fel. Sőt bizonytalankodásaink közepette nekünk magunknak is példákra van szükségünk. Hitünkben és jó igyekezetünkben erősítsen bennünket az apostol példája, a hitben előttünk járóké, de mindenekelőtt az Úr Krisztus példája, akinek utánzására kell törekednünk alázatosságban, szolgálatban, kereszthordozásban. Példát adtam néktek – mondta Jézus, amikor megmosta a tanítványok lábait. „Amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek” (János 13,15). Pál apostol Filippi 3,14-ben Krisztusról mint célról beszél, aki felé minden erejének latbavetésével igyekszik, és akiről legnagyobb igyekezetében sem veszi le tekintetét.

E világban nagy a céltévesztés kísértése és lehetősége. Szolgálatunk épp abban áll, hogy határozott meggyőződéssel mutassunk Krisztusra, mint az egyetlen és tökéletes példára, akiben Isten utat mutatott számunkra az üdvösség felé. Egyházként is akkor állunk feladatunk magaslatán, ha szolgálatunkkal úgy tudunk Krisztusra mutatni, mint életünk minden gondjának egyetlen megoldására és mint üdvösségünk egyetlen letéteményesére.

Miért hivatkozik Pál apostol önmagára és a hozzá hasonlóan élőkre mint követendő példákra? Azért, mert sokan járnak másképpen. Véleménye ezekről lesújtó: végük ve-

szedelem, Istenük a hasuk, dicsőségük az ő gyalázatukban van, mindig a földiekkel tördnek.

Sokan járnak másképpen. Az örömet hajszó, hedonista életszemlélet mindig nagy kísértése az embernek, néha a legjobbaknak is. E világ is a mindenáron való örömszerzés irányába próbálja terelni érdeklődésünket. Halmozd az élvezeteket! – hirdeti világszerte a tévéreklám a tetszetős jelszót, miközben a felkínált étel, ital, élvezeti cikkek ellenében megpróbálja utolsó pénzünket is kivenni zsebünkből. Naponta számtalanszor fülünkbe súgják, éneklük, kiáltják a sok-sok legjobb áru nevét, melyeknek megszerzésében az igazi boldogságot hirdetik. Ma világszerte a szupermarketekben sokkal többen megfordulnak, mint a templomokban. A fogyasztói társadalom tetszetősen csomagolja a maga portékáit, és reklámjaiban a boldogság, az öröm, a megelégedettség érzésével társítja őket. Az ókor nagyvárosai, így Róma, Korinthus, Efézus messze földön híresek voltak züllöttségükről, romlott életmódjukról. A mély lelki mocsárban minden árunak számított, mindent pénzzel mértek. Áru volt a tisztesség, a becsület, a hűség, az emberi test. Pénzzel minden megvásárolható, hirdeti a mindenkori világ, miközben két kézzel kínálja a széles utat, az örömszerzés, az élvezetek tág lehetőségeit. Gyorsan élj és fiatalon halj meg. Mindent próbálj meg, ami számodra örömet szerezhet, hirdeti a legújabb kor sokak által elfogadott életfilozófiája. A hedonista ember a modern kor bálványimádója, akinek ura és parancsolója a hasa, aki foglya vágyainak és kívánságainak, aki dicsőséggént beszél mindenről, ami Krisztusban gyalázatnak, bűnnek számít. A világ, a föld mindig különös vonzóerővel bírt. Nemcsak a feldobott követ húzta vissza magához, hanem a lelkét elhanyagoló, csupán a pillanatnak élő, isteni magasságokba felemelkedni nem tudó embert is. Pál apostol idejében is fenyegette a keresztyéneket az a veszély, hogy elsüllyedjenek az élvezetek mocsarában. A széles út kínálata mindig csábító, a keskeny út ezzel szemben lemondással jár. De hogyan tudná a modern ember a lemondás erényét gyakorolni, amikor e világ a korlátlan lehetőségeket hirdeti és azokat pénzért kínálja? Nem szabad elfelejtenünk azonban, hogy nem a széles út, hanem a keskeny, a lemondással, néha szenvedéssel tele út vezet az életre. Vegyétek fel magatokra az én igámat! – foglalja össze Jézus a tanítványság, azaz a keskeny út lényegét.

Terhet, igát hordozni, lemondást, önmegtartóztatást hirdetni sohasem tartozott a népszerű dolgok közé. Ennek előnyeit ma sem népszerűsíti újság, rádió, tévé. E világ számára nem ez jelenti az üzletet, hanem épp ennek ellenkezője: az emberi vágyaknak és kívánságoknak a végtelenségig való felfokozása. Sokan járnak másképpen, mondja Pál apostol. Mert akik másképpen járnak, mindig sokan vannak; lényegesen többen, mint a Krisztus szerint élők. A sok pedig, azaz a tömeg mindig csábít, vonz életszemléletével, divatjával, életformájával. A széles utak örömeiről mindig nehéz volt lemondani, azok előnyei sokakat lelki rabságba taszítottak. És taszítanak ma is. A keskeny úton lényegesen kevesebben járnak, mert nemet mondani annak, ami csábító, ami kellemes látszatot kelt, mindig nehezebb, mint könnyelműen igent mondani. A keskeny út és szoros kapu mindig azon keveseké, akik vállalni tudják és akarják a Krisztus-követés sokféle igával terhelt útját, akik határozott nemet tudnak mondani a mindenkori idők bálványainak, akik Krisztusban keresik és találják meg életük örömét és boldogulását. A sokak széles útja veszedelemre visz, a kevesek keskeny útja pedig az életre.

Pál apostol számára valóságos testi fájdalmat okoz a másképpen járók, a csupán e világnak élők látványa. Csak egyet tehet viszont értük: saját életének példájával hirdeti az egyedül Krisztusban való üdvösség útját. Ezt teheti az egyház is a maga igehirdetésével, de minden szolgálatával, így vezetve rá a világot a keskeny úton való járás igényének személyes döntésére. Pál apostol a hasuknak, a csupán földieknek élőknek Krisztus népével állítja szembe. Ők nem a földiekkel, hanem az odafennvalókkal tördnek. Az ő nevükben beszél az apostol, amikor mintegy az előbbieket ellentételezéseképpen határo-

zottan kijelenti: „A mi országunk a mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézust is várjuk.”

Krisztus gyermekei mennyei illetőségük tehát, nem átutazási vagy néhány napi tartózkodásra feljogosító engedélyt nyertek, hanem örökös mennyei polgárjogot. Az ő neveik fel vannak írva az élet könyvébe. Filippi Rómától, a fővárostól távol, mintegy a birodalom szélén feküdt. Mégis római volt jogrendje, pénze, szokásrendszere, egész gondolkodása.

Az apostol azt akarja, hogy mint keresztyének erős azonosságtudattal rendelkezünk. Tudnunk kell, hova tartozunk, és hovatarozásunkat bátran vállalnunk kell! E földön lehet, hogy sok mindenben a széleken érezzük magunkat. Perifériára kerülhetünk mint egyház, megrövidíthetnek jogainkban mint népet, háttérbe szoríthatnak mint egyént, mégis egy pillanatra sem szabad elfelejtenünk mennyei illetőségünket. A mi országunk a mennyekben van, azaz mi oda tartozunk. Ha ez a tudat erős bennünk, akkor keresztyén életünkre nem a langymelegség jellemző, hanem a Krisztus melletti határozott kiállás. Ha a mennyei országhoz kapcsolódó azonosságtudatunk erős, nem próbálkozunk meg az egyszerre két úrnak való szolgálattal, hanem bátran döntünk az egyetlen Úr és Megváltó, Jézus Krisztus mellett. Pál apostolnak a „sokan járnak másképpen” megállapítása a mennyei azonosságtudatra is vonatkozik. Sok ugyanis a mennyei hazáról elfeledkező polgár, aki számára az Ige már nem jelent életadó és hjtet megújító eledelt, aki számára a templom nem a lelki elcsendesedés és a hitben való megerősödés helye, akinek lelkében már nem él az a kívánság, mely a 42. zsoltár íróját e szavakra ihlette: „Mint a szarvas kívánczik a folyóvizekre, úgy kívánczik az én lelkem hozzád, ó, Isten.”

A mennyei polgárságról lemondott ember csupán a földiekkel törődik, és egyedül e világnak él. Itt keresi boldogságát, miközben mélységesen boldogtalan. E világban folyton vágyait kergeti, de azokat soha el nem éri. Egyszer élünk! – vallja, és igyekszik az öröm poharából minél többet kiinni, de lelkét soha nem tölti el a megelégedettség érzése. Az e világnak élő ember valósággal hajszolja az elismerést, minden szavával, mozdulatával megpróbálja kivívni mások csodálatát, de a rivaldafény csak újabb hiányérzetet kelt benne. Sokan járnak másképpen, mondja Pál apostol. Valóban! Egyre többen próbálják szomjúságukat oltani e világ széles útjainak csalóka kínálatával. Mindhiába. Az emberi lélek égető és kínzó szomjúságát egyedül ő olthatja, aki így szól: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám és igyék” (János 7,37). Augustinus megállapítása az egyetlen lehetséges válasz a mai ember problémáira is: Az én lelkem nyugtalan, míg tebenned el nem pihen, ó, Uram!

Nekünk, Krisztus mennyei polgárjoggal rendelkező gyermekeinek tudnunk kell: e földön a mennyei haza képviselői vagyunk. Törvényünk Krisztus törvénye, a bennünk lévő indulat Krisztusnak indulata, lelki mozgatórugónk a nagy parancsolat: Szeresd az Urat, és szeresd felebarátodat. E földön élünk, de a Krisztussal való találkozás reménységében, mert a megtartó Krisztus eljövételét várjuk. Várjuk a Mennyei Jeruzsálemet, a kegyelem ajándékát, mely számunkra a Krisztussal való együttléti helye lesz. Testünk e világban még nagyon is nyomorúságos, mert el kell hordoznia a betegség, öregség kínját, meg kell küzdenie a mindennapok kísértéseivel, de Krisztus elváltoztatja nyomorúságos testünket, hogy azt az ő dicsőséges testéhez hasonlatossá tegye. E földön élünk, de úgy, hogy közben a mi országunkra tekintünk és engedjük, hogy Krisztus elvégezze bennünk az ő hatalmas munkáját és így ajándékozzon meg bennünket a mi reménységünk beteljesedésekképpen az ő országában való lakozás örömeivel. Ámen.

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor
Debrecen

Jövel, Szentlélek Isten (428. dicséret)

1. Jö - vel, Szent - lé - lek Is ten,
Tarts meg min - ket I - géd ben,
Ne lé - gyünk se - tét - ség ben:
Ma - rad - junk, i - gaz hit ben.

2. Szenteld meg mi szívünket, Világosítsd elménket, Hogy érthessük Igédet, Mi édes Mesterünket.

3. Adj isteni félelmet És bizonyos értelmet; Igédvel taníts minket, Gerjeszd fel mi szívünket.

4. Vigasztald meg elménket; Mindenben segíts minket; Öregbítsed hitünket, Távoztassad bűnünket.

5. Hogy téged az Atyával És az ő szent Fiával Dicsérhesünk mindnyájan A fényes mennyországban

Szegedi Kis István, 1505–1572

A magyar reformáció egyik legmarkánsabb alakja, Szegedi Kis István (1505–1572) jeltelen sírban nyugszik Ráckeven. Utcákat, iskolákat, kórusokat, bibliaköröket neveztek el róla itthon, de határainkon túl is. Megfestett képe a Debreceni Református Kollégium dísztermét ékesíti, de már tanítványa, Skarica Máté is megrajzolta arcképét. Ugyancsak az ő leírásában maradt ránk életrajza is. Szegedi nagy műveltséggel rendelkezett, amelyre a legjobb hazai és külföldi iskolákon, egyetemeken tett szert. Wittenbergben Luthert és Melanchthont hallgatja, mégis reformátusként hazatérve lelkész-tanító lesz Csanádon. Hitéért, meggyőződéséért fegyveresek hurcolják el, könyveit elviszik, vagyonából kifosztják, megverik, megkínózzák, meggyalázzák, elűzik. Ő ennek ellenére lankadatlan erővel, töretlen hittel végzi tovább kijelölt szolgálatát. Gyula, Cegléd, Temesvár, Mezőtúr, Békés, Tolna, Laskó, Kálmánca, Szolnok, Debrecen, Ráckeve az állomásai ennek a példaértékű nagy életműnek. Ezeken a helyeken lesz lelkész, tanár, püspök, majd bilincsbe verve börtönbe is kerül. Élete végén Peruiz vajda, egykori megkínzója, megkorbácsolója látogatja meg, hogy bocsánatát kérje a történelemért. Szegedi a kezét nyújtja

a török katonának. Talán ez a krisztusi lelkiület indította a vajdát arra, hogy fiának, Szegedi Istvánnak bázeli egyetemi tanulmányait anyagilag lehetővé tegye.

Szegedi Kis István öt gyülekezeti éneket írt magyar nyelven. Ezek közül csupán egyet találunk énekeskönyvünkben: ezt a szép pünkösdi imádságot. Mint a régi magyar népdalainkban, négy rövid (hét szótagos) sor alkotja a strófát. Dallama, szövege egyaránt tömör és veretes; minden kottafejnek, minden szónak helye és szerepe van.

Méltó éneklésével meg kell tanulnunk szerzőjétől, hogy válságos időkben, szenvedések és létbizonytalanság közepette is lehet magasra emelkedni. Hogy türelmetlen, intoleráns, értékvesztett, agresszív világunkban is Isten Szentlelkének ajándékaiból táplálkozva lehetünk mi is vigasztaló erőforrás, világító szövétnék.

A kis csavar története

Az óriási hajó büszkén úszott a békés tengeren. Ragyogóan sütött a nap, a hajó fölött sirályok keringtek, lent a vízben pedig a delfinek az ételmaradékokat gyűjtötték össze. A hajó utasai biztonságban érezték magukat. Nem hallották azt az automata vészjelet sem, mely a kapitány szobájában szólalt meg, jelezvén, hogy valami hiba van a hajó kormánygépezetében.

Mi történt? A kapitány megcsóválta a fejét, és elküldte az egyik technikust, vizsgálja meg a hibát.

Az történt, hogy egy kis csavar, amelyet alig lehetett észrevenni több ezer kis csavartársa közt, egy napon megunta csöndes szolgálatát lent a hajó mélyében, és máshová vágyakozott:

– Olyan kényelmetlen itt a mélységben, semmit sem látok, itt hagyom a helyemet, és fölmegek a fedélzetre – mondta a kis csavar, és meglazította magát az erős páncélrúdon.

A szomszédja azonnal megérezte a mozgolódást: – Maradj nyugton a helyeden, mert ha elmész innét, mi is kilazulunk, és szétesik az egész kormány szerkezet!

– Mit bánom én, hogy mi lesz veletek, én szeretném látni a messzi tájakat, a fákat, az embereket. Sohasem láttam még szigetet – elégedetlenkedett a kis csavar –, fölmegek a fedélzetre.

Ezzel tovább lazított magán. Negyedóra múlva az egész hajón alig hallható jelzések remegtek végig: egyik csavar a másiknak adta át az üzenetet:

– Meglazult egy kis csavar a kormány szerkezetben. Vigyázzatok!

– Megőrült az a kis csavar? – ordított a kormánykerék. – Ha így viselkedik, rövidesen a tenger fenekén találja magát.

Megijedt a kis csavar, gyorsan elfoglalta régi helyét. Dehogy akart ő bárkit is – még önmagát sem – veszélybe sodorni. Ott maradt a helyén, és végezte kicsi, de fontos feladatát.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Lakatos Péter
Radnófia

Különb vagy-e?

Alapige: 1Péter 3,8–9

„Te sem vagy különb a többinél!” – amikor ezt mondják nekünk, akkor sértésnek szánják, és mi sértésnek is vesszük. A meghallgatott ige ennek éppen az ellenkezőjét akarja mondani: azt, hogy mi különbek vagyunk. Mi Isten gyermekei vagyunk, akik ennek megfelelően kell hogy éljünk. A felolvasott igében, ahogyan egyébként az egész levélben, Péter apostol erről a másfajta életről: a keresztyén életmódról beszél. Miben áll ez az életmód?

„*Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok*”, mert Isten „*a sötétségből a világosságra hívott el titeket*” – ezt az ószövetségi ígét idézi az apostol a levél első részében. A keresztyének élete nem azért más, mert ők különbek, jobbak, tökéletesebbek, mint a többiek, hanem azért, mert más kapcsolatuk van Istennel, mint a többieknek. Isten bennünket egy sajátos életre hívott el: a sötétségből a világosságra, és nekünk a világ világosságának kell lennünk. Azért, mert más kapcsolatunk van, másnak kell lennie az életünknek is. Az alapigét megelőző versekben a házastársak egymáshoz való viszonyáról és az egymással szembeni kötelességeiről van szó. A családi életnek ez a – tágabban értelmezett – szentsége érvényes a felebarátainkkal való kapcsolatunkban is. Mivel Isten gyermekeinek nagy családjához tartozunk, a szeretetnek kell irányadónak lennie a családi otthonon kívüli életünkben is: szomszédainkkal, munkatársainkkal, ismerőseinkkel, egyáltalán: mindenkivel való kapcsolatunkban. Hogy ez egészen pontosan mit jelent, azt Péter apostol részletesebben is elmondja akkor, amikor felsorolja azokat a konkrét eszközöket, amelyeknek segítségével meg lehet vetni annak a bizonyos „különb” életnek az alapjait.

Legelsőként a „*legyetek mindnyájan egyértelműek*” parancsa hangzik el. Úgy is fordíthatnánk, hogy egyformán gondolkodjatok és ítéljete. Erre viszont nyugodtan rávágathatjuk azt, hogy ez teljességgel lehetetlen. Nincs a világon két olyan ember, aki egyformán gondolkodna, hogyan lenne akkor lehetséges, hogy egy egész közösségben teljes egyetértés uralkodjon. Gondoljunk csak arra, hogy milyen nehéz egy csoporton, akár egy családon belül is közös véleményt kialakítani. Ámde Péter apostol nem is arra gondol, hogy mindenről tökéletesen ugyanaz a véleményünk kell hogy legyen. Arra viszont igen, hogy a keresztyén gyülekezet tagjait az ítéletalkotásban és a döntésben ugyanazon erkölcsi alapelvek kell hogy vezessék. Lássunk egy konkrét példát. Tegyük fel, hogy gyülekezetünk egyik tagjának minden hónapban be kell vennie egy doboz gyógyszert, ami 500 000 lejbe kerül. Valaki azt javasolja, hogy a gyülekezet minden felnőtt tagja adjon havonta 500 lejt és így segítsünk ezen az emberen. Lesznek, akik egyetértenek ezzel a javaslattal. Mások viszont azt mondják: „nem adok, mert nem érdemli meg”, „ő sem adott nekem soha semmit”, „én sem kérek senkitől, más se kérjen tőlem” stb. A „legyetek egyértelműek” éppen azt jelenti, hogy így nem szabad gondolkodni. Nem annak kell vezetnie a döntésben, hogy mit érzek a másik emberrel szemben, hanem a keresztyén hitemnek, amelynek a parancsa szerint szeretnem kell felebarátomat, mint magamat. Visszatérve a családi élet képéhez: a szülő nem azért szereti gyermekét, mert a

gyermek adott esetben nagyon megérdemelné a szeretetet. Szereti egyszerűen azért, mert a gyermeke. A felebarátomat is egyszerűen azért kell szeretnem, mert a felebarátom. Nem az kell vezesse a döntésemet, hogy barátom-e az illető vagy ellenségem, szimpatikus-e nekem vagy sem; hanem ez: a felebarátomon segítenem kell – ez az ember a felebarátom, tehát: segítke rajta. Ettől függetlenül még meglehet a jó vagy rossz véleményem az illetőről, s kedvelhetem vagy sem az illetőt – de nem ezekre a személyes érzelmeimre hallgatok, hanem Isten parancsára. Az ilyen „egyformán” gondolkodás nemcsak lehetséges, hanem köteleességünk is.

A következő parancs: „*legyetek együttérzőek*”. Szó szerinti fordításban: fájjatok együtt, szenvedjétek együtt a másik emberrel. Azaz: ne legyetek közömbösek a felebarátotokkal szemben. „Mit fáj az nekem!” – azaz: mit törődöm én vele. Hányszor hallottuk és mondtuk ezt. Nem érdekel a másik fájdalma, baja, panasza. Isten gyermekei között az ilyen érzelmeknek nincsen helye. Nem mehetek el közömbösen a szenvedő mellett. Nem tehetem meg azt, hogy nekem ne fájjon az ő fájdalma. Ez nem azt jelenti, hogy én is hasonló, fájdalmat okozó körülményeket keresek, hanem azt, hogy érdekel a felebarátom fájdalma, törődöm a bajával. Gondolj arra, testvérem, hogy milyen jólesett, amikor bánatod volt és akadt valaki, aki megértette, vagy csak egyszerűen meghallgatta azt. Érezted azt, hogy nem egyedül kell hordoznod a terhet. Péter apostol levelének olvasói számára különös jelentősége volt ennek az együtt szenvedésnek, akkor ugyanis folytak már a keresztyénüldözések. Amikor adott esetben a biztos halállal kellett szembenézni, akkor hatalmas vigaszt és támaszt jelentett az, hogy a testi és lelki szenvedésen nem egyedül kellett végigmenni, hanem társakkal együtt. Társak: ez az, amire mindnyájunknak szükségünk van. Hogy ne legyünk egyedül, hanem legyen, aki együtt szenved, együtt fáj, de együtt örvend és együtt boldog velünk.

A következő felszólítás értelmében: „*legyetek testvérszeretők*”. Itt nyilvánvalóan nemcsak a vér szerinti testvérekről van szó, hanem azokról is, akiket Krisztus vére kapcsol össze. A kifejezés, amit az apostol a testvér jelölésére használ, nagyon gazdag jelentésű. Olyan emberekre vonatkozik, akiket valamilyen sajátos kapcsolat köt össze. Jelent testvért, társat, rokont, sőt vőfélyt, tehát azt a barátot, aki a vőlegénynek a nevében megkérte a menyasszony kezét, előkészítette a lakodalmat és a vőlegény tanújaként volt jelen az esküvőn. Angolul a vőfélyt „best man”-nek, a legjobb emberemnek nevezik. A felebaráti szeretet azt jelenti, hogy testvérei, társai, rokonai, legjobb emberei vagyunk egymásnak, azért, mert Krisztus vére köt össze bennünket. A legjobb embere lenni a felebarátnak, olyannak, akire akár a menyasszonya tisztességét is rábízhatja. Bennünket, akik Krisztus vére által vagyunk testvérek, Isten ilyen kapcsolatra hívott el. Milyen sokat jelent, ha van egy jó embered, aki segít rajtad, melletted áll, támogat; nem hagy magadra. Másnak ugyanígy szüksége van egy jó emberre, és az te is lehetsz.

„*Legyetek irgalmasak*” – hangzik a következő felszólítás. Vagy ahogyan az apostol mondja: legyen jó a belső részetek. „Rosszmájú” – szoktuk mondani a rosszindulatú emberre. Átvitt értelemben a bennünk levő rosszaságról, gonoszságról van szó, amit „ráokádunk” a másik emberre. Ezt csak egyféleképpen lehet megakadályozni: „*legyetek alázatosak*”. Pál apostol a Filippi levélben Krisztus alázatosságának példáját állítja eléink: „*az az indulat legyen bennetek; mely volt a Krisztus Jézusban is, aki nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő Istennel egyenlő, hanem szolgálai formát vett fel megalázta magát*”. Amikor mi másokra zúdítjuk rosszaságunkat, azért tesszük, mert azt gondoljuk, hogy jogunk van hozzá, meg szabad tennünk. Krisztus példája éppen arra figyelmeztet, hogy nem tehetjük ezt, mert nincsen jogunk hozzá, viszont *kötelességünk* az alázatos szeretet gyakorlása. Az ilyen alázatos szeretetet kéri tőlünk Isten, amikor az ige arra figyelmeztet, hogy ne fizessünk „*gonosszal a gonoszért vagy szidalommal a*

szidalomért”, hanem ellenkezőleg: „*áldást mondjunk*”. Ha valóban különbek szeretnénk lenni, akkor ezt is meg kell tennünk.

Az eddig felsorolt intések áldozatot, lemondást és önmeztagadást követelnek tőlünk. Márpedig mi megszoktuk azt, hogy semmit, de legalábbis keveset adjunk ingyen. Kérdezzük meg akkor: mi a jutalom, vagy durvábban: mi a fizetség az ilyen áldozatos életért? „*Arra hívatatok el, hogy áldást örököljete*k.” Hatalmas örökség vár reánk: Isten áldása: az üdvösség ígérete. Bár nem érdemeljük, azt kapjuk meg, ami nélkül egész életünk haszontalanná válna; azt, hogy Isten áldása van életünkön. A bennünk levő bűn és gonoszság ellenére, a jól megérdemelt átok helyett: Isten áldása van rajtunk. Ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy *értéke* van életünknek. Különb életünk van, a különbség pedig éppen Isten áldásából fakad. Ezért lehet más, különb, minőségi a mi életünk.

Ez azonban még nem minden, itt még nem állhatunk meg. Ma Isten áldásának köszönhetően értéke van a mi életünknek. De van-e értelme és haszna? Csak akkor van, ha mi magunk is áldássá leszünk. Nem elégedhetünk meg Isten áldásának az önző elfogadásával, hanem magunknak is áldássá kell lennünk. „Milyen jó, hogy van ez az X.Y. Olyan jó ember, olyan sokat segített rajtam” – addig, amíg legalább egy ember el nem mondta ezt rólad, hidd el, testvérem, haszontalan az életed, addig te sem vagy különb a többinél. Nem elég kapni: adni is kell. Nem elég tudnom azt, hogy Isten áldása van az életemen, nekem is áldássá kell lennem mások számára. Legyetek egyértelműek, legyetek együttérzőek, legyetek testvérszeretők, legyetek irgalmasok, legyetek alázatosak, és akkor áldássá lesztek mások számára. Így lesz a mi életünk különb, mint a másoké. Így, és csakis így lesz értelme és haszna életünknek. Ámen.

Nőszövevény bibliára

Makkai Sándorné

Az anya kérése

(Mit kérünk Istentől gyermekeink számára?)

Alapige: Máté 20,20–28

A bibliai történetben szereplő anya egy, a gyermekeinek sorsát szíven hordozó ügynevezett jó anya. Ő áldozza gyermekeit a jó ügynek, engedi Jézus szolgálatába, csak azt kéri, hogy midőn a Jézus királysága nyilvánvalóvá válik e földön, fiai hűségük, munkájuk jutalmául megfelelő rangot kapjanak.

Jézus felelete szerint az ő szenvedéseiben részt vehetnek, de azért jutalmat ne várjanak, az az Atya dolga, ő ad vagy nem ad jótetszéséből, ezért dolgozni ennek a reményében nem szabad, nem lehet. Pogány gondolat az, hogy a mások felett való hatalmaskodás boldogság az embernek, az anya nem tudta, mit kérjen gyermekei számára, hogy az számukra tényleg jó legyen.

De mit kérhetett volna ez az anya gyermekeinek, hogy jól kérjen? Az Úrral való minél mélyebb lelki közösséget, nem ajándékot, jutalmat tőle, hanem magát az Urat, a szolgálat lelkét, hogy teljes odaadással adják át magukat neki és fogadják őt el egészen, mint életük fő boldogságát és teljességét.

Erre a kívánságra bizonytalán azt felelte volna Jézus: „Asszony, legyen meg a te akaratod.” Anyák, akik gyermekeink számára anyai szeretetünkkel kifolyólag is csak a legjobbat kérhetjük Istentől, álljunk meg ennél a történetnél, és tanuljuk meg, mit mond ez a történet nekünk. – Mélyen át kell éreznünk annak az igazságát, milyen messze állunk

attól, hogy helyesen kérhessünk, ha Istentől gyermekeinknek akarunk kérni. Boldogságot kérünk neki, de meddig boldogság, amit elérhet a világból a gyermekünk? A szolgálat boldogsága mindig megmarad, lelkünket betölti, életünk belső békéje ezen fordul meg! Más boldogságot kívánhatunk-e gyermekünknek? Máté evang. 12–26. részben mondja Jézus, mintha nekünk anyáknak szólna éppen: „Mert mit használ valakinek, ha mind e világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall.”

Elmondtuk, hogy mit kérjünk Istentől gyermekeinknek, de hát honnan vegyük, honnan kapjuk az akarást, hogy olyant kérjünk Istentől gyermekeinknek, ami a világ szerint, talán szerintünk sem előnyös. Az anya, ha evangélium által nevelődött az anyaságra, ha a bibliával él rendesen, Isten dolgait, rendeléseit kutatja és igyekszik megismerni a rá vonatkozó parancsokat, ránevelődik arra, hogy mit kell kérjen gyermeke számára.

A mi erőnk kevés erre, de mikor a szánk nem tudja, mit kérjen, kimondhatatlan fohászokkal maga Szentlélek kér helyettem és Isten meghallgatja. Mert a Lélek tudja, mi jó nekünk, tudja azt is, mikor nem azt kérjük, amit a szívünk tényleg titkon óhajt.

Bízunk Istenre magunkat teljesen, ő megmutatja nekünk, mit kérjünk és hogyan gyermekeinknek, hiszen a mi gyermekeink akkor vannak teljes biztonságban, ha rábíztuk őket az Atyára, aki úgysis tulajdonul bírja őket és csak általa szabott időre adja nekünk, hogy őket az ő félelmére neveljük. Ámen.

Temetési prédikáció

Balogh Béla

Kolozsvár

Az igazak vigasztalása

Alapige: Ézsaiás 57,1–2a (új fordítás)

Az igaz ember elvész,
és senki sem törődik vele.
A hűségese emberek kimúlnak,
és senki sem ügyel rá.
A gonosz miatt múlik ki ugyan az igaz,
de békességre jut.

Ismét szegényebbek lettünk egy élettel, amelynek indulása még a „boldog békeidőkre” emlékeztet bennünket: Dr. Mózes Andrásné Györgyfalvi Anna testvérünk 1912-ben született, itt Kolozsváron. Korán árvaságra jutott, édesanyja sok nehézség között egyedül neveli fel őt és testvérét. Kijárta a kereskedelmi iskolát, utána Mózes András református lelkész felesége lett. Várkuduban kezdték el a szolgálatot. Teológiai professzorral lett férjének odaadó támasza volt mindvégig. Házasságukat Isten három fiúgyermekkel ajándékozta meg. Az otthoni, a családban végzett munka mellett tisztviselői munkakört töltött be a Teológián – innen ment nyugdíjba. Az utóbbi hónapokban nagyon ránehezedett az élet és a korábbi küzdelmek terhe: súlyosan megbetegedett. Isten magához szólította, midőn egy hét múlva töltötte volna be 86. életévét.

A felolvasott Ige különös értelemmel bír elköltözött nőtestvérünk életére vetítve. Egy súlyos gondokkal terhelt korszak prófétájának a megfigyelését olvastuk fel. Egyrészt mély zomorúsággal teljes a próféta ítélete, másrészt felcsillantja a hívő lélek előtt a reményt.

Lássuk mindenkifelett, hogy mit tartalmaz a prófétai „igaz” kifejezés. Tévedés ne essék, nem általános értelemben emlegetjük az igaz embert. Olyanként, akiben ott él az egyetemesen elfogadott igazságérzet. De még csak nem is igaz magyarként, holott ez is találó lenne. Még csak nem is ószövetségi értelemben, mely szerint az tekinthető igaznak, aki a legapróbb dolgokban is Isten parancsolatát követi. Az evangéliumok és az apostolok fundamentumán állva mondjuk, hogy az, akit ma búcsúztatunk, a Jézus Krisztus érdemét elfogadva volt igaz.

Temetési istentiszteletünk kezdetén azt a dicséretet énekeltük végig, amely leginkább szívéhez nőtt: *Jobban tiéd, Uram, jobban tiéd...* Már gyermekkorában megtanulta korán elözügyült édesanya mellett. Tizenegy éves volt, amikor támasz nélkül maradtak. S ez nem volt elég. Mivel az édesapa annak idején nem volt hajlandó letenni a hűségeskút az „új királyra”, az új hatalom utódlási nyugdíjat sem adott nekik. Bizony csak a hit maradt meg erőforrásként, hogy igaz emberek maradhassanak.

És igaz maradt felnőttként is egy olyan világban, amilyen egykor az Ézsaiás világa is volt. Férje mellett vállalta a helyállást, sok terhet magára véve azzal, hogy biztosította a háteret a történelem tanulmányozásához. Betegségekkel megterhelt családjában számára eltető erő volt a *Jobban tiéd, Uram* imádsága. Akkor is, amikor elsőszülött fiát kellett eltemetni kilenc évvel ezelőtt. Akkor is, amikor férje hagyta itt őket 1990-ben, és akkor is, amikor menyé távozott az élők sorából.

És mindvégig megmaradt igaznak, másképp nem lennének ilyen sokan itt olyanok, akik együtt tudjuk énekelni a lelki éneket. Immár ott látjuk őt lelki szemeinkkel azoknak seregében, akiket az Úr magához vett e földről. Mint kezdetben az igaz Énókot, majd Illést. A próféta lelkű Adyval mondjuk most: *Az Úr Illésként elviszi mind, / Kiket nagyon sújt és szeret: / Tüzes, gyors sziveket ad nekik, / Ezek a tüzes szekerek.* Ilyen „tüzes és gyors szívet” kapott erre a földi életre az, akit ma a család és a gyülekezet együtt gyászol.

Az igazak kimúlnak közülünk, és senki sem ügyel rá. Nem mintha az igazak halála nem fájna senkinek, csakhogy azok, akik életéért, életük boldogulásáért felelnek, gonosz módra felelőtlenek. Marad viszont egy vigaszunk, erős vigasz még a gyászban is: az, ami a bibliai kor prófétájának is vigasza lehetett. Az igaz békességre talál az ő Istenében. Isten igaz szolgájának megvan a nyugodalma az elvetemült és gonosz világban, de nemcsak itt, hanem az Isten országában is. Ez a reménység adjon vigasztalást mindnyájunk szívének. Ámen.

Anyák napjára

Versek az emigrációból

Mater Zemplényi Erna
Ausztria

Édesanyám karácsonyi ajándéka

Angórakesztyű, jó meleg,
Hogy a jó Isten áldja meg,
aki kötötte jó szívvel,
ajándékozó örömmel.

Angórakesztyű, szép fehér,
Mint Anyám lelke, akiért
Buzgó szívvel imádkozom.
Ezerszer áldd meg, Jézusom!

Angórakesztyű, jó puha,
Mint mesebeli kis suba,
Mit Jézuskára terített
A jószívű pásztorgyerek.

Elöttem a kis jászolka,
Benne fekszik a Jézuska;
Hogy ne fázzék az Édesem,
Angórakesztyűm ráteszem.

Puha és fehér, jó meleg;
Boldog a szívem, s megre meg.
Mert alatta a Jézuska
mosolyog, s áldását adja.

Temesváry Ferenc
Anglia

Anyám sírjánál

Anyám, míg sírodnál
búsan elmerengek,
az élet filmvásznán
emlékek peregnek.
Látom a gondoktól
álmatlan szemeid,
a nehéz munkától
erezett kezeid;
mert te nekünk éltél,
s áldoztad élteted,
hősi küzdelmedben
hajad fehéredett.
Mi csak néztünk
és csodáltunk téged,
míg életed lassan,
mint gyertya, leégett.

Megalázás, börtön
neked nem számított,
akaratod nem tört,
míg veled sírba szállott.
Mit örököül hagytaál
– lelked és a bánat –
velünk lesz mindkettő,
míg megyünk utánad.
De én mindig áldlak,
mindaddig, míg élek,
s mivel te már ott vagy,
a haláltól sem félek.

Mária Margit
Ausztrália

Anyát adjatok!

Oh adjátok vissza az anyát
A síró rózsás kisdedeknek,
S a tűzhelyek hűnyó üszkei
Új lánggal újra melegednek.

Ne izzadjon kenyérrobotban,
Ne hullajtsa lelkének hamvát,
Legyen a nő tűzhelyőrző,
Mint rég letűnt idők mutatják.

Oh adjátok vissza az anyát
Szerelmet szomjazó szemeknek,
Hogy anyát lássanak a nőben,
Ha szívpillantást reá vetnek.

Leánylelkek tüde bája
Viruljon újra szűzharmatba',
Legyen remény, erő forrása,
Új élet áldása, hatalma.

Oh adjátok vissza az anyát
A veszendő emberiségnek.
Nincs ott gyilok, gyűlölet, átok,
Hol anyaszívek fénylőn égnek.

Legyen az anya áldott szíve
Kútforrása a jövődönék,
Legyenek majd az új emberek
Dicsőek, nagyok, ha felnőnek!

Könnnyű László
Amerikai Egyesült Államok

Anyám képe

Egy fénykép függ az ágyam felett,
nézem sokszor órákon át,
szívembe véstem mindörökre
bájos, szelíd-szép mosolyát.

Hóruhában, mirtuszos hajjal,
csendes mosollyal néz felém,
oly lágyan, kedvesen, álmodón
és egy kis bánat ül szemén.

Itt szoktam csendben imádkozni
és sírni is, ha fáj nagyon
a szomorú, bús árvaságom,
a szívem és a bánatom.

A képről ilyenkor biztatón
tekint le rám szép, jó anyám, –
és én megbékélt mosolygással
megyek tovább a Golgotán.

Föglerné Kolozs Marcella
Németország

Ne félj, fiam!

Ha viharverten, hontalan,
idegenben rovod az utat,
ha benőtte azt a gyom,
és nincs sehol, mi irányt mutat;
ha a felhők mögé bújtak a csillagok
és nem hallja senki hívó hangodat;
ha a fejed fölött ível a sas,
vagy üvölt a vad, követve nyomodat;
ha betévedsz netán a gyilkos ingoványba,
ne feledd! – Veled van anyádnak imája...

Hajas István
Franciaország

Az ács fia

Nagy vétke volt az ács fiának,
A zsidók ellen vétkezett.
Vétek volt már a születése,
Ahogy a földre érkezett.

Vétek volt minden hit-tevése:
Hit, Alázat s a Szeretet!
Út, Igazság és Krisztusélet,
Minden, mi Istenhez vezet!

Ezért a nyolcvan korbácsütés,
Szűrő tövis a homlokán,
Ezért a négy szög s megfeszítés
A szegyenfán, a Golgotán.

A bosszú is mind-mind ezért van,
Krisztusért lángol, egyre nől.
Botlunk, de visszük keresztünket,
Krisztusunk ott jár legelől.

Anyám

Anyám, most gyermeknek
Képzelem el magam...
Halld, hogy mily gyengén
Hallik hozzád szavam.

Gyermekhang, enni kér
kezedből kenyeret,
Mint aki reggeltől
Napestig nem evett.
Kérges tenyereddel
Érints meg a hajam,
Gyengéden kérdezzed:
Éhes vagy, kisfiam?

Éhes vagyok, anyám,
Főztödre éheztem,
Főztödért kinyújtom
Remegő két kezem.

Altass el, mint régen,
vesd meg az ágyamat,
Itt, mellettem ülve
Őrizd az álmodat.

És ha fölébredek,
Csókolj meg, mint régen.
Anyám, ugye ott vagy,
Fönt a magas égben?

Nyújtsd le hozzám kezed,
Hadd érintse ajkam...
Kezedből csak egy kis
kenyeret akartam!

Hámory Várnagy Dalma

Németország

Számadás

Anyámtól kaptam beszédhez szót.
Tőle, ki soha nem tett csak jót.
Neki köszönöm érző szívemet,
Becsülve ismerni népemet.

Keresztúton megtett életfáján,
öt szép gyermek fakadt szíve táján.
Korán elhunyt, életének nyarán,
boldogtalan – pedagógus – anyám.

Családfánkknak levelei hulltak...
– idő előtt Istenhez indultak, –
dermesztőn csupasz ágat hagytak,
létszámukból énreám apadtak.

A Múza nálam állandó lakó,
mégsem lettem egy világalkotó.
Tollamon dallammá válik a szó,
– Édesanyám! – ez is tőled való.

Értünk hullattál kínzó könnyeket,
– szeretted a porcelánt, könyveket,
festményt, bútort, a nemes szőnyeget –
erre költötted kevés pénzedet!

A könyv és a könny, közeli rokon.
Könyvből könyv lesz, könyvemben: Sorsom.
– Számadást végzek: életalkonyon...
Egyenleg: Anyámnak még tartozom!

Dioszeghy Tibor

Németország

Anyámhoz

Anyám, az nincs, miről beszéltél,
sok meghitt, csendes délután;
egy ártatlan fehér világról,
mely emberszemek ablakán
hinti el fényét fogyhatatlan,
a szíven és a lelken át;
Anyám, még eddig nem találtam
utamon ilyen szent csodát!

Talán csak benned élt ily álom,
s valónak mondta a szíved,
hogy vágyakból szőtt párnácskákon
boldog lehessen gyermeked.

S most száz emlék vérző sebével
köszönöm mégis álmodat,
mert fáj a seb bár, ámde mégis
hisz világodban „vén” fiad...

Sz. Márta Mária
Amerikai Egyesült Államok

Édesanya

Mikor gyermek voltam, s anyám mosolygott,
Rózsaszínnel láttam az egész világot,
Gyermekszobácskám ajtaján ha benyitott,
Nem vártam már egyéb boldogságot.

Lelkéből a jószág úgy sugárzott,
Mint arany kékében égő virágok.
Lépteinek nesztét sohasem hallottam,
Úgy csókolt meg éjjel, amikor aludtam.

Mikor ébren voltam, mindenben segített,
Vállamon a teher egyszerre könnyű lett.
Vihar zúgott, orkán tombolt,
Anyám mellettem mindig ott volt.
Simogató kezét homlokomra tette,
Lidércek sikolyát messzi elkergette.
Anyám! e mai világban, ha most itt lennél,
Rút divatokat, bűnöket megvetnél,

Hófehér lepellel betakarnád szívem,
Hogy ne lázadozna folyton, szüntelen,
Égi látomások kapuit megnyitnád,
Lázadozó szívem így elaltatnád.

Béla Deák

Álom és valóság

(Virág helyett Édesanyám sírjára)

Édesanyám, mi csak megálmodtuk egymást,
mert aki Te voltál, csak álom lehet,
olyan fényes lángot nem lobognak gyertyán,
mint amilyet felém sugárzott szíved.

Olyan szeretetet gyarló nem ismerhet,
amilyet csak Isten fénye adhatott,
ami nem nézte az áldozatot, terhet,
ami lehozta a hajnalcsillagot.

Aki csupa-csupa béke volt a bajban,
elfelhőzött napon áldó napsugár,
tisztá búza, ha csak konkolyt arathattam,
üdv, mikor az ember kárhozatra vár.

Ezerjófű voltál minden betegségre,
fekélyt is gyógyított a szelíd mosoly,
mint a szent Megváltás áldozati vére,
csak magadhoz voltál hallgató, komoly.

Kéklő nefelejccsé nyílt bennem az emlék,
dallamos hullámot ringató hajad,
mosolyodat szelíd virággá nevelték
percek, amelyekben majd a szív hasad.

Melegpárás Éden légkörét hordoztad,
régli kályhatűzben lobbanó regét,
rémülten futottak előled a rosszak,
bár tudták, hogy kezed árnyuknak se vét.

Minden lépted nyomán kinyíltak a rózsák,
minden mosolyodból napsugár fakadt,
dalos kis kezeid a szirmokat szórták,
télből varázsoltál aranyló nyarat.

Üszkös sebeimre Te voltál a balzsam,
bánatomra zsongó, enyhítő vigasz,
intetted, ha kátyús dülökön matattam,
biztattál, ha láttad, szándékom igaz.

Szivedet sütötted a puha kalácsba,
míg magadnak könny volt ürmös italod,
bánatodnak szelíd mosoly volt a gyásza
és még az is áldást, biztatást adott.

El sem hiszem már, hogy valóság is voltál,
hogy megcsókolhattam kis fehér kezed,
hogy az a tündöklő, csodálatos oltár
éppen az én drága Anyám lehetett.

Szabó Ferenc
Anglia

Levélváltás

Anyám írt. Fáradt betűk, eldőlt írásjelek
bizonygatják: már remegnek a kezek...

Anyám írt. Szűkösen, egy mondatban mindent:
„Fiam, ott kint se hagyd el az Úristent.”

Válaszom mi lehet? Csak szűkszavú, szerény:
Óh nem, hiszen itt is csak Őbenne a remény...

Hornik György
Amerikai Egyesült Államok

Édes anyám...

Ő volt a Nap, amely éltetett,
Imádkozva óvott, szeretett.
Körültem szépet-jót hintett szét,
Elmondva sok színes, édes mesét.

A lépteim angyalként óvta:
Alkonyok bíborát szívemre szórta.
Halkan dudolgatott dalt, szent imát,
Rám szórva hajnalok szín-fátyolát.

Tudtam: virágai nékem nyíltak,
Mert színnel, illattal folyton hívtak
S amikor lehajoltam hozzájuk,
Szívemet csókolta kicsiny szájuk.

Nékem gyűjtötte a holnap gyöngyeit,
Mert Ő volt az égi jó, Ő volt a hit.
S ha égboltomon villámlott, dörgött,
Értem: Istenhez csak ő könyörgött.

Arany fonálból, mit égből kapott,
Számomra szötte: jelent, holnapot.
Nem győz dicsérni a szívem és szám;
Édes jó Anyám... édes jó Anyám...

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc

Számlítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

